

Täiskasvanute
hingamispäevakooli
õppetükid

Juuli | Aug | Sept 2015

PIIBLI MISJONÄRID

SEITSMENDA PÄEVA
ADVENTISTIDE
KOGUDUS

Originaali tiitel:
Børge Schantz
Biblical Missionaries

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid valmistab ette Seitsmenda Päeva Adventistide Peakonverentsi alluvuses olev täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükkide osakond. Õppetükkide ettevalmistamist suunab otseselt hingamispäevakooli väljaannete nõukogu, mis on hingamispäevakooli õppetükkide kirjastaja – Peakonverentsi Administratiivkomitee (ADCOM) – alakomitee. Trükitud õppetükid kajastavad ülemaailmse hindamiskomitee poolset osa ja hingamispäevakooli kirjastusnõukogu heakskiitu ega esinda seega ainuliselt või tingimata autori(te) kavatsust.

Tõlge: AKEL 2015
Tõlkija: Mall Kaaver
Toimetajad: Toivo Kaasik, Ly Kaasik
Kujundus: Indrek Ploompuu ja Kaile Tuvi
Küljendus: Kaile Tuvi
Kaaned: Justinen Greative Group
Trükkis: Vali Press

Sissejuhatus

Suur misjonikäsk

„Ja Jeesus astus nende juurde ja kõneles neile: „Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal. Mingi siis, tehke jüngriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja õpetades neid pidama kõike, mida mina olen teil käskinud. Ja vaata, mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni“ (Mt 28:18–20).

Kuidas öelda veel lihtsamalt? Siin annab Jeesus, surnust ülestõusnud Jeesus, Jeesus, keda nad kummardasid (17. s), oma rahvale koguduse algusaegadest peale kutse ja ülesande: teha jüngriteks kõik rahvad maailmas. Punkt.

Pole sugugi raske näha seost nende sõnade vahel, mis öeldi üheteistkümnele Galileas, ja sõnade vahel, mis lausuti Johannesele aastaid hiljem Patmose saarel: „Ma nägin teist inglit keset taevast lendavat; sellel oli igavene evangeelium, et kuulutada evangeeliumi neile, kes elavad ilmamaal – kõigile paganahõimudele ja suguharudele ja keeltele ja rahvastele. Ja ta hüüdis suure häälega: „Kartke Jumalat ning ülistage teda, sest tema kohtumõistmise tund on tulnud, ning kummardage teda, kes on teinud taeva ja maa ja mere ja vete allikad“ (Ilm 14:6, 7; vaata ka salmid 8–12).

Võiks öelda, et Ilmutuseraamatu 14. peatüki kolme-ingli-kuulutus on suur misjonikäsk, pandud Maa ajaloo viimaste päevade konteksti.

Kahtlemata käskis Jumal oma kogudusel, oma inimestel minna välja ja levitada evangeeliumi kogu maailmas. Just seda on meid tegema kutsutud. Meie ülesanne on tõepoolest levitada tõde Jeesusest ja sellest, mida Ta meile on teinud (Jh 3:16), mida Ta meile praegu teeb (Rm 8:34) ja mida Ta meie heaks veel tegema saab (1Ts 4:16).

Sõna *misjon*/*missioon* juba ise tähendab „teenistuskohustuste täitmisele saatmist või saadetud olemist“. See tähendab, et inimesed lähevad välja millegi tegemiseks. Suure misjonikäsu puhul levitavad nad maailmas evangeeliumi.

Sellel veerandaastal vaatame misjonit esmalt ja eelkõige Jumala vahendina edastada evangeeliumi neile, kes seda ei tea. Misjonil on keskne koht Jumala ülimes tegevuses inimkonna lunastamise protsessis. Õpime, kuidas viidi Jumala igavest eesmärki täide Piiblis esinevate üksikisikute elus, keda Tema kasutas oma misjonäridena kadumaläinud inimeste heaks.

Lõppude lõpuks on kristlik misjon Jumala, mitte meie oma. See pärineb Jumala südamest. See põhineb Jumala armastusel. Ja see viiakse täide Jumala tahtel.

Selleks, et mõista paremini Jumala misjoni kohustust ja osalust, lähtuvad käesoleva veerandaasta õppetükid sellisest päästmise ajaloo mallist:

1. Jumal lõi mehe ja naise ning andis neile vaba tahte.
2. Esimene mees ja naine kuritarvitasid oma vaba tahet sellega, et olid Jumalale sõnakuulmatud, ning neil tuli paradiisist lahkuda.
3. Jumal ei saa kasutada jõudu, et neid paradiisi tagasi tuua.
4. Jumal saatis oma Poja missioonile – surema nende asemel, et lepitada neid Temaga.
5. Jumala ülesandeks on pakkuda päästet kõikidele inimestele ja avada niiviisi nende jaoks tee lunastusele.

Põhiolemuselt on misjon see, mis annab kogu maailmale teada Jeesusest ja sellest, mida Tema meist igaühe jaoks on teinud ning mida Ta töötab meie heaks teha nüüd ja igavikus. Kokkuvõtteks: meie, kes me neid töotusi tunneme, oleme kutsutud rääkima neist kaasinimestele.

Børge Scantz PhD (Fuller) on Loma Linda Ülikooli õppejõud. Tema ja ta naine Iris teenisid 14 aastat misjonäridena Aafrikas ja Lähis-Idas. Kaaspanustaja Steven Wayne Thompson oli enne pensionile jäämist Newboldi Kolledži rektor Inglismaal (1984–1990) ning Avondale'i Kolledži teoloogia osakonna dekaan ja õppejõud (1991–2008).

Jumala misjonäriloomus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 1:26–28; 2:15–17; 1Jh 2:16; Jh 3:14, 15; 2Kr 5:21; Mt 5:13, 14.

Meelespeetav tekst: „Vaata, ma panin tema rahvaile tunnistajaks, rahvaste juhiks ja käskijaks “ (Js 55:4).

Meie maailm on korratu ning meil, inimestel, on selle korratuse tekitamises suur osa. Seda sellepärast, et oleme patused, pattulangenud olevused, kelle loomus on üdini kuri. Ükskõik, kui väga meeldib meile mõelda endast kui arenenutest ja täiustunutest, ei ole viimase sajandi ajalugu kuigi julgustav. Siin me oleme – pole selle sajandiga veel vee-randi peal –, kuid asjad ei paista siingi kirkamad olevat. Juhul kui minevik on teevalmistaja tulevikule, siis on ainus, mida me oodata saame, endise Briti poliitiku sõnade kohaselt „veri, rügamine, pisarad ja higi“.

Kõik ei ole siiski kadunud. Vastupidi, Jeesus Kristus on surnud meie pattude eest, ning Tema surma tõttu on meil olemas töötus lunastusest, taastamisest ja kõikide asjade uueks tegemisest. „Ma nägin uut taevast ja uut maad; sest esimene taevas ja esimene maa olid kadunud“ (Ilm 21:1).

Meid ei ole jäetud üksi, mahajäetuna ääretusse külma ja ilmselt hoolimatusse kosmoseavarusse ise toime tulema. Me ei tule iialgi ise toime; meie vastu üles rivistatud jõud on meist palju suuremad. Just sellepärast algatas Jumal lunastusplaani juba enne seda, kui maailm alguse sai, et teha meie heaks seda, mida me ise mitte kunagi teha ei suuda.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 4. juuliks.

Üks põhiküsimus, mida inimesed ikka küsivad, on: „Kust ma tulen?“ Piibli kahes esimeses peatükis (tõsi küll, kogu Piiblis) on antud vastus sellele küsimusele, mis on paljude meelest tähtsaim, mida üks inimene esitada saab. Eriti seetõttu, et oleme alles pärast seda, kui teame, kust me tuleme, valmis midagi peale hakkama teadmise, kes me oleme, miks oleme olemas, kuidas meil elada tuleb ja kuhu me suundume.

Heida pilk peale IMs 1. ja 2. peatükile, kuid erilist tähelepanu pööra IMs 1:26–28. Milline suur vahe on selle teksti põhjal inimkonna loomise ja kõige muu loomise vahel? Kuidas kõnelevad need salmid sellest, et inimene eristub muust loodust?

1. Mees ja naine loodi muust loodust viimasena. Nende ees oli uuri-miseks ja hoolekandmiseks kogu silmaga nähtav looming.

2. Meest ja naist luues tegutses Jumal erinevalt sellest, kuidas Ta lõi muu loodu. Senini oli jumalik korraldus olnud „saagu“ (valgus, laotus, vesi, kalad ja linnud, loomad jne). Nüüd teiseses see korraldus nõupidamiseks „tehkem inimesed...“. Jumaluse kolm isikut – Isa, Poeg ja Püha Vaim – pidasid nõu. Kuigi need kaks peatükki räägivad maa ja seal elavate olevuste loomisest, on selge, et põhitähelepanu on inimesoo loomisel.

3. Mees ja naine loodi Jumala näo järgi ja Tema sarnasuses. Midagi sellist ei öelda millegi ega kellegi teise kohta, mis või kes sel ajal loodi. Kuigi need salmid ei ütle, mida tähendas olla loodud Jumala näo järgi ja Tema sarnasuses, peab see tähendama, et inimesed peegeldavad mingil moel oma Looja iseloomu. Kuna inimestel on moraalne suutelisus, mida muude olevuste puhul ei täheldata (liblikad võivad olla küll ilusad, kuid nad ei murra pead küsimuse üle, mis on õige ja mis vale), tähendab Tema näo järgi olemine seda, et teatud määral peegeldavad inimesed Tema kõlbelist iseloomu.

4. Mees ja naine pidid valitsema, esindama Jumalat maa peal ning hoidma kontrolli all ülejäänud loomingut. Sellise kutsumusega kaasneb vastutus.

Inimestest räägitakse Piiblis juba esimeses peatükis, kuid nad ei olnud üksinduses. Me eksisteerime Jumalaga seotuna. Mida räägib öeldu meile sellest, kui kesksel kohal peaks Jumal meie elus olema ja miks me ei ole tõepoolest ilma Temata „täiuslikud“? Ap 17:28.

Loomisaruandesse on pandud Jumala hoiatus mitte süüa „hea ja kurja tundmise puust“ (1Ms 2:9). Kohe algusest võime näha inimkonnale antud terviku üht osa, kõlbelisust, mida ei ole näha mitte ühegi teise elava olevuse juures. Nii nagu eile ütlesime, on üks viis, kuidas inimesed ilmutavad tõsiasja, et nad on loodud Jumala näo järgi ja Tema sarnasuses, suutlikkus langetada kõlbelisi otsuseid.

Mida ütleb 1Ms 2:15–17 inimkonna vaba tahte ehtsuse kohta?

Jumal võinuks inimesed luua nii, et nad oleksid automaatselt täitnud Tema tahet. Sel viisil tegi Jumal kõik muu, mida Ta lõi, nagu valguse, päikese, kuu ja tähed. Need kuuletuvad Jumalale ilma valimata. Need täidavad Jumala tahet automaatselt loodusseaduste kaudu, mis nende tegevusi juhivad.

Mehe ja naise loomine oli aga teistsugune. Jumal ise lõi nad. Jumal tahtis, et nad saaksid langetada oma valikuid ise, valida vabatahtlikult Teda teenida, ilma, et oleksid selleks sunnitud. Vastasel juhul poleks nad saanud Teda armastada, kuna armastus, selleks, et olla tõeline armastus, peab tulema vabalt.

Jumaliku algupära tõttu kaitseb ja austab Jumal inimese vaba tahet. Looja ei sekku mehe ja naise sügavaimatesse, kestvatesse valikutesse. Valedel valikutel on tagajärjed, mõnikord vägagi kohutavad, kuid sundida meid nõus olema või kuuletuma, on meie ülima Issanda iseloomuga vastuolus.

Inimese vaba tahte juures on kolm tähtsat põhimõtet.

Religiooni jaoks: kõikvõimas Jumal ei juhi ühepoolsest isiku tahet ega valikuid.

Eetika jaoks: inimesed on moraalselt vastutavad oma tegude eest.

Loodusteaduse jaoks: põhjuse ja tagajärje seos ei määra ära üksnes keha ja aju talitlusi. Meie tegevustesse on kaasatud füüsilised seadused, kuid vaba tahe tähendab, et me saame oma tegude (eriti kõlbluse) üle vabalt otsustada.

Milliseid kõlbelisi valikuid, mida sul mõne järgmise tunni, päeva või nädala jooksul teha tuleb, oled sa vaba langetama? Kuidas saad olla kindel, et kasutad seda püha andi õigesti? Mõttele selle anni valesti kasutamise tagajärgede üle.

„Ja naine nägi, et puust oli hea süüa, ja see tegi ta silmadele himu, ja et puu oli ihaldusväärne, sest see pidi targaks tegema, siis ta võttis selle viljast ja sõi ning andis ka oma mehele ja tema sõi. Siis nende mõlema silmad läksid lahti ja nad tundsid endid alasti olevat, ja nad õmblesid viigilehti kokku ning tegid enestele põlled“ (1Ms 3:6, 7).

Puuvilja söömine iseenesest ei olnud patutegu. Kuid meil tuleb arvesse võtta olukord, milles see söömine toimus. Aadam ja Eeva olid vaba tahtega isikud, Jumal oli loonud nad enda näo järgi. See sisaldas vabadust – kuid ka kohustust – täita Jumala väljendatud tahet. Nad ei söönud puuvilja mitte mingist karmist vajadusest, vaid lihtsalt omal valikul. Aadama ja Eeva isikliku vaba tahte tegu oli trotsida Jumala selgeid ja täpseid juhtnööre.

Samamoodi peame meiegi ise valima, kas järgneme Jumalale või ei järgne ja kas me tunneme rõõmu Jumala Sõnast või hakkame sellele avalikult vastu. Jumal ei sunni mitte ühtki inimest Tema Sõna uskuma. Ta ei sunni meid mitte kunagi endale kuuletuma ja Ta ei saa sundida meid Teda armastama. Jumal lubab meist igäühel ise valida, mis teed mööda me läheme. Kuid lõpuks tuleb meil olla valmis elama oma valiku tagajärgedega.

Puuvilja söömisega ütlesid Aadam ja Eeva Jumalale tegelikult, et Ta ei ole täiuslik valitseja. Tema ülimuslikkusele esitati väljakutse. Nad osutasid sõnakuulmatuteks ning töid selle tulemusena inimkonda patu ja surma.

„Siis saatis Issand Jumal tema Eedeni rohuaiast välja, et ta hariks maad, millest ta oli võetud. Ja ta ajas Aadama välja ja pani hommiku-poole Eedeni rohuaeda keerubid ja tuleleegina sähviva mööga, et need valvaksid elupuu teed“ (1Ms 3:23, 24).

Aadamal ja Eeval tuli paradiisist lahkuda. See oli vajalik, aga ometi halastusrikas tagajärg. Issand ei saanud lubada vastuhakkaval inimkonnal elupuu juurde pääseda. Armastava hoolitsusega viis Ta Aadama ja Eeva ära puuvilja juurest, mis võinuks teha nad surematuks ja niiviisi põlistada kohutava olukorra, millesse patt nad toonud oli. (Kujuta ette, missugune oleks igavene elu maailmas, mis on täis sellist valu ja kannatust ja kurja nagu meie maailm!) Aadam ja Eeva saadeti toredast aiast välja, et töötada vähem sõbralikul pinnal aiast väljaspool (s-d 23, 24).

Tänase õppetunni valgel loe 1Jh 2:16. Kuidas hakkas see, mille eest siin salmis hoiatatakse, silma pattulangemises? Mil moel tuleb meil samade kiusatustega oma elus tegemist teha?

Jumala algatus meid päästa

Piibel näitab, et pärast meie esimeste esivanemate pattulangemist tuli Jumal neid otsima, mitte vastupidi. Mees ja naine püüdsid ennast hoopis Issanda eest peita. Milline võimas pilt langenud inimsoo kohta: nad põgenevad Tema eest, kes neid otsima tuleb, Ainsa eest, kes neid päästa saab. Aadam ja Eeva tegid seda Eedenis ja kui inimene ei allu Püha Vaimu püüdlusele teda tagasi võita, siis teeb ta sama ka tänapäeval.

Õnneks ei hüljanud Jumal meie esivanemaid ning samuti ei hülga Ta meid. Sellest ajast peale, kui Jumal esimest korda Aadamale ja Eevale Eedeni aias hüüdis. „Kus sa oled?“ (1Ms 3:9) hüüab Ta meid tänase päevani. Tema ju on esimene misjonär.

„Oma Poja võrratus annis on Jumal ümbritsenud kogu maailma armu atmosfääriga, mis on niisama reaalne kui õhk, mis ümbritseb maakera. Kõik, kes valivad hingata seda eluandvat õhku, elavad ja kasvavad täisealisteks meesteks ja naisteks Kristuses Jeesuses.“ – Ellen G. White, *Tee Kristuse juurde*, lk 68.

Muidugi avaldub Jumala misjonitegevus suurimal määral Jeesuse lihassetulekus ja evangeeliumitöös. Kuigi Jeesus tuli siia maa peale paljut tegema – Saatanat purustama, Isa tõelist iseloomu ilmutama, tõestama, et Saatan süüdistused on valed, näitama, et Jumala seadust saab pidada –, oli otsustavaks põhjuseks suremine ristil inimkonna asemel, selleks et päästa meid patu lõplikust tagajärjest, milleks on igavene surm.

Mida räägivad järgmised kirjakohad meile Jeesuse surmast?

Jh 3:14, 15 _____

Js 53:4–6 _____

2Kr 5:21 _____

Jumal „on teinud patuks meie asemel selle, kes patust midagi ei teadnud“. Seda läks maksma võimalus, „et meie saaksime Jumala õiguseks tema sees“. Seda mõtet on nimetatud „suureks ümbervahetamiseks“; Jeesus võtab meie patud ja kannatused otsekui patune, nii et meid, kuigi patuseid, saab lugeda Jumala ees õigeks otsekui Jeesust.

Misjon on Jumala algatus päästa kadumaläinud inimkond. Jumala päästemissiooni ajendiks on Tema armastus igaühe vastu. Sellest sügavamad põhjused ei ole. Jumal saatis Kristuse missioonile, et tuua pääste kogu maailmale. Ainuüksi Johannese evangeeliumis on rohkem kui nelikümmend avaldust Jeesuse missiooni kosmilise mõõdme kohta. (Vaata näiteks Jh 3:17; 12:47.) Nii nagu Isa saatis Kristuse maailma päästma, nii saadab Ta jüngrid omakorda välja sõnadega „nõnda nagu Isa on läkitanud minu, nõnda saadan ka mina teid!“ (Jh 20:21).

Loe Mt 5:13, 14. Millist kahte võrdlust kasutatakse neis salmides misjoni kohta ja mida need kujutavad?

Võrdlused *sool* ja *valgus* väljendavad inimkonnale avaldatava kristliku mõju kaht põhiolemust. Sool toimib seestpoolt, ühinedes toidumassiga, millesse seda lisatakse; valgus toimib väljastpoolt, valgustades kõike, milleni see jõuab. Väljend *maa sool* osutab kristlastele, kellest oodatakse, et nad seltsiksid meeste ja naistega, ning väljend *maailma valgus* osutab maailmas pimeduses olevatele inimestele, kes vajavad valgustamist.

Iisraellasi õhutati elama oma elu kõlbluspõhimõtete kohaselt ja terve eeskirjade järgi, mida Jumal neile oli andnud. Nad pidid olema valguseks, valgustama ja ligi tõmbama – „panen sind paganaile valguseks“ (Js 49:6). Nende kollektiivne olemasolu tervislikus, hea majandusega ning Jumala hingamispäevale ja Tema teistele korraldustele truuks jäävas riigis pidi kuulutama ümberkaudsetele rahvastele Jumala võimsaid tegusid loomisel ja lunastamisel. Rahvad, kes jälgisid nende heaolu, pidid tulema nende juurde ja tahtma õppida Issandat tundma. (Vähemalt oli see nii mõeldud.)

Siis kui Kristus tuli, rääkis Ta soolast, veel ühest võimalusest tunnistada. Oma mõjuga maailmas hoiavad kristlased maailma allakäiku vaos. Sageli hoiab mitteusklikke kurja tegemast kristliku eetika mõjust teadlik olemine. Kristlased mitte ainult ei avalda allakäinud maailmale oma voorustega head mõju, vaid nad on inimeste keskel ka selleks, et edastada kristlikku päästesõnumit.

Valgus ja/või sool – kui hea tunnistaja oled sina ja on su kogudus ümberkaudsele maailmale? Kas valgus ähmastub, kas sool läheb läägeks? Kui nii, siis kuidas õpid seda, et elustumine ja usupuhastus algavad sinust isiklikult?

Edasiseks uurimiseks: Oleme puudutanud Jumala misjonäriole-muse mõnda tahku. Misjon on kolmainu Jumala algatus. Misjon on üle-kaalukalt seotud Jeesuse Kristusega, kelle lihassetulek on kristliku usu ja misjoni jaoks kesksel kohal. Oma elu ja surmaga on Jeesus sillutanud pääsetee kogu inimsoole. Meie, Tema järelkäijatena, Tema misjonäri-dena peame andma inimestele teada häid sõnumeid sellest, mida Jeesus nende heaks on teinud.

„Kristuse kogudus maa peal organiseeriti misjonieesmärgil ning Issand igatseb näha kogu kogudust välja töötamas mooduseid ja vahen-deid selleks, et nii kõrgklassi kui alamrahva hulka kuuluja, nii rikas kui vaene võiksid kuulda tõesõnumit. Kõiki ei kutsuta küll isiklikult võõra-maistele misjonipõldudele tööle, kuid kõik saavad misjonitöö abista-miseks teha midagi ära oma palvete ja annetustega.“ Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 6. kd, lk 29.

Küsimused aruteluks:

1. Mõtlen veel loomisloole. Mis tähtsust meie päritolul on? Kuidas aitab õigesti aru saamine sellest, kuidas me siia tulnud oleme, meil paremini mõista, kes me oleme ja mis meie olemasolu eesmärk tege-likult on?

2. Kuidas aitab alljärgnev tsitaat mõista tahtevabaduse, armastuse ja kurjuse olemasolu meie maailmas? „Niisiis, kui Jumal tahtis luua armastavaid olevusi (Tema täiusliku armastuse jälgendust), tuli Tal luua tahtevabadusega olevused, kes võivad põhjustada maailmas kannatusi ja kurja, kui nad valivad seda teha. Armastuse ja vabaduse dünaamika nõuab, et Jumal lubab meil meie inimliku vabaduse kaudu armastuses kasvada. Jumala ainus alternatiiv sellele, et lubada vaba-del olevustel valida armastuseta tegusid, oleks olnud täielikult keel-duda armastavate olevuste loomisest.“ – Robert J. Spitzer, *New Proofs for the Existence of God: Contributions of Contemporary Physics and Philo-sophy*, Kindle Edition (Eerdmans Publishing Co, 2010), lk 233.

3. Jeesuse surm oli ainukordne ning leidis aset väikerahva hul-gas keset hiiglaslikku Rooma impeeriumi peaaegu kaks tuhat aastat tagasi. Ometi on sellel teol iga inimlapse jaoks igavene tähtsus. Milline kohustus lasub meil, kes me teame seda tegu ja selle tähendust, rää-vida neile, kes ei tea? Kust need, kes sellest ei tea, seda muidu teada saaksid, kui meie ei räägi?

Max de los Reyes, Filipiinid

Fernando Lopez kasvas üles linnakeses, mis asub Manilast 60 miili lõuna pool. Nii nagu paljudel filipiinlastel, polnud ka Fernando perekonnal palju raha. Ja nii, nagu paljud poisid, jättis ka Fernando koolis käimise pooleli, et vanemaid aidata, müües *pudi-padi ja muud, mida parajasti vaja*.

Fernando oli oma koguduses aktiivne ja see aitas leevendada tüdimust, mida ta sageli tundis. Rohkem kui midagi muud, soovis Fernando saada haridust, et Jumalat paremini teenida, kuid ta teadis, et inimlikult võttes polnud see võimalik.

Siis kuulis Fernando ühel päeval „1000 misjonäri liikumisest“ – programmist, mis õpetas vabatahtlikke välja misjonärideks, kes teevad aasta Filipiinidel või mõnes teises riigis Jumala tööd. Erutatud Fernando palus vanematelt luba selle programmiga ühineda. Vanemate õnnistuse saatel esitas ta avalduse ja võeti vastu.

Väljaõpe, mille Fernando sai, aitas tal täita igatsust hariduse järele ja valmistas teda Filipiinidel Jumalat teenima. Kui väljaõppe-aeg lõppes, ootas ta õhinal enda määramist kodupiirkonda, kuid tundis vastakaid tundeid siis, kui sai teada, et ta määrati tööle kodust 400 miili kaugusele.

Fernando jõudis oma uuele tööpõllule ja hakkas otsima inimesi, kes oleksid huvitatud Jumalast rohkem teada saama. Varsti pidas ta mitut piiblitundi nädalas. Mõni inimene, kellega koos ta Piiblit uuris, elas väikeses asunduses mägedes, neljatunnise mootorrattasõidu kaugusel tema peatuskohast.

Raskustest hoolimata tegi Fernando usinalt tööd ja sellele kulus sageli suurem osa tema väikesest toetusrahast. Ta ostis materjale, et adventkirikut ehitada, ja nii ei jäänud tal raha, et endale süüa osta. See pani tema usu proovile ja valmistas ta ette veel suuremate katsumuste jaoks, mis tema teele tulemas olid. Kuid kõigi kogemuste juures ei kõikunud tema usk Jumalasse.

Üks, kes Fernando juhatusel usku tuli, oli Julie Taguinod. Tema ja ta õde Essie õppisid koos Fernandoga Piiblit tundma ja võtsid osa tema korraldatud evangeelsetest seeriakoosolekutest. Julie ja tema õde ristiti, vaatamata Julie abikaasa Lemi vastuseisule.

Fernando teadis, et Lem oli vastu oma naise usuhuvile. Lem oli keelanud Juliel kirikus käia ja oli ähvardanud ta vigaseks teha, kui naine kirikus käimist jätkab. Julie oli aga jäänud kindlaks ja jätkanud kirikus käimist. Fernando hindas tema siirast igatsust austada Kristust. Viimaks ei pööranud Lem enam Julie kirikuskäimistele tähelepanu. Võib-olla mõistis ta, et tema vastuseis ei peata naist Kristuse järel käimast.

Aabraham: esimene misjonär

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Ms 12:1–3; 14:8–24; Hb 11:8–19; Gl 3:6; 1Ms 12:6, 7; 18:18, 19.

Meelespeetav tekst: „Nii nagu „Aabraham uskus Jumalat ja see arvestati talle õiguseks“, nii mõistate teie, et need, kes on usust, on Aabrahami lapsed. Kuna aga Pühakiri nägi ette, et Jumal teeb paganad õigeks usust, siis ta kuulutas ette Aabrahamile rõõmusõnumit: „Sinus õnnistatakse kõiki paganaid“ (Gl 3:6–8).

Pole juhuslik kokkusattumus, et maailma suurematest uskudest kolme – judaismi, kristluse ja islamit – nimetatakse mõnikord „aabrahamilikeks uskudeks“. Seda seetõttu, et kõigi kolme juured ulatuvad selle suure Jumala meheni.

Kuigi Aabrahami austatakse ustavuse selge näitena, vaatab käesoleva nädala õppetükk seda ustavust teistsuguse nurga alt. Me heidame temale pilgu kui misjonärile, kui kellelegi, keda Issand kutsus minema teisele maale ning tunnistama sealsetele inimestele tõelisest Jumalast, Loojast ja Lunastajast.

Jumal andis Aabrahamile ja pärast teda tema perekonnale (vaata Gl 3:29) kolmekordse eesmärgi: (1) võtta vastu ja talletada taevast tõde Jumala riigist, mis oli läinud kaduma inimsoo algusaegadel; (2) olla kanaliks, mille kaudu Lunastaja sai astuda ajalukku; ja (3) olla Jumala ustava sulasena valguseks rahvastele, valguseks neile, kel oli vaja Issandast teada.

Selle nädala õppetüki õppides valmistud hingamispäevaks, 11.juuliks.

„Ja Issand ütles Aabramile: „Mine omalt maalt, omast sugukonnast ja isakojast maale, mille ma sulle näitan! Ma teen sind suureks rahvaks ja õnnistan sind, ma teen su nime suureks, et sa oleksid õnnistuseks! Siis ma õnnistan neid, kes sind õnnistavad, panen vande alla selle, kes sind neab, ja sinu nimel õnnistavad endid kõik suguvõsad maa peal!“ (1Ms 12: 1–3).

Aabram, kelle nimi tähendas „isa on kõrge“ ja kelle nimi muudeti Aabrahamiks, „rahvahulkade isaks“, kasvas üles Uri linnas, mis jääb praeguse Iraagi territooriumile. Jumal kutsus teda eralduma talle tuttavast seltskonnast ja vaimsusest ning rändama tundmatule maale, kus Jumal juhtis 100aastast vaimuliku omandi üleandjat ning muutis ta „ustavate isaks“. Isiklike ja perekondlike võitluste keskel sai Aabrahamist misjonäri prototüüp paljude rahvarühmade jaoks ning lugupeetud juht, kes tunnistas oma usust Jumalasse.

Loe läbi 1Ms 12:1–3. Milliseid põhimõtteid sa siit leiad, mida igaüks meist saab endale vastavasse olukorda rakendada; see tähendab, mida koges Aabraham sellist, mida meiegi võime omal kombel kogeda? Vaata ka Hb 11:8–10.

Usuisal paluti jätta oma möödanik seljataha, astuda edasi usus, uskuda seda, mis näis ebausutavana, teha seda, mida Jumal palus tal teha. Ja tema ustavuse tulemusena pidid kõik maailma rahvad saama õnnistatud.

Meist paljud pannakse proovile nagu Aabraham. Muidugi ei pruugi olla nii, et kuuleme Jumala häält otseselt meiega rääkimas, kuid Tema kutsub meid oma Sõna õpetuste ja enda poolt ette nähtud sündmuste kaudu. Võib-olla nõutakse meilt loobumist rikkust ja au töotavast karjäärist; ehk tuleb meil lasta lahti endale meelepärastest ja kasutoovatest sidemetest ning elada lahus lähisugulastest; me võime tõepoolest seista millegi hakul, mis paistab olevat ainult enesesalgamise, raskuste ja ohvriks toomise rada. Aga kui meid sellele palutakse, siis kuidas saame keelduda?

1Ms 12:1 salm kõlab heebrea keeles sõna-sõnalt nii: „Jumal ütles Aabramile: „**Mine enese pärast** omalt maalt...“ Tal kästi minna „enese pärast“, see tähendab, iseenese kasuks. Kuidas mõista, mida see tähendab, ja kuidas käib see meie kohta?

Aabrahami tunnistus kuningatele

Lott oli Aabrahami sugulane ja teatud osal rännakutest ta kaaslane. Loti valik Jordani veerikka oru kasuks viis ta Soodoma kurjade inimeste seltsi (1Ms 13.1–13). Siis päästis Loti ära kõigepealt Aabraham (1Ms 14:11–16) ja hiljem kaks inglit (1Ms 19. ptk).

Kui Aabraham kuulis, et tema sugulane Lott oli hädas, otsustas ta teda aidata. Lotti päästes juhtis Aabraham sõjasalka, millesse kuulus üle kolmesaja mehe tema kodakonnast. Lahingus Soodoma pärast osales terve rida kuningaid; Aabraham aga tõi võidu.

Loe 1Ms 14:8–24. Mida räägivad Aabrahami teod tema iseloomu ning järelkult ka tema usu ja Jumala kohta?

Kuningatele, keda Aabraham alistas, paljastas ta Jumala väe. Isegi selle vabastusülesande jooksul ei kaotanud „ustavate isa“ oma jumalikku kutsumust olla õnnistuseks rahvastele.

„Issanda teenija oli osutanud maale suure teene ning näidanud end vaprana mehena. Nähti, et jumalakartus pole argus ning et Aabrahami usk tegi ta vapraks seisma õiguse eest ja kaitsma rõhutuid. Kangelaslik tegu suurendas tema mõju ümbritsevate suguharude silmis. Tagasiteel kohtus Aabraham Soodoma kuningaga, kes tuli talle oma kaaskonnaga vastu, et võitjat austada. Ta palus Aabrahami võtta endale kogu varandus ning anda talle tagasi ainult vabastatud sõjavangid. Tolle aja tavade kohaselt kuulus sõjasaak võitjale, kuid Aabraham polnud sõjakäiku ette võtnud saagihimust. Seepärast keeldus ta õnnetusse sattunute arvelt võtma muud kui vaid seda, mis oli tema liitlaste osa.“ – Ellen G. White, *Patriarhid ja prohvetid*, lk 135.

Mõtle, kuidas käitud sina kaasinimestega. Missuguse tunnistuse edastavad nad sinu usust teistele?

Kuigi Aabraham polnud täiuslik, oli ta Jumala mees ning Piiblis, ka Uues Testamendis, kasutatakse teda ikka ja jälle ustavuse eeskujuna ja näidisenä sellest, mida tähendab olla usu kaudu päästetud (vaata 1Ms 15:6; Gl 3:6).

Loe Hb 11:8–19. Mida räägib see kirjakoht meile Aabrahamist ja tema usust, mis on väga tähtis igaühe jaoks, kes tahab olla Jumala misjonär ükskõik mis mahus?

Issand tahtis kasutada Aabrahami, kuid esimene, mida teha tuli, oli lasta tal jätta minevik seljataha. See õppetund peaks meie igaühe jaoks selge olema, eriti nende jaoks, kelle minevik pole kooskõlas Jumala tahte ja seadusega – mis tegelikult hõlmab meid kõiki.

Hämmastav oli ka tõsiasi, et Aabraham läks, „teadmata, kuhu ta läheb“ (Hb 11:8). Kuigi misjonärid teavad enamasti, kuhu nad lähevad, vähemalt geograafilises mõttes, siis teises mõttes, kui keegi meist teeb suure usuhüppe ja annab oma südame täiesti Jumalale, ei tea me tegelikult (vähemalt mitte piisavalt), kuhu tee meid välja viib (kuigi laias laastus on meil täielik kindlustunne). Juhul kui teaksime, ei nõuaks see meilt nii palju usku; järelikult on mitte teadmine eeldus, et suudame tõesti elada usu varal.

Üks ülitähtis mõte on siin veel selles, et Aabraham ootas „kindlale alusele rajatud linna, mille meister ja ehitaja on Jumal“ (10. s). Aabraham hoidis silme ees suurt plaani; ta teadis, et millega ta iganes silmitsi seisab, kui palju ta vaeva näeb ja võitleb, on see kõik lõpuks asja väärt.

Ta teadis ka, et ta ei olnud ainus võõras „töötatud maal“, vaid oli üks paljudest „võõrastest ja majalistest maa peal“ (13. s). See maailm ja meie elu selles, nii kallihinnaline kui see meile nüüd ka paistab (see on kõik, mis meil praegu on), ei ole hoopiski mitte kogu lugu.

Ja muidugi on suurimaks näiteks usust Vanas Testamendis Aabrahami valmidus toimida oma pojaga Mori ja mäel Jumala korralduse kohaselt.

Mismoodi oled sina kogenud, mida tähendab usus edasi astuda? Milliste raskuste ees oled olnud? Millist rõõmu oled kogenud? Teades seda, mida sa praegu tead, mida oleksid ehk teinud teisiti?

Aabrahami elu tundmaõppimine näitab, et tema usk sisaldas keerulisi võitlusi kõhkluste ja uskmatusena, võitlusi Jumala väes. Aabrahami esivanemad olid teiste jumalate teenijad (Jo 24:2) ja võib-olla selgitab selline taust, miks tal ei olnud alati täit usaldust Jumala väesse. Kahel korral ilmutas ta argust ja käskis Saaral öelda ainult pool tõe (1Ms 12:11–13; 20:21). Ta naeris (1Ms 17:17) siis, kui talle öeldi, et tal saab Saara olema poeg. Olenemata Aabrahami vigadest kasutas Issand teda ikkagi, sest Aabraham tahtis, et Jumal teda kasutaks, ja nii sai Issand võimaluse vormida Tema iseloomu.

Üks vahend, mida Jumal kasutas Aabrahami kujundamisel usupuhastajaks ja misjonäriks, olid tema arvukad rännakud. Reisimine juba ise harib. See avab inimese uutele mõtetele ja muutuste võimalikkusele. Palverännakud Jeruusalemma olid iisraellaste jumalateenimise tähtis ja nõutud osa. Muutused, mida palverännakud kogesid siis, kui nad kaugelt tulid, teistes kohtades magasid, teistsugust toitu söid, teise kliimaga kohanesid ja teisi inimesi kohtasid, kasvatas (nende haavatavuse tõttu) nende usku. Nende jumalateenimine koos kõikide ohvrite ja andidega, püha tantsu ja psalmide deklameerimisega aitas Jumala rahval tugevdada enda identiteeti ja traditsioone.

Oma rännakutel sünnipaigast Urist matmiskohani Hebronis külastas Aabraham vähemalt 15 erinevat geograafilist piirkonda. Enamik tema elu tähtsaid kõlbelisust kasvatavaid kogemusi ja misjonitöö episoodide on seotud tema rännakutega.

Milliseid vaimulikke õppetunde sai Aabraham ühes või teises kohas?
Moore tamm Sekemis (1Ms 12:6, 7)

Hebron (1Ms 13:18 – 14:20)

Mamre tammik (1Ms 18:1, 20–33)

Morija mägi (1Ms 22:1–14)

Aabraham: misjonär oma kodus

„Aabraham saab ometi suureks ja vägevaks rahvaks ja tema kaudu õnnistatakse kõiki maailma rahvaid. Sest ma tean temast, et ta käsib oma poegi ja järeltulevat sugu hoida Issanda teed ning teha, mis õige ja kohus, et Issand võiks anda Aabrahamile, mis ta temale on töötanud“ (1Ms 18:18, 19). Millised tähtsad õpetused ustavuse ja Jumala teenimise kohta neis kirjakohtades leiduvad?

„Jumal palus Aabrahamil olla Tema Sõna õpetaja. Jumal valis ta välja suure rahva esiisaks, kuna Ta nägi, et Aabraham õpetab oma lapsi ja kodakondseid Jumala seaduste põhimõtete järgi. Just Aabrahami elu andis tema õpetustele mõju. Tema kodakondseid oli rohkem kui tuhat hinge ning mitmedki neist olid ise perekonnapead, paljud neist olid ka alles hiljuti pöördunud paganlusest.“ – Ellen G. White, *Kasvatus*, lk 187.

Misjonäride tegevus on palju edukam juhul, kui neid toetab perekon-naelu, mis on kooskõlas Jumala kavatsustega. Piiblilugu ja koguduse ajalugu räägivad meile, et valdav osa algusperioodi kristlikest kogudus-test olid rajatud kodu- ja perekonnapõhiselt. Üks Aabrahami valimise põhjustest oli see, et Jumal nägi tema suutlikkust suunata oma lapsi ja oma kodakondseid Issanda teel. Jumala eesmärk perekonna jaoks on võrdväärne Tema eesmärgiga misjonitöö jaoks – „teha, mis õige ja kohus“ (Õp 21:3).

Missuguseid näiteid Aabrahami perekonnast leiad, mis näitavad, et pereliikmed olid ustavad Issandale? Vaata näiteks Hb 11:11, 20.

Muidugi leiame Piiblist ka näiteid Jumala inimestest, kelle perekonnad ei käinud Issanda teel. Ometi on tänase päeva kirjakoha mõte selge: Aabrahami usk ja eeskuju olid nii kindlad, et tema leibkonda kuulujad õppisid „hoidma Issanda teed“ (1Ms 18:19).

„**Hoida** Issanda teed.“ Mida see fraas sinu meelest tähendab? Kuidas meie „hoiame Issanda teed“?

Edasiseks uurimiseks: „Jumal kutsus Aabrahami ning õnnistas ja austas teda; usuisa ustavus oli tunnistuseks kõikidele rahvastele, kelle keskel ta peatus. Aabraham ei eraldanud end ümberkaudsetest. Ta säilitas sõbralikud suhted naaberriikide kuningatega, kellest mõned kohtlesid teda erilise lugupidamisega; tema vagadus, omakasupüüdmatlus, vaprus ja heldemeelsus esitas neile Jumala iseloomu. Mesopotaamia, Kaanani, Egiptuse ning isegi Soodoma elanikud tutvusid taeva Jumalaga Tema esindaja vahendusel.“ – Ellen G. White, *Patriarhid ja prohvetid*, lk 368.

Küsimused aruteluks:

1. Tuhandeid aastaid on lugu Aabrahamist ja Iisakist Morija mäel inimesi erutanud ja ustavatele väljakutseks olnud, kuna on esile kutsunud halvakspanu ja naeruvääristamise nende poolt, kes on pidanud seda õeluse ja metsikuse teoks. Loe see lugu 1Ms 22. peatükist veelkord läbi. Millise suure õppetunni meie sellest saame? Mida õpetab see meile ristist ja patu kohutavast hinnast? Mida õpetab see meile kõigest usuhüppega kaasas käivast? Miks see lugu nii paljusid häirib?

2. Loe 1Ms 12:11–13 ja 20:2 kahest kirjapanekust, mispuhul Jumala mees Aabraham ilmutas usupuudust. Mida meie neist lugudest omaks võtame?

3. Üks tuntumaid kirjakohti Piiblis on 1Ms 15:6. Mida see ütleb? Missuguses kaastekstis see esineb? Kuidas kasutab seda salmi Uus Testament (vaata Rm 4:3; Gl 3:6; Jk 2:23)? Mida õpetab see meile usu, tegude ja päästmise kohta?

4. Kes oli mõni suur usujuht, kelle pereliikmed ei „hoidnud Issanda teed“? Mida õpime neist lugudest enda jaoks, millega julgustada inimest, kes heitleb sellega, et aidata pereliikmetel olla ustavad? 11. juuli

Max de los Reyes, Filipiinid

Lem oli sõdur ning tema teenistusülesanded viisid ta sageli kodust eemale. Kui ta kodus oli, kulutas ta palju aega ja raha sõpradega purjutamisele.

Ühel päeval hakkasid Lemi semud õrritama teda naise usuhuvi pärast. „Milles asi, Lem?“ esitas üks mees väljakutse. „Kas sa ei saa oma naist kirikust eemal hoida?“ Kui narrimine ägedamaks läks, ärritus Lem.

„Vale puha!“ pahvatas ta lõpuks. „Ma tõestan teile, et minul on naise üle kontroll!“ Nende sõnadega vaarus Lem baarist välja ja suundus kodu poole.

Sellel pärastlõunal külastas Fernando nende inimeste kodusid, kes olid huvitatud piiblitundidest. Ta polnud Julie kodust kaugel, seepärast otsustas ta, et astub sealt läbi ja küsib üle, kas Julie soovib endiselt, et ta järgmisel päeval neid külastaks. Majale liginedes ehmatas Fernandot hele plaks, mis kõlas nagu püssipauk. Algul ta ei muretsenud, aga kui teine pauk käis, vaatas ta ringi, et näha, kes paugutab.

Just siis nägi ta Juliet enda poole jooksmas. „Jookse! Põgene!“ karjus naine. „Lem püüab sind tappa!“

Fernando varjus suure puu taha. Ta teadis, et Lem oli täpsuslaskja ja kui mees tahab Fernandot tabada, on tal seda kerge teha. Julie jooksis majja tagasi ja leidis mehe ägedalt püssi sikutamas, püüdes kätte saada padrunit, mis oli püssitorru kinni jäänud. Kui Julie nägi, mis toimus, muutus ta julgemaks. „Lem, sa tead, et Jumal ummistas su püssi selleks, et sa ei saaks Fernandot tulistada!“

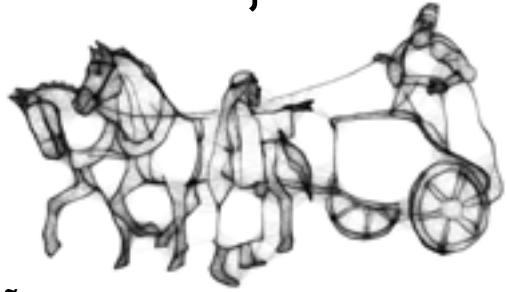
Lem ei suutnud kuidagi püssi korda saada. Asjade ootamatust käigust üllatunud, pani ta püssi ära ja kuulas, kui Julie selgitas, kuidas Jumal tegutses selle nimel, et päästa Tema sõnumitooja surmast. Kui Lem maha rahunes ja kaineks sai, tunnistas ta, et naisel oli õigus. Fernando ei olnud talle midagi halba teinud.

Lem ei olnud enam sellele vastu, et naine ja lapsed kirikus käisid. Ta hakkas Fernandoga sõbrustama ja nõustus temaga Piiblit õppima. Oma joomakaaslastele ütles ta, et on rõõmus, kui pere kirikus käib, ja nood teda sellega enam ei õrritanud.

Tolle päeva sündmuste tunnistajad nõustuvad, et Jumal tegi tõesti Fernando elu päästmiseks ime. Kuid sugugi väiksem ime pole ka Lemi südame muutumine.

Max de los Reyes oli selle loo kirjutamise ajal Filipiinide Mägestiku Provintsi Misjoni täitevsekretär.

Ebatõenäoline misjonär

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 2Kn 5. ptk; Mk 1:40–45; 2Kn 2:1–15; Jh 15:5; Rm 6:4–11; Rm 6:1.

Meelespeetav tekst: „Ja palju pidalitõbiseid oli Iisraelis prohvet Eliisa ajal, ent keegi neist ei saanud puhtaks kui vaid süürlane Naaman“ (Lk 4:27).

Kaks kuningate raamatut Piiblis, mis katavad Iisraeli kuningriigi ajaloo umbes ajavahemikus 970 – 560 eKr, talletavad Jumala rahvast puudutavad põnevad ja dramaatilised sündmused ning kaugeleulatuva poliitilise murrangu. Neisse aruandesse on põimitud lood Jumala kartmatutest prohvetitest Eelijast ja Eliisast, kelle seiklused on pärvinud iga ajastu laste ja täiskasvanute tähelepanu.

Samuti pakuvad huvi sarnasused, mis on Eliisa ja Jeesuse tegevuse vahel. Mõlemad äratasid oma tööperioodil ellu surnuid, tegid terveks pidalitõbiseid ning söötsid vähese toidukogusega ära näljased rahvahulgad.

Selle nädala õppetükk käsitleb üht sellist imetegu: jõuka, mõjuvõimsa ja väga uhke ebajumalateenija Naamani terveks saamist, kes koges oma suure vajaduse tõttu elava Jumala väge ja tegi seda väga ebatõenäolise misjonäri tunnistuse tõttu.

Lisaks paljudele vaimulikele tõdedele, mis selles loos leiduvad, saame kultuuriülese tunnistamise mudeli rahvusvaheliste pingete ja rivaalitseamise keskel. Selle näidisloo abil näeme sedagi, kuidas toimib lunastusplaan.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 18. juuliks.

„Naaman, Süüria kuninga väepealik, oli oma isanda silmis suur mees ja kõrgesti austatud, sest tema läbi oli Issand andnud Süüriale võidu. See vapper mees oli aga pidalitõbine“ (2Kn 5:1).

Selles salmis on ühtekokku neli tiitlit, mis kirjeldavad Naamanit kui Süüria ehk Aramea ühiskonna ladvikus olevat isikut. Ta avaldas Arami kuningale suurt mõju, teda hinnati kõrgelt ning ta oli kuninga parem käsi nii religiooni kui ka sõjanduse alal (18. s). Samuti oli ta ääretult rikas (5. s).

Ometi on esimeses salmis põhjapanev „aga“. Naamani kogu võim, austus ja vaprus kahvatus noil päevil kõige kardetuma haiguse, pidalitõve ees. Sellel vaesel mehel oli just see haigus, see põhjapanev „aga“, mis heitis sünge varju kõige üle, mida ta saavutanud oli. Samas viis see haigus ta kokku Jumala prohvetiga ja selle kokkupuute kaudu sai temast tõelisse Jumalasse uskuv inimene.

Loe Mk 1:40–45; Lk 8:41–56 ja Mk 2:1–12. Mis on neis kirjakohtades ühine nimetaja lisaks silmnähtavale tõsiasi, et Jeesus tegi siin imelisi tervistamisi? Mis tõi kõik need inimesed Jeesuse juurde?

Isikliku elu purunemine, tragöödiad ja üleminekuajad teevad inimesed avatumaks vaimulikule tööle ja panevad neid otsima Jumalat. Füüsiline, psühholoogiline, poliitiline või mõni teine õnnetus võib avada inimese jumalikule reaalsusele. Isiklik kaotus, rahvuslik katastroof ja sõda on põhilised tõukejõud, mis panevad inimesi otsima endast suuremat jõudu. Kogudus on kaua teadvustanud, et suuremad hingedevoitmise tulemused kalduvad tulema piirkondadest, kus inimesi tabavad isiklikud või ühiskondlikud kannatused.

Teatud tasandil näis Naamanil kõik olemas olevat; teisel tasandil oli ta murtud mees, kelle lootus oli kaduvväike. Mismoodi oleme kõik temaga sarnased, kõige hea ja halvaga oma elus? Kuidas õpime mõlemal laskma end hoida Issanda küljes?

Loe 2Kn 5:1–7. Mis siin toimub? Miks süürlased üldse kuulasid seda, mida vangivõetud orjatüdrukul öelda oli? Mis varjatud viited võivad siin nähtavaks saada?

Piibel ei esita meile üksikasju, kuidas tüdrukuke selles kodus tegutses, kuid selge on, et temas oli midagi, mis selles perekonnas tähelepanu äratas. Mõttele vaid: vangivõetud tütarlapse tõttu, kes nende majapidamises oli, läheb jõukas ja mõjukas väejuht oma kuninga jutule, räägib talle, mida tüdruk ütles, ja saab siis kuningalt loa teele asuda. Ja vähe sellest, ta kuhjab kokku kingitusi, mida prohvetile viia. On ilmne, et tegemist on palju enamaga, kui neis salmides otseselt kirjas. Igatahes külvab Jumala esindaja teadmise Temast Süüria valitsusringkondadesse ja Tema esindajaks on tundmatu heebrea orjatüdrukuke, kes oli oma kodust süürlaste ründeretke käigus jõhkralt röövitud. Selle asemel, et halada selle teo jõhkruise ja mõttetuse ning oma orjaelu üle, jagas tüdruk enda vankumatut usku Jumala elumuutvasse väesse, kes tegutses Samaarias oleva Eliisa läbi (3. s). Niimoodi suutis ta sarnaselt Taanileli ja tema sõpradega Baabülonis pöörata oma õnnetu saatuse Jumala austamise mooduseks ning niimoodi muutis Jumal tema vangipõlve võimaluseks jagada oma usku. Ellen G. White'i sõnade kohaselt oli „vangivõetud tütarlapse käitumine ja viis, kuidas ta ennast selles paganlikus kodus ülal pidas, võimas tunnistus varase ea kasvatusel mõjust kodus“. – *Prohvetid ja kuningad*, lk 245.

Mida peaks öeldu rääkima meile sellest, kuidas meie usk, eluviis ja tegevus tõmbavad kaasinimesi meie ja tõdede poole, mis on meie kätte usaldatud?

Selles loos on paeluv ka Iisraeli kuninga reaktsioon, kui ta Süüria kuninga kirja sai. *Kas mina olen Jumal? Kas mina suudan pidalitõbe ravida?* Tema sõnad väljendavad lihtsalt seda, kui õudustäratav see haigus oli ja kuidas ainult ime sai paranemise esile kutsuda. Mingil põhjusel andis kiri mõista ootust, et *kuningas* toob paranemise. Kuningas teadis, et tema seda teha ei suuda, ja seepärast mõtles ta, et kogu lugu on katse õhutada vaenu.

Prohvet Eliisa tegevus 9. sajandil eKr laotub meie ees laiali 18 episoodina, mis hõlmavad rohkem kui viitkümmet aastat. Tema elutöö seostus enamjaolt prohvetite kooli juhtimisega ja rahva seas ringi liikumisega. Selle käigus tegi ta tunnustähti ja imetegusid nii üksikisikuile kui ka rahvale tervikuna. Eliisa oli prohvet, kelle nõu ja abi otsisid nii kuningad kui ka tavakodanikud.

Loe 2Kn 2:1–15. Mida räägitakse siin Eliisa töösse kutsumisest ja tegevusest?

Pole kahtlust, et Eliisa ametisse kutsujaks oli Jumal; tal oli palju hämmastavaid kogemusi, mis pidid teda enda kutsumise asjus julgustama. Tähtsaim aga, tema palve Vaimu „kahekordse osa“ järele näitas tajumist, et ta vajas jumalikku jõudu selle tegemiseks, milleks ta kutsuti, sest ise oleks ta olnud abitu. Nii mõistis see jumalamees toona seda, mille Jeesus sõnastas palju sajandeid hiljem: „Mina olen viinapuu, teie olete oksad. Kes jääb minusse ja mina temasse, see kannab palju vilja, sest minust lahus ei suuda te midagi teha“ (Jh 15:5). Tegemist on õppetunniga, mida meil, sõltumata sellest, milline on meie koht Jumala töös, tuleb omandada.

On silmnähtav, nagu me Eliisa ametisse kutsumise loost näha võime, et see vägi anti talle. Seega näitas Eliisa, et tal oli oma osast ja kutsumusest rikkumata ja aus arusaamine, kui ta teatas kuningale, et tulgu Naaman „ometi minu juurde, siis ta saab teada, et Iisraelis on prohvet“ (2Kn 5:8).

Huvipakkuv on veel pildike sellest, kui väejuht ja tema kaaskond ilmusid kogu oma hiilguses Eliisa maja ukse taha; Eliisa maja oli tõenäoliselt üsna väike ja vähenõudlik selle luksuse kõrval, mis Naamanil oli. Eliisat aga ei näi Naaman ja tema väesalk üldsegi hirmutavat. Tegelikult ei teinud Eliisa niigi paljut, et oleks astunud uksest välja mõjuvõimsat külastajat tervitama; ta saatis vaid käskjala, kes andis väejuhile korralduse! Ainus tasu Naamanile tema pika teekonna eest Damaskusest siia oli otsekohene juhtnõor minna ja kasta ennast Jordanisse! Kuid selle juurde kuulus töotus: „Sa saad puhtaks“ (10. s).

Kahtlemata riivas see niisuguse tähtsa mehe uhkust. Võib-olla just selles oligi mõte.

Loe 2Kn 5:11–14. Mida õpetab see kirjakoht meile Naamani ja nii mõnegi õppetunni kohta, mis tal omandada tuli? Mida me siit enda jaoks õpime?

Kui prohvet Eliisa oleks väljapaistvale võõrale, Naamanile, isiklikult vastu tulnud ning kasutanud lausumisviipeid koos salapärase vormelite ja muude rituaalidega, mis olid paganlikus usus väga tavalised, poleks Naaman mingit kõhklust tundnud. Kuid sellise vastuvõtu puhul riivasid teda kaks asja. Prohvet ei tulnud mitte ainult isiklikult majast välja Naamanit tervitama, vaid käskis tal veel minna Jordani jõkke kui kohta, kus ta terveneb pidalitõvest.

Diplomaatilise etiketi kohaselt oli Naamanil õigus. Eliisa pidanuks majast välja tulema, et teda tervitada. Ja Damaskuse jõed olid kahtlemata paremad, sest nende vesi oli mudase Jordani omast selgem. Ometi suunas Jumal Eliisa kaudu Naamani Jordani äärde, Iisraeli jõe äärde. Kogu paranemisprotsess oli mõeldud tooma esile kõigepealt tõsiasja, et Iisraelis oli tõelise Jumala prohvet, ja teiseks seda, et Jumal annab uskuma nõustumise korral tasu.

Naamani kaaskond veenis teda alluma uuele, jumalikule „käsuandjale“ ning vähemalt katsetama. Nende väide, et kui oleks välja pakutud keeruline ravi, oleks ta seda kohe teinud, veenis teda. Naamanil pidi olema raske neelata alla oma uhkus ning kuulata orjatüdrukut, võõramaist prohvetit, kes talle vähe lugupidamist osutas, ja lõpuks omaenda sulaseid. Kuid ta igatses meeleheitlikult terveks saada.

„Siis ta läks alla ja kastis ennast seitse korda Jordanisse, jumalamehe sõna peale: tema ihu paranes väikese poisi ihu sarnaseks ja ta sai puhataks“ (2Kn 5:14).

Naamani tervekssaamise lähtenõueteks olid uskumine ja nõustumine. Niipea, kui ta uhkuse alla surus ja Jumala väljendatud tahtega nõns oli ning end seitse korda mudasesse Jordanisse kastis, ta paranes.

Loe Rm 6:4–11. Kuidas kajastuvad neis salmides õpetatud põhimõtted Naamani loos? Mismoodi oled sa kogenud „uue elu“ tegelikkust Kristuses?

„**Nüüd** ma tean, et kogu maailmas ei ole Jumalat mujal kui ainult Iisraelis. Võta siis nüüd see tänuand oma sulase käest!“ (2Kn 5:15). Mil moel aitavad need sõnad avada päästekogemust? Vaata Ilm 14:12; 1Jh 5:2, 3; Rm 6:1.

Naamanil olnuks lihtsam suunduda pärast tervenemist Jordani äärest otse Damaskusesse. Ometi tuli ta oma saatjatega prohveti kodu juurde tagasi tänu avaldama. Sel korral kohtusid nad Eliisaga isiklikult. Tunnistamine, et Iisraeli Jumal on maailmas ülim, on Piibli peateema. Pagana suust kõlavana on need sõnad Vana Testamendi ilmutuse üks kõrgpunkte. Naamani uskutulek väljendas selgesti, et tema uus kogemus oli seotud Iisraeli Jumalaga. Prohvet oli iisraellane, jõgi oli Iisraeli tähtsaim jõgi ning arv seitse oli otseselt seotud Looja-Jumalaga.

Naamani puhul näeme näidet sellest, kuidas tõeline usk toimib: Naaman sai midagi sellist, mida ta iseenesest poleks mitte kunagi pälvinud. Tõsiasi, et Eliisa keeldus kingitustest (2Kn 5:16), oli üks moodus näidata, kuidas päästet ei saa ära teenida ega osta, vaid see on tervenisti Jumala arm. Samas aga näitab Naamani tahtlikkus anda Eliisale kingitusi selle eest, mida prohvet tema heaks teinud oli, kuidas usk tunneb tänu selle eest, mis talle antud on. Eliisa keeldus kingitusest. Siin tegi ta Aabrahami eeskujul kohaselt; Aabraham aitas paganlikke kuningaid, kuid keeldus tasust sõnadega, et keegi ei saaks öelda, et „mina olen Aabrahami rikkaks teinud“ (1Ms 14:23). Eliisa teadis, et kingituse vastuvõtmine oleks rikkunud õppetunni, mille Naaman saada pidi. Tervenemine oli Jumala töö ja puhta armu avaldus.

„Jäägu see koht igale inimesele täiesti meelde: kui me võtame Kristuse vastu lunastajana, peame Ta vastu võtma valitsejana. Kindlustunnet ja täielikku usaldust Kristusesse kui meie Päästjasse ei saa meil olla seni, kuni me ei tunnista Teda oma kuningaks ega ole kuulekad Tema korraldustele. Sellega tõendame oma truudust Jumalale. Siis kõlab meie usk ehtsalt, sest tegemist on toimiva usuga. See toimib armastuse kaudu.“ – Ellen G. White, *Faith and Works*, lk 16.

Kui kaasinimesed su elu vaatavad, mida nad näevad sellist, mis kõneleb, et sa armastad Jumalat, sest Tema on Kristuses kõik sinu heaks teinud?

Edasiseks uurimiseks: „Aastasadu pärast seda, kui Naaman naasis oma koju Süüriasse tervenunud keha ja pöördunud hingega, juhtis Päästja tähelepanu tema imelisele usule, eeskujuks kõigile, kes ütlevad end Jumalat teenivat. „Ja palju pidalitöbiseid oli Iisraelis prohvet Eliisa ajal, ent keegi neist ei saanud puhtaks kui vaid süürlane Naaman“ (Lk 4:27). Jumal pidi kõrvale jätma paljud pidalitöbised Iisraelis, sest nende uskmatuse sulges ukse Jumala tööle nende heaks. Paganlik pealik, kes oli olnud ustav oma õigustunnetusele ning kes tundis vajadust abi järele, oli Jumala silmis väärtustatum saama Temalt õnnistusi kui need haiged ja vaevatud Iisraelis, kes olid hoolimatud ja põlglikud Jumalast antud eesõiguste suhtes. Jumal tegutseb nende heaks, kes hindavad Tema headust ja võtavad omaks Taevast antud valgust.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 252, 253.

Küsimused aruteluks:

1. Aastate jooksul on palju arutletud selle üle, mis sai pärast Naamani tervenemist. 2Kn 5:17–19 esitab Naaman võimsa usutunnistuse, öeldes: „Sest su sulane ei taha enam ohverdada põletus- ja tapaohvreid muile jumalaile kui ainult Issandale“ (17. s). Ometi ütleb ta kohe seejärel, et „kui mu isand läheb Rimmoni templisse, et seal kummardada minu käele nõjatudes, ja minagi kummardan Rimmoni templis, siis andku Issand andeks su sulasele selle pärast, kui ma pean kummardama Rimmoni templis!“ (18. s). Mida annab mõista Eliisa vastus? Mil määral tuleb kristlastest misjonäridel olla kannatlikud ja mõistvad uute uskutulnute suhtes, eriti kui nad tulevad meie juurde teistest religioonidest ja teisest kultuuritaustast?

2. Kui kiiresti peaks uute pöördunute kultuurivahetus toimuma? „Sarepta lesknaine ja Süüria sõjapealik Naaman olid elanud vastavalt valgusele, mis neil oli; seepärast arvati nad ka õigemaks Jumala valitud rahvast, kes oli Temast ära taganenud ning ohverdanud põhimõtted mugavusele ja ilmalikule aule.“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 416.

3. Naaman sai tervenemise ja pääste usu kaudu, mis avaldus tema tegudes. Arutlege pikemalt selle üle, kuidas on usk ja teod seotud. Miks on väga tähtis mõista olulist, aga ometi selgesti eristatavat osa, mis kummalgi neist päästekogemuses on?

Nathalie Villanueva, Filipiinid

Villanueva perekond oli pühendunud üksteisele ja kogudusele. Isa Napoleon töötas sageli kodust kaugel. Mõne aja pärast hakkas temagi koos kaastöölisega hilisõhtustel koosviibimistel osalema. Ta hakkas kulutama rohkem raha enda peale ja saatma vähem raha koju. Abikaasa Lolita tundis kahanevate rahasaadetiste pärast muret. Ta teadis, et midagi oli lahti, ja läks meest vaatama. Kui naine Napoleoni tegevusest teada sai, püüdis ta viimasega mõistlikult rääkida, kuid pöördus lõpuks masendatult ja solvunult koju tagasi.

Lolita leidis Piibli ning hakkas sealt otsima juhatust ja lohutust. Ühel päeval, kui ta Moosese teise raamatu 20. peatükist kümmet käsku luges, peatus ta neljanda käsu juures. „Pea meeles, et sa pead hingamispäeva pühitsema!“ oli seal kirjas. Ta oli alati pühitsenud pühapäeva. Aga kui Kristus suri reedel, lamas hauas hingamispäeval ja tõusis surnuist üles nädala esimesel päeval, pühapäeval, siis peab hingamispäevaks olema ju laupäev. Naine otsustas, et kui Jumal on käskinud oma lastel pidada pühaks hingamispäeva, siis ta kuuletub sellele.

Kuid veel raskem oli tema meelest pidada esimest ja teist käsku. Kogu elu oli ta palvetanud nii, et vaatas Kristuse või mõne pühaku kuju poole. „Issand,“ palvetas ta, „mul on kurb, aga ma ei suuda palvetada ilma, et vaataksin sind või pühakut! Palun anna mulle märk, et ma ei pea nende kujude poole palvetama!“

Öösel ärkas Lolita klaasi purunemise ja tiivalöökide heli peale üles. Ta mõtles, et naabri kukk on tema koju tulnud. Aga enne, kui ta asjas selgust sai, vajus ta uuesti unne. Kui naine järgmisel hommikul ärkas, leidis ta, et tema pühakute kujud olid alla kukkunud ja lamasid põrandal tuhandeks killuks purunenuna. Ta langes põlvedele ning palus Jumalalt andeks, et oli Tema Sõnas kahelnud.

Lolita leidis adventkoguduse ja otsustas seal käia. Ta jõudis kohale kaua enne teenistuse algust ja põlvitas vaiksesse palvesse. Jumalateenistuse ajal ta nuttis. Pärast kutsus üks naine teda piiblitundi. Lolita võttis naise pakkumise vastu ja varsti valmistus ta ristimiseks.

Lolita kutsus oma viis teismelist last kirikusse kaasa, aga neil oli iga-suguseid muid tegevusi. Siis, kui nad vabad olid, tulid nad emaga kaasa. Nende meelest oli koguduse teenistus pikk, aga nad tundsid rõõmu pärastlõunase noortetunni üle.

Napoleon pöördus koju tagasi ja sai teada, et Lolita kavatses ristimisele minna. Lugupidamisest käisid pereliikmed koos emaga kirikus, kui said. Üksteise järel ristiti Lolita abikaasa ja lapsed.

Joona lugu

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Jn 1. ptk – 4. ptk; 2Kn 14:25; Js 56:7; Js 44:8; Mt 12:40; Ilm 14:6–12.

Meelespeetav tekst: „Tõepoolest, nüüd ma mõistan, et Jumal ei ole erapoolik, vaid talle on vastuvõetav iga rahva hulgast see, kes teda kardab ja teeb õigust“ (Ap 10:34, 35).

Joona lugu on kirjapanek heebrea prohvetist, kes tegi head tööd oma mugavustsoonist välja minnes. Joona elas Jerobeam II valitsusajal 750. aasta paiku eKr (2Kn 14:25) ning on ainus Vana Testamendi prohvet, kellest me teame, et tal paluti otseselt olla misjonäriks teises riigis. Vana Testament (eriti Jesaja raamat ja Psalmid) märgib korduvalt ära tõe, et kõikide rasside Loojal ei olnud plaanis piirata pääste saamist ainult Tema valitud rahvaga, kuigi Joona-aegse Iisraeli populaarne teoloogia ei tunnistanud, et Jumala plaani kohaselt saavad paganadki päästest osa. Isegi Uue Testamendi ajal tuli selle õppetunni omandamine juutidest usklikele raskelt kätte.

Joona raamatu neljast peatükist loeme ausa aruande (nii positiivse kui negatiivse) Joona kangekaelsest teerajaja kogemusest välismisjonäri- rina. See talletab inimese sees toimuva ja väga inimliku vastuse Jumala kutsele kõrvuti jõulise vajadusega välismisjonäride järele. Selles raamatus tuleb ilmsiks mõni juhis välismisjonäridele ja kultuuriülestele tunnistajatele, ning need näitavad kätte nii mõnegi teema ja probleemi- lahenduse, mis välismisjonäridel küsimuseks on.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 25. juuliks.

Loe 2Kn 14:25. Mida see meile Joonast räägib? Missugust valgust ta siin paista laseb?

Peale Joona raamatu mainitakse seda prohvetit Vanas Testamendis veel ühes kohas, 2Kn 14:25. Selles loos peetakse temast lugu prohvetina, kes kuulutas ette, et Iisrael vallutab uuesti tagasi süürlaste võetud maa-ala.

Joona sündis Gat-Heeferis (heebrea keeles „viinapress veeaugus“), mis oli Sebuloni suguvõsale kuulunud linnake Iisraeli põhjaosas, vaid mõne miili Naatsaretist eemal. See tähendab, et mõlemad – Jeesus ja Joona – olid Galilea prohvetid, keda eraldas 750-aastane ajavahe.

Loe Jn 1:1–3, 9, 12; 3:3–10; 2:2–10. Millise pildi need salmid temast nii heas kui ka halvas mõttes loovad?

Selles raamatus tuleb ilmsiks Joona tugevuse ja nõrkuse segu: ta oli ennasttäis ja mässuline, kuid ka õppust võttev ja sõnakuulelik. Ta oli ustav Jumalale, julge ja palveinimene, kuid ka kitsarinnaline, isekas ja süüdistav. 2Kn 14:25 kirjeldab Joonat Issanda sulasena, aga omanimelises raamatus lõikub sisse kurb ja traagiline kuju. See, et teda nii avalt kujutatakse, on märk Piibli ausameelsusest ja usaldusväärsest. Kirjutaja loomupärane, inimlik kalduvus on varjutada ja varjata piiblikangelaste vähem meelepäraseid külgi. Kuid Vaimu mõjutusel tõid Piibli kirjapanijad esile inimese elus ilmneva sangarlikkuse ja väikluse, et ilmestada tõde – ükskõik, kui nõrgad ja ebameeldivad sellised tegelased ka olla võivad, Jumal on suuteline nende kaudu tegutsema, juhul kui nad seda tahavad.

Missuguseid teisi piiblitegelasi kasutas Jumal nende iseloomuvigade kiuste? Missuguse lootuse saame enda jaoks tõsiasjast, et Jumal kasutab vigast ja rikutud inimest oma töös, kaasinimestele kuulutuse viimisel?

„Mine Niinevesse!“ andis Jumal Joonale korralduse. Vanas Testamendis oli tavaline üleskutse rahvastele: „Tulge Siionisse!“ Jumala algne plaan iisraellaste jaoks oli, et nad elaksid oma elu usus ning see muutuks teistele rahvastele nii kütkestavaks, et rahvad tuleksid neilt head nõu saama (Js 56:7).

Joonal, Uue Testamendi jüngrite eelkäijal (Mt 28:18–20), kästi minna Niinevesse, mis näis tema jaoks ebajumalateenistuse, metsikuste ja totalitaarsuse röpase keskusena. Joona tegi ettevalmistused, et minna merd pidi läände, kuigi Jumal oli suunanud ta teed mööda ida poole. Tõrges prohvet Joona põgenes vastassuunda.

Loe Jn 1:3–16 ja 2:1. Missuguse õppetunni saame sellest hämmastavast jutustusest?

Jumal reageeris Joona põgenemisele võimsa tormiga. Tuuled kuulasid Looja sõna ka siis, kui Tema prohvet ei kuula (Mk 4:41). Joona magas tormi ajal, siis kui paganatest meeskond palvetas (Jn 1:14). Joona tunnistas ausalt üles, et tema on häda ja õnnetuse põhjustanud, ning tunnistas tõelisest Jumalast ja Loojast. Pane tähele, et tema ütles „mina olen heebrealane“ viitas usule ja rahvusele ühtaegu. Raevuka tormi käes hädas olevad paganlikud meremehed püüdsid päästa endid ja reisijaid ning olid kaastundlikud Joona suhtes ja ilmutasid vastumeelsust, kui Joona palus ennast üle parda visata. (Tõrges prohvet oli valmis ohverdama ennast selleks, et päästa teisi.) Kui nad lõpuks nõustusid, vaibus torm ja meri rahunes. (15. s). Hämmastunud meremeestest said esimesed inimesed, keda Joona oma Jumala usku pööras, isegi kui ta oma kutsumuse eest põgenes.

Joona pääsemine oli sama imeline nagu laeva pääsemine. Jumal valmistas ette „ühe suure kala“. Heebreakeelne algtekst ei määratle, mis liiki kala neelas Joona alla. Joona kala kõhus on kindlasti selle loo tuntuim episood; ometi ei peaks see varjutama selle raamatu sügavat sõnumit, et Jumal armastab kõiki inimesi, hoolib neist ja tahab neid päästa.

Lõpuks on ainult üks Jumal, taeva ja maa Looja (vaata Js 44:8; 46:5, 6). Kõik muu, mida keegi ka kummardaks, on ebajumalateenistus ja eksitus. Iga teine „jumal“, kelle poole palvetatakse, on ebatõeline ja vale. Miks on väga tähtis, et me seda tõde mõistaksime ja vastu võtaksime, eriti misjonitöö kontekstis?

Kolmepäevasest kogemusest suure kala kõhus sai näide Kristuse surmast ja ülestõusmisest (Jn 1:17 – 2: 10; Mt 12:40). Jumal kandis hoolt ja juhtis suurt kala. Kuigi on olemas kirjapanekuid inimestest, kes on meres selle tõttu ellu jäänud, et vaalad on neid alla neelanud, tuleb mees pidada, et Jumal hoolitses nii suure kala olemasolu eest kui ka selle eest, et Tema sulane jäi kala sees ellu. See tähendab, et tegemist on ikkagi imega, imelise sündmusega, mis toimus ainult Issanda üleloomuliku sekkumise tõttu; selle Issanda, kelle kohta kogu Piibel ütleb, et tegemist on Jumalaga, kes tõepoolest sekkub imeliselt inimese ellu.

On ilmne, et fraas „kolm päeva ja kolm ööd“ oli muistne kõnekujund. Sellega väljendati aega, mida arvati kuluvat teekonnaks *Sheol*'i (heebrea nimi surmavalla kohta). Mõeldes sellele, mis temaga juhtus, võis Joona ennast tõesti pidada sama hästi kui surnuks.

Joona hakkas kala kõhus palvetama. Kapten oli õhutanud Joonat „hüüdma oma jumala poole“ (Jn 1:6). Nüüd, lootusetus olukorras, hakkab Joona palvetama ja teeb seda tõsiselt. Oli vaja midagi nii meelejutut, et panna ta tegema seda, mida ta pidanuks kogu aeg tegema. Joona palve kokkuvõte on talletatud tänulaulu vormis. Sellised psalmid sisaldasid tavapäraselt viit osa: (1) sissejuhatus, (2) ahastuse kirjeldamine, (3) hüüdmine Jumala poole abi pärast, (4) teadaanne Jumala tegutsemisest ja (5) lubadus pidada iga pühalikult antud vannet ning tunnistada Jumala päästvast tegevusest. See tähendab, *Issand, kui Sa mind sellest välja aidad, töotan ma teha seda ja seda*. Kes poleks sarnaselt palvetanud. Küsimus on, kas sa tegid nii, nagu tegema kohustusid?

Loe Mt 12:40. Kuidas rakendab Jeesus Joona lugu enda kohta? Vaata ka Jh 2:13–22.

See osa lõppeb sõnadega: „Siis Issand käskis kala ja see oksendas Joona kuivale maale“ (Jn 2:11). Jumala korraldus suurele kalale tegi seda, mida heatahtlikud meremehed Joona heaks teha ei suutnud. Kristus käskis jüngritel pärast Tema ülestõusmist minna kogu maailma samamoodi, nagu Joona läks pärast oma veealust seiklust paganate juurde ning sai Vana Testamendi edukaimaks misjonäriks. Joona päästmine andis tunnistust Jumala päästvast armust. Tema merevetikaisse mähkunud saabumine kaldale tunnistas Jumala otsustavusest päästa surmast ka patused assüürlased.

Loe Jn 3. ptk. Missugune suur sõnum leidub siin misjonitöö ja evangeelsmi jaoks?

„Ja Joonale tuli teist korda Issanda sõna; ta ütles: „Võta kätte, mine Niinevesse, sinna suurde linna, ja pea sellele jutlust, nagu ma sind käsin!“ (Jn 3:1, 2). Selles tekstis on kaks tähtsat tegusõna. Esiteks on tegemist Jumala teistkordse ütlusega: „Mine!“ Jumal ei anna järele. Ta annab ebaõnnestuvatele inimestele teise võimaluse. Siin on taas tegemist Uues Testamendis esineva misjoniideega, milleks on mõte minna rahvaste juurde, vastandina sellele, et oodata rahvaid enda juurde.

Teiseks tähtsaks tegusõnaks on „jutlusta“. Jutlustamine on Piiblis alati olnud tähtsal kohal. See on endiselt tõhusaim viis evangeeliumi sõnumi levitamiseks. Jumal rõhutas Joonale, et edastada tuleb *sõnum*, *mille mina sulle annan*. See tähendab, et sõnum, mida me jutlustame, peab olema Jumala oma, mitte meie enda oma, isegi mitte väanatud, mõõdukamaks tehtud või kärbitud kujul välja antud versioon Jumala sõnast.

Jumala sõnum räägib tavaliselt ähvardavast ohust ja töotusest, kohtutunnist ja evangeeliumist. Tema karm jutlus oli: „Veel nelikümmend päeva ja Niineve hävitatakse“ (Jn 3:4). See oli kohtutund. Ometi oli siin ka töotus lootusest, vabastamisest ja päästmisest (pidi olema, sest inimesed pöörasid sõnumile tähelepanu ja said päästetud).

Kuigi Ilm 14:6–12 „igavese evangeeliumi“ keskne hoiatus on samuti kohtutunni kohta, käivad evangeelium ja kohtukuulutus käsikäes: evangeelium pakub Jumala teed, et vältida süüdimõistmist, mida õiglane kohtuotsus meile kõigile tähendaks.

Evangeeliumi jutlustamisel ei ole täit mõju ilma, et mõlemad pooled, nii evangeelium kui ka kohtukuulutus, oleksid paigas. „Poliitiline korrektsus“, mille tõttu neid ilmseid koostisosi lahjendatakse ja religiooside või kristlike traditsioonide vahelised erinevused maha vaikitakse, on ohtlik. Kuigi misjonitöös on meil vaja kohandada oma esitust inimeste jaoks, kelleni püüame jõuda (kontekstualiseerimine), ei tohi me seda mitte kunagi teha sõnumi hinnaga, mida Jumal on käskinud meil kuulutada.

Mis juhtus Jn 3:6–10? Niinevelased uskusid, tegutsesid oma usu kohaselt, rakendasid usku ja päästeti.

Jumal on andnud meile palju imelisi töotuseid ja ka karme hoiatusi. Mida peaks Joona lugu meile õpetama selliste töotuste ja hoiatuste tingimuslikkuse kohta?

Jn 4:1–11 kinnitab, et Jumala jaoks polnud suurimaks takistuseks oma prohveti saatmisel misjonitööle maailma mitte asukoha kaugus, tuul, laevamehed, kala või niinevelased, vaid prohvet ise. Niinevelaste usk kõrvu Joona uskmatuse ja süüdistava meelsusega. Joona on ainus isik Pühakirjas, kes süüdistab Jumalat selle eest, et Ta on armuline, kaastundlik, aeglase vihaga, tingimata armastav ja leebuv ega saada karistust. Võiks mõelda, et suurem osa inimesi näevad Jumala neis külgedes põhjust tänulik olla.

„Kui Joona mõistis, et Jumal soovis säästa linnarahvast, kes kahetses kurjust kotiriides ja tuhas, pidanuks ta esimesena rõõmustama Jumala imelise armu üle. Ent selle asemel hakkas ta hirmuga kaalutlema, kas ei peeta teda järsku valeprohvetiks. Mõeldes paaniliselt oma mainele, kaotas ta silmist selle kurja linna elanike ääretult suurema väärtuse. Kui Jumal andis armu kahetsevatele niinevelastele, oli see „Joonale väga vastumeelt ja ta viha süttis põlema.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 271.

Loe Jn 4:10, 11. Mida räägivad need salmid meile Jumala iseloomust, kõrvutatuna patuse inimloomusega? Miks peaksime olema rõõmsad, et meie lõplik kohtumõistja on Jumal, mitte kaasinimesed?

Neljandas peatükis vihastab Joona kahel korral. Ta oli vihane sellepärast, et Jumal tegi muudatuse ja säästis Niineve rohkem kui 120 000 elanikku. Joona oli vihane ka sellepärast, et vääntaim kuivas ära. Prohvet vajas isekuse pärast oma prioriteetide järjestamist.

Jumal suunas Joonat tunnistama, et inimlik vendlus põhineb Jumala isalikkusel. Prohvet pidi omandama tavalise inimlikkuse „muulaste“ suhtes, kuigi nad olid isemeelsed. Eks olnud 120 000 palju olulisem kui üks vääntaim?

Loe veelkord Issanda noomitust Joonale. Mismoodi võiks Issandal olla midagi sarnast sinule öelda? See tähendab, kui sageli leiame, et oleme rohkem mures oma isiklike küsimuste pärast, millest mõnigi on ühel või teisel hetkel tühine, mitte aga kadunud hingede pärast, kelle päästmiseks Kristus oma vere valas?

Edasiseks uurimiseks: „Joona raamatul on suur tähtsus piiblipõhisest misjonitööst aru saamiseks, sest see käsitleb Jumala poolt oma rahvale antud käsku paganlike rahvaste suhtes ning toimib seega Uue Testamendi misjonikäsku ette valmistava sammuna. Kuid samuti on tähtis heita pilk tõsisele vastuhakule, millesse Jahve sulane selle käsu tõttu satub – sulane, kes on valinud astuda kõrvale Jumala üleilmsest tööst.“ – J. Verkuyl, *Contemporary Missiology* (Grand Rapids, Mich.: Wm. B. Eerdmans Pub. Co., 1978), lk 96.

Küsimused aruteluks:

1. „Niineve ajaloos peitub õppetund, mida me hoolsalt uurima peaksime... Teil tuleb tunda oma kohustust oma kaasinimeste suhtes, kes on ükskõiksed ja rikutud ja vajavad teie abi.“ – Ellen G. White, *The Southern Work*, lk 80. Milline on sinu kohustus kaasinimeste suhtes?

2. Assüüria oli üks suurvõim, mis domineeris muistses Lähis-Idas umbes aastail 885– 625 eKr. Iisrael ja Juuda said korduvalt tunda selle julma võimu. Iisraeli kuningas Jehu oli sunnitud ülemvõimu omavale Assüüria valitsejale Salmanasser III-le andamit maksma. Lõpuks langes Iisrael 722. aastal eKr Assüüria vägede kätte. Pole ime, et Joonatõrkus Niinevesse minnes; Niineve oli üks Assüüria neljast tähtsamast linnast, armastuse- ja sõjajumalanna Ištari kummardamise keskus. Jumal andis Joonale korralduse külastada vaenlase territooriumi väga vaimset keskust, et kutsuda sõjalembeseid assüürlasi pattu kahetsema. Millised õppetunnid on siin meie misjonitöö jaoks?

3. Kuidas saab ülejäänute kogudus vältida eeldust, et Issanda nõuanded ja õnnistused sellistes valdkondades nagu hingamispäev,ervis ja haridus on antud ainult koguduse kasuks, mitte rahvaste kasuks üldiselt? Loe Ilm 3:17, 18.

4. Mismoodi kajab Ilm 14:6–12 kolme-ingli-kuulutusest läbi sõnum, mis Joonal oli niinevelaste jaoks?

5. Osa inimesi lükkavad Joonatõrkuse loo masinlikult kõrvale, peamiselt selle koha pärast, kus ta on kala kõhus. Millised enda loodud kujutelmad panevad neid seda kõrvale lükkama? Milliseid tingimusi vajad sina selleks, et seda lugu uskuda?

Kahekordselt võidukas – 2. osa

Nathalie Villanueva, Filipiinid

Villanueva pere teismelised ühinesid rajaleidjate osakonnaga. Osakond plaanis matka Kitangladi mägedesse, mis tähendas ka märgi saamist mägironimises.

Kuueteistkümnepäevane James Villanueva alustas õhinal kuuetunnist teekonda mägedesse koos oma õe ja veel 12 rajaleidjaga. Varsti märkas ta, et on teistest ette jõudnud, ja otsustas oodata. Ta astus puutüükale, et paremat vaadet saada. Poisi pea kohal rippus kolm traati, sarnased nendega, millega tähistati matkarada. Ta sirutas end välja ja haaras ühest traadist, et tasakaalu säilitada. Nähes õde lignemas, otsustas ta ennast puutüükalt minema, aga kui ta jala tüükalt võttis, käis käest läbi terav valu ja ta langes kägaras maha.

Jamesi õde Nathalie nägi tema hüpet. Ta märkas, et kui poiss kukkus, löid tema pihust välja sädemed. Tüdruk jooksis sinna, kus vend meele-märkuseta lamas, käsivartel ja labakätel nii hullud põletushaavad, et nahk kestendas.

„Keegi mingi abi järele!“ karjus tüdruk. „James on saanud elektrilöögi!“

Keegi jooksis abi järele, samal ajal kui Nathalie särgi seljast tõmbas ja venna käed sisse mässis. Rajaleidjate juht Toto ruttas küllaltki järsku mäenõlva pidi kohale. Ta käskis paaril rajaleidjal ronida mäetippu ja kutsuda abi. Ülejäänud saatis ta mäest alla, kiirabi järele. Toto ja Nathalie jäid Jamesi juurde, palvetades, et abi saabuks õigeaegselt.

Kolm meest, kes mäetipus töötasid, tulid õnnetuspaigale. Mehed klopsisid magamiskotti kasutades kokku kandraami ning alustasid mööda järsku mäekülge ohtlikku teekonda alla.

Oli juba pime, kui nad alla jõudsid. Nad asetasid Jamesi härjavankrile, et viia ta kahe ja poole miili kaugusele, kus ootas kiirabi. James jõudis haiglasse 12 tundi pärast õnnetust.

Nathalie jäi venna juurde seniks, kuni vanemad kohale jõudsid. Arstid küsisid alguses luba Jamesi mõlemad käed küünarnukkideni amputeerida, kuid Nathalie keeldus. Kui vanemad saabusid, anus tüdruk, et nad paluksid saata James õhusõidukiga Manilasse, kus ta saaks paremat ravi. Aga isegi sealsete arstide sõnul oli Jamesi vasak käsivars liiga põlenud, et seda päästa saaks.

Keerulistel kuudel pärast õnnetust oleks perekond võinud usu kaotada. Kuid koguduseliikmete palved ja toetus aitasid neil usku säilitada.

James kavatseb minna tagasi Kitangladi mäele ja see alistada, et oma märk mägironimises kätte saada. Kuid teiste silmis on ta vallutanud juba palju rohkem kui mäe.

Nathalie Villanueva on Napoleon ja Lolita Villanueva tütar ning Jamesi õde.

Pagulased misjonäridena

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Tn ptk-d 1 – 12; Js 39:5–7; Tn 2:44; Mt 24:14, 15; 1Ms 41. ptk.

Meelespeetav tekst: „Ja temale anti valitsus ja au ning kuningriik; ja kõik rahvad, suguvõsad ja keeled teenisid teda. Tema valitsus on igavene valitsus, mis ei lakka ja tema kuningriik ei hukku“ (Tn 7:14).

Prohvetikuulutuste rahvana usuvad seitsmenda päeva adventistid Jeesuse Kristuse peatsesse tulekusse. Tema tulek lõpetab selle maailma niisugusel kujul, nagu me seda tunneme, ning lõpuks algab Jumala igavene riik, mida Taanieli raamatus kirjeldatakse selliselt: „Ja kuningriik ning valitsus ja võim kuningriikide üle kogu taeva all antakse Kõigekõrgemale pühale rahvale. Tema kuningriik on igavene kuningriik ja kõik valitsused peavad teda teenima ning temale alistuma“ (Tn 7:27). See riik on meie usu haripunkt; just seda nimetatakse Kirjas heebrealastele (Hb 11:16) „paremaks kodumaaks“, kuhu tulevad kõigi aegade inimesed, kes on Jumalat usaldanud, ja „mille meister ja ehitaja on Jumal“ (Hb 11:10).

Kuid Taanieli raamat on ka omamoodi käsiraamat misjonitegevusest. Siit joonistuvad välja õppetunnid selle kohta, kuidas Issand sai kasutada mõningaid oma inimesi tunnistuse andmiseks neile, kes olid pikemat aega vaimulikus ja teoloogilises ükskõiksuses. Selliste usklike ustavus, usinus ja vankumatu usk paljastasid elava Jumala tõelisuse neile, kes tundsid ainult valejumalaid; nii said needki paganad võimaluse valida igavene riik.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 1. augustiks.

Loe Js 39:5–7 ja Tn 1:1, 2. Kuidas on need salmid omavahel seotud?

Taanieli, kelle nimi tähendab „Jumal on mu üle otsustaja“, sunniti marssima lüüasaanud Jeruusalemmast Babüloonia pealinna. Taanieli raamat laseb heita pilke tema elule Babüloonia ja Pärsia õukonnas. Pärast kolmeaastast „harimist“ Babüloonias võeti Taaniel tööle riigiteenri ja kuningliku nõuandjana. Jumala väe abil tõusis ta kõrgemale tavalise vangi seisusest, et temast saaks kõrgel ametipostil olev misjonär kahe suurriigi jaoks.

Taanieli raamat on enamat kui prohvetliku kirjanduse aare. Lugejad kohtuvad ühe ja teise katsumusega, millega seisis silmitsi heebrealased, kes elasid keset võõramaist kultuuri, mis ei pakkunud kuigivõrd toetust Iisraeli Jumalale ustavaks jäämisele ning oli ühel või teisel hetkel avalikult vaenulik. Samuti maalib see kauni pildi meestest, kes õppisid elama tööle pühendunult templi, preestriteenistuse ja ohverdamissüsteemi puudumisest hoolimata.

Loe Tn 1:8–13; 5:12; 6:5; 9:3–19. Mida räägivad need kirjakohad meile Taanieli iseloomust, mis tegi ta selliseks suureks misjonäriks nagu ta oli?

„Iga asutus, mis kannab seitsmenda päeva adventistide nime, peab olema maailma jaoks sama nagu Joosep Egiptuses ning Taaniel ja ta kaaslased Babüloonias. Jumala juhtivuse teadmisel viidi need mehed vangipõlve, et nad võiksid viia tõelise Jumala tundmist paganlike rahvasteni. Nad olid Jumala esindajad meie maailmas. Nad ei läinud mingile kompromissile paganlike rahvastega, kellega kokkupuutesse nad toodi, vaid jäid ustavalt oma usu juurde ning kandsid erilise auna Jumala kummardaja nime, selle Jumala, kes lõi taevad ja maa.“ – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 8. kd, lk 153.

Mõtle, kui kerge oleks Taanielil olnud minna kompromissile, eriti tema olukordi arvestades. Mida räägib tema eeskuju meile sellest, kui mannetud on tegelikult sageli meie vabandused kompromisside tegemise pärast?

Tn 2. peatükis oli Taanielil vajadusest sündinud võimalus tunnistada tõelise Jumala väest, mis vastandus Babüloonia väärjumalate omale. Pärast kiituslaulu laulmist koos oma juutidest kaasmaalastega ja Jumala tänamist nende palvetele vastamise eest (Tn 2:20–23) seletas ta ära kuninga unenäo ning andis tunnistust Jumala suurusest ja valitsemisest kõikide maiste riikide üle.

Mida ütleb kuningas sellist, mis näitab, et ta õppis millegi poolest tundma õiget Jumalat? Vaata Tn 2:47.

Tn 2. peatükis ei olnud Taanielil valikut: kas anda kuningale vastus, mida too ootas, või saada hukatud. 3. peatükis seevastu võinuksid tema kolm sõpra hoida ennast tulisesse ahju sattumast juhul, kui nad oleksid lihtsalt kuninga korraldusele kuuletunud. Selle asemel tõendasid nad oma ustava tunnistusega tõelise Jumala väge.

„Kuidas Nebukadnetsar teadis, et neljas mees oli Jumala Poja sarnane [inglisekeelses ja varasemas eestikeelses tõlkes on siin Jumala Poeg – tlk]? Ta oli kuulnud Jumala Pojast heebrea vangide käest, kes tema kuningriigis olid. Nad olid kaasa toonud tundmise elavast Jumalast, kes valitseb kõige üle.“ – Ellen G. White, *The Advent Review and Sabbath Herald*, 3. mai 1892.

Tn 3:31 – 4:34 tegi kuningas Nebukadnetsar veelkord ühe avaliku pöördumise õige Jumala kohta ja kõike seda tänu Taanieli tunnistamistööle – missuguse pöördumise kuningas tegi? Vaata Tn 4:34.

Tn 5. peatükis saame heita viimase pilgu Taanielile Babüloonia õukonnas, kuhu ta kutsutakse selleks, et seletada ära ebatavaline kirjutus Belsassari palee seinal, mis kuulutas ette Babüloonia impeeriumi kukutamist meedlaste ja pärslaste käe läbi. Kahtlemata avaldas Belsassarile muljet see, mida Taaniel tegi, kuid oli juba liiga hilja: kuninga saatusele oli juba pitsere peale löödud. Kurvastav on, et Piiblis kirja pandu kohaselt (vaata Tn 5:17–23) olid Belsassaril olnud võimalused tõe tundma õppida ja sellele alandlikult otsa vaadata. Nagu me teame, ei kasutanud ta neid võimalusi ära.

Kuivõrd tähtis on meil oma elu vaadata ja endalt küsida: missuguse tunnistuse esitab minu elu maailmale? Mida vastus sulle sinust räägib?

„Ja kui ta jõudis augu juurde, kus Taaniel oli, hüüdis ta kurva häälega; ja kuningas rääkis ning ütles Taanielile: „Taaniel, elava Jumala sulane! Kas su Jumal, keda sa lakkamata oled teeninud, on suutnud sind päästa lõvide küüsist?“ (Tn 6:21). Kuningas nimetas Taanieli „elava Jumala sulaseks“. Mida need sõnad mõista annavad?

Tn 6. peatükis, impeeriumi ja kuninga vahetumise juures, säilitas Taaniel oma koha ja teda isegi edutati, nii et temast sai üks kolmest haldurist, kellele andsid aru 120 satraapi. Kuningas Dareios pidas isegi plaani määrata ta terve oma kuningriigi vesiiriks, see aga äratas teiste esimeeste ja satraapide vastumeelsuse. Nad kallutasid kuningat väljastama üle-impeeriumilist käskkirja, mis oli tegelikult suunatud ainult Taanieli vastu. Taaniel visati lõvide auku, kuid Jumal sekkus dramaatiliselt olukorda, millele isegi osavõtlik kuningas ei saanud tagasikäiku anda. Taanieli pääsemine oli kuningale niivõrd meelt mööda, et ta väljastas üle-impeeriumilise kuningliku käskkirja ülistada Taanieli Jumalat.

„Siis kuningas Daarjaves kirjutas kõigile rahvastele, suguvõsadele ja keeltele, kes elasid kogu maal: „Teie rahu olgu suur! Minu poolt on antud käsk, et kogu mu kuningriigi võimupiirkonnas tuleb karta Taanieli Jumalat. Sest tema on elav Jumal ja püsib igavesti. Tema kuningriik ei hukku ja tema valitsus ei lõpe. Tema päästab ja vabastab, tema teeb tunnustähti ja imetegusid taevas ja maa peal, tema, kes päästis Taanieli lõvide küüsist“ (Tn 6:26–28).

Loe läbi Tn 6. peatükk. Mis selles peatükis näitab, et Taaniel oli juba kuningale suurepärase tunnistuse andnud? Mis kuninga käskkirjas näitab, et kuningas teadis Taanieli Jumala kohta rohkem, mitte ainult seda, mida ta sellest dramaatilisest pääsemisest õppis? Mida räägib see meile Taanieli tunnistajaks olemisest?

Taaniel üksnes ei tõlgendanud teiste meeste unenägusid, kuigi see oli antud kontekstis tähelepanuväärne. Peatükkides 7–12 on kirjas nägemused, mis talle endale anti ja mis lasid pilku heita maailma tulevastele võimsatele suurriikidele. Taanieli nägemused rõhutasid eriti seda, et maistest võimukandjatest ning nende plaanidest ja sehkendamistest hoolimata säilib Jumala kontrolliv viimane sõna rahvaste üle. Lõpuks võidutseb Tema ja Tema riik ning see võit on täielik (vaata Tn 2:44).

Loe Tn 7:13, 14. Mida Taaniel nendes salmides kirjeldab ja kuidas seostub see kristlaste mõttega viia evangeelium maailmale?

Keskseks teemaks kõige muu hulgas, mida need salmid veel sisaldavad, on Jumala igavese riigi rajamine, mis ei toimu enne, kui Jeesus tuleb tagasi. Mida Jeesus ise ütles – mis oli Tema tagasitulekuga seoses oluline?

„Ja seda Kuningriigi evangeeliumi kuulutatakse kogu ilmamaale, tunnistuseks kõigile rahvastele, ja siis tuleb lõpp. Kui te siis näete pühakojas seisvat hävituse koletist, millest prohvet Taaniel on rääkinud – lugeja mõtelgu sellele! – siis need, kes on Juudamaal, põgenegu mägedesse“ (Mt 24:14–16).

Mt 24. peatükis ära toodud Jeesuse prohvetlikud ettekuulutused maailma lõpust seostuvad Taanieli prohvetikuulutustega. „Hävituse koletist“, keda Taaniel ette kuulutas (Tn 11:31; 12:11), selgitas ja kasutas Jeesus Tema päevade ja eesoleva aja kohta. Mõte on selles, et Jeesus sidus Taanieli raamatu otseselt lõpuajaga, mis pole muidugi üllatav, kuna Taaniel osutab mitmes kohas tõepoolest lõpuajale (Tn 8:17, 19; 11:35; 12:4, 13). Jeesuse sõnade kohaselt ei tule lõpp enne, kui „seda Kuningriigi evangeeliumi kuulutatakse kogu ilmamaale“ (Mt 24:14).

Evangeeliumi tuleb jutlustada „kogu maailmas“ ja alles siis tuleb Jeesus. Ning meie oleme need, keda on kutsutud seda kuulutama. See tõttu väidab mõni, et Jeesus ei saa enne tulla, kui me oma töö ära teeme. Kuidas tuleb meil mõista oma osa Jeesuse tagasituleku ajastamises? Jaga oma vastust hingamispäeval klassis.

Teisigi misjonäridena tegutsevaid pagendatuid

Taaniel oli tema enese tahet küsimata kodumaalt maapakku viidud iisraellane, nagu näiteks Joosep ja Mooses Egiptuses, Nehemja Babülooonias ja Ester Pärsias. Nende igaühe elu räägib sellest, et elamine Jumalale ustavaks jäädes on võimalik ka keskkonnas, mis ustavaks jäämist vaimulikult ega kultuuriliselt ei toeta. Jumala juhtimisel oli sellises võõras ümbruses võimalik saavutada silmapaistev juhikoht. Igaüks neist elas loovat ja rikast elu, ületades vilunult raskusi, mida nende kodukultuurist vägagi erinevad keerulised religioossed, sotsiaalsed, poliitilised ja majanduslikud suundumused esitasid. Nad olid paguluses olevate heebrea kogukondade lojaalsed liikmed, kuid enam veel: nad olid omal viisil mõjusad Iisraeli Jumala misjonärid.

Eksiilis tunnistuse andmine hõlmas nii passiivse kohaloleku kui ka aktiivse jutlustamise.

Ester	Taaniel
1. Ei öelnud, et ta on heebrealane.	1. Ütles välja oma heebrea päritolu.
2. Hoidis oma usu enda teada.	2. Tegi oma usulised veendumused teatavaks.
3. Jumal kaitses teda ja ta peret.	3. Jumal kaitses teda ja ta sõpru.
4. Kõrges seisuses olev tunnistaja; nii päästis ta enda ja oma rahva elu.	4. Kõrges seisuses olev tunnistaja; nii päästis ta enda ja kaasiniimeste elu.
5. Aitas panna alust usuvabadusele ja usuliste vähemusgruppide enesekaitsele.	5. Mõjutas kaudselt kuningas Kyroost lubama eksiilis olevaid heebrealasi tagasi, et ehitada üles tempel Jeruusalemmas.

Loe läbi IMs 41. ptk. Mismoodi sai Joosep olla tunnistajaks Egiptuses? Kuidas kulgeb tema lugu rööbiti Taanieli ja kaaslaste looga Babülooonias?

Millistes olukordades, millest sa ennast leiad, saad tunnistada oma usust? Kas tunnistad passiivselt või aktiivselt või mõlemat moodi? Mida meie Jumala headusest ja armastusest saad öelda või teha, mis jätab kaasiniimestesse vägagi sügava jälje?

Edasiseks uurimiseks: „Paljud ja paljud inimesed kutsutakse laienevasse töösse. Kogu maailma avaneb evangeeliumile... Meie maakera igast nurgast tõuseb patust puudutatud südameist hädahüüd armastava Jumala tundmise järele... Meie osa, kes oleme selle tundmise saanud, koos meie lastega, kellele saame selle edasi anda, on sellele hädahüüdele vastata. See kriis seab iga majapidamise ja iga kooli, iga lapsevanema, õpetaja ja lapse, kellele on paistnud evangeeliumi valgus, küsimuse ette, mille ees seisis kuninganna Ester Iisraeli ajaloo ülitähtsas kriisis: „Ja kes teab, kas sa mitte ei olegi just selle asja pärast pääsenud kuninglikku seisusesse?“ – Ellen G. White, *Adventkodu*, lk 484, 485.

Küsimused aruteluks:

1. Arutlege Taanieli raamatu prohvetikuulutuste üle, eriti Tn 2., 7. ja 8. peatüki omade üle. Mismoodi tunnistavad need väga võimsalt nii Piibli prohvetlikust usaldusväärsest kui ka Jumala omadusest teada ette tulevikku? Pööra tähelepanu näiteks sellele, kuidas Tn 2., 7. ja 8. peatükis nimetatakse meie jaoks nimepidi neljast kuningriigist kolme. Kuidas peaks see aitama meil usaldada Jumala Sõna ja Tema töotusi?

2. Taanieli raamatus kirja pandud lugudes ja ka mõnes mujal kirjutatud loos (näiteks jutus Joosepist) olid nii mõnedki imeteod, mis suurendasid märkimisväärselt nende tunnistuse usaldusväärset ümberkaudsete paganate silmis. Samas oli neil ka iseloomujooni, mis toetasid nende tunnistuse usaldusväärset – milliseid? Mil viisil saab iseloom ja ustavus isegi tunnustähedest ja imetegudest rohkem olla kaasinimestele võimsaks tunnistuseks Jumala toepärasusest ja sellest, mida Tema meie elus teha saab?

3. Nagu kolmapäevases osas nägime, ütleb Mt 24:14, et evangeeliumi tuleb kuulutada maailma äärteni ja siis tuleb lõpp. Kas see tähendab, et Jeesus ei tule enne tagasi, kui oleme teinud töö, mida tegema Tema meid on kutsunud? Arutlege.

Doneshor Tripura, Bangladesh

Doneshor tundis heameelt, et on kodus ja valvab oma isa vesi-pühvlit. Ta oli olnud koolis ja sooritanud just põhikooli lõpueksamid. Päev muutus palavamaks ja Doneshor otsustas minna jõkke ujuma, kuna pühvel näksis seal lähedal rohtu. Ta kahlas kargesse vette, otsides ujumise jaoks piisavalt sügavat kohta. Oli kuiv aastaaeg ning jõgi oli palju madalam kui tavaliselt.

Doneshor seisis vööst saadik vees ja vaatas ülesjõe. Ta nägi vees midagi ulpimas. Oli tavaline, et vees leidus prahti, kuid millegipärast kõitis see ese tema tähelepanu. Ta ootas, kuni asi lähemale loksus, sirutas siis käe ja tõmbas selle veest välja. See oli Piibel. Ta polnud kunagi varem Piiblit näinud, kuid vaistlikult teadis ta, et tegemist oli püha raamatuga. Poiss kahlas kaldale ja pani märja raamatu ettevaatlikult päikese kätte kuivama. Kui mõni lehekülg oli kuivaks saanud, keeras ta ette märjad lehed ja andis päikese kuumadele kiirtele võimaluse neid kuivatada.

Doneshor oli pärit religioossest kodust. Iga päev kummardasid nad oma jumalaid ning asetasiid riisi ja viirukit andamitena oma kodualtarile. Doneshori vanemad olid õpetanud teda pühadest asjadest lugu pidama ja nende hulka kuulus ka raamat, mille ta jõest oli leidnud.

Õhtu saabudes polnud raamat veel kuiv, nii tõi Doneshor selle koju kaasa. Järgmisel hommikul viis ta raamatu jälle karjamaale ja pani päikese kätte lebama. Kolme päeva pärast oli Piibel piisavalt kuiv, et seda lugema hakata. Uudishimulikult pööras poiss ette esimese lehekülje ja hakkas lugema: „Alguses lõi Jumal taeva ja maa...”

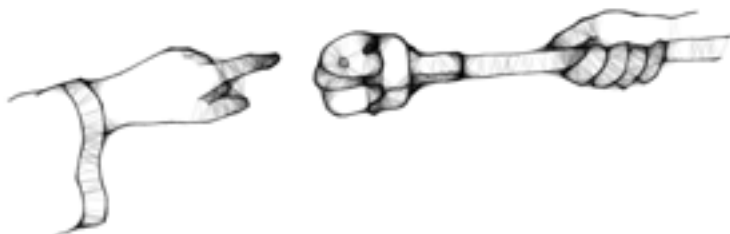
Doneshori paelus maailma ning esimese mehe ja naise loomise lugu. Talle tuli meelde, et talle oli loetud esimestest inimestest hindude pühast raamatust. See mõte andis idee hakata kõrvutama hindude püha raamatut Piibliga.

Ühel päeval luges ta palvet, mille Jeesus oma jüngritele õpetas, ning võrdles seda oma palvetega. Ma ei ole teinud muud, kui ainult küsinud ja küsinud, tahtes midagi enda või oma pereliikmete jaoks. Nüüd saan ma aru, et kristlased palvetavad kaasinimeste eest.

Doneshor jätkas lugemist ning avastas Jumala, kes otsib ja kutsub inimesi päästeandi vastu võtma. See Jumal on kannatlik ja Ta armastab andeks anda. Doneshor mõtles, kuidas ta oli kogu elu pingutanud, et jumalate soosingut kallite andidega ära teenida ning neid pikkade ja väsitavate palverännakute sooritamisega lepitada.

Jätkub

Ester ja Mordokai

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Est 1. – 10. ptk; 1Kr 9:19–23; Jh 4:1–26; Ap 17:26; Mt 22:21; Rm 1:18–20.

Meelespeetav tekst: „Sest kui sa sel ajal tõesti vaigid, tuleb juutidele abi ja pääste mujalt, aga sina ja su isa pere hukkute! Ja kes teab, kas sa mitte ei olegi just selle asja pärast pääsenud kuninglikku seisusesse?“ (Est 4:14).

Estrit kasutati selleks, et teostada kõrgetasemeline spetsiaalne missioonitöö Pärsia impeeriumi ohtlikus poliitilises südames. Tema missioon mässis ta rabavate kontrastide sarja. Orvust naisterahvas põlatud etnilisest ja religioosest vähemusest, kes elas oma aja maailmariigis, sai Pärsia kuninga naiseks. Tegemist ei ole kerjusest rikkaks saamise muinaslooga. Pigem oli nii, et ta tõsteti märkamatusel välja ja valmistati viima täide väga kõrgetasemelist missiooni. See töö nõudis temalt riskantset strateegiat, esmalt saladuskatet. Hiljem tuli tal teha ohtlik kõik ning oma rahvuslik päritolu ja usk täiesti avalikustada.

Oma sugulase ja kasuisa Mordokai toetusel päästis Estri kartmatu tunnistus salasepitsustest vaevatud Pärsia impeeriumi õukonnas tema rahva, pööras teiseks nende madala sotsiaalse seisundi ja muutis nad üle-impeeriumiliseks imetlusobjektiks.

Pole kahtlust, et Estri ustavuse tulemusena levis õige Jumala tundmine paganlike vangistajate hulgas palju laialdasemalt. Kuigi tegemist ei ole „tüüpilise“ misjonilooga, esitab jutustus Estrist ja Mordokaist mõnedki huvitavad põhimõtted, mis aitavad meil aru saada, mida tähendab olla tunnistajaks iseäralikes olukordades.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 8. augustiks.

Loe Est 1:2–20. Mis siin juhtub? Millised selle loo üksikasjad on meie tänapäevasesest vaatenurgast rasked mõista? (Kui sa loed, siis pea meeles, et paljusid üksikasju pole üldse esile toodud.)

Nädalapikkune võõruspidu, mille kuningas Ahasveros oma ülikutele ja ametnikele korraldas, näib pillav isegi mõne poliitilise võimu tipus olija jaoks, rääkimata sellest, mis on paljude kristlaste meelest sobilik. Piiramatu alkoholi tarbimine (Est 1:7, 8) oli neil üritustel tavaline. On andmeid vana aja kuningate kohta, kes hooplesid sellega, et lahutasid erilistel puhkudel lausa tuhandete külaliste meelt. Antud juhul ähmas-tas liigjoomine kuninga otsustusvõimet nii palju, et ta andis oma nai-sele Vastile korralduse lõbustada kuninga joobnud, ainult meestest koosnevat seltskonda. See alandas Vasti kui abielunaise ja kuningliku perekonna liikme väärikustunnet. Kuidas iganes kuninganna ka vastas, tema silme ees oli võimalus kaotada oma seisus ning ta julge valik säi-litada autokraatliku valitseja korralduse vastaselt oma eneseväärikus valmistab lugeja ette mõistma hea poolt olemise jõudu, mida üks põhi-mõtteline naine isegi meessoo ülemvõimu all olevas kuninglikus õukon-nas avaldada sai.

Samal ajal jälgime aga Estril samme. Est 2:3 jätab mulje, et need nai-sed ei kogunenud oma vabast tahtest. Kuningas väljastas käskkirja ja nii tuli Estril tulla. Kes teab, milline olu-oks tulemus, kui ta oleks keeldunud?

Loe 1Kr 9:19–23. Mil moel saame rakendada neis salmides ilmne-vaid põhimõtteid selle kohta, mis juhtus Estriga? Või kas need käivad selle kohta?

Siinamaani on loo tegelik kangelanna Vasti, kes siitpeale ajaloost kaob. Tema kombekus ja põhimõtteline seisukoht avasid tee Estrile. Mõnel juhul ei vii põhimõttekindlus hea tulemuseni. Miks peame lõppude lõpuks siiski olema põhimõttekindlad, ka juhul, kui me ei tea oma tegevuse tulemust?

Loe Est 2:10, 20. Missugused võivad olla olukorrad, mille puhul rahvusesse või usku kuulumist tuleks enda teada hoida vähemasti teatud aja jooksul?

Loe Jh 4:1–26 lugu Jeesusest ja naisest kaevul. Miks rääkis Jeesus sellele naisele nii avatult, et Ta oli Messias, samas kui Ta oma rahva keskel seda nii ilmselt ei teinud? Kuidas aitab see kirjananek meil võib-olla mõista Mordokai sõnu Estrile?

Kahel korral manitses Mordokai Estrit mitte paljastama oma rahvust ja perekondlikku tausta. See on viinud kimbatusse mõne kommentaatori, kes on seadnud küsimuse alla sellise salastava hoiaku vajaduse, eriti ajal, mil juudi rahvast ei ähvardanud oht. Kas ta poleks saanud olla Jumala tunnistajaks nendele paganatele juhul, kui ta oleks otse öelnud, kes ta oli ja millist Jumalat teenis? Või kas saaks targutada, et juudina puudunuks tal Pärsia õukonnas usutavus ning oma rahvuse teatavakstegemine oleks takistanud tal pääseda kuninga ette siis, kui ta oma rahva pärast anus? Näha on aga seda, et juba enne, kui oht ilmnes, oli Mordokai hoiatanud Estrit, et ta ei avaldaks oma päritolu. On tõsi, et Piibel ei räägi meile, mis põhjusel Mordokai Estrile niimoodi ütles. Nagu me aga Jeesuse näitest näha võime, ei ole inimesel tarvis igas olukorras kohe kõike avalikuks teha. Kaalutlevus on voorus.

Samas, miks rääkis Jeesus nii otsekohelel naisega kaevul ja mitte oma enda rahvaga?

„Nendega rääkides oli Kristus palju vaoshoitum. Sellest, mida Kristus ei saanud kõnelda juutidele ja mida Ta jüngritel käskis hoida salajas, sellest kõneles Ta sellele naisele. Jeesus nägi, et naine kasutab oma teadmisi teistegi juhtimiseks Tema armu osadusse.“ – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 190.

Kas sa oled kunagi olnud olukorras, kus sa pidasid arukamaks oma usust või tõekspidamistest mitte kuigi palju rääkida? Millised põhjused sul selleks olid? Kui sa nüüd asjale tagasi vaatad, siis mida oleksid teinud teisiti, kui üldse midagi?

Est 3:1–5 hakkab sündmustik lahti hargnema. Juut Mordokai – toimides ebajumalateenistust keelava käsu kohaselt – keeldus kummardamast Haamanit, inimest. Maruvihane Haaman otsis võimalust maksta kätte selle eest, mis oli tema meelest halvaks panu. Teatud moel tunnistas Mordokai niimoodi toimides nendele paganatele tõelisest Jumalast.

Millist vabandust kasutas Haaman, kui püüdis kogu impeeriumis olevatest juutidest vabaneda? Mida räägib see meile sellest, kui kerge on lasta kultuurierinevustel meid pimestada suhtumast inimlikult kõikidesse inimestesse? Est 3:8–13; vaata ka Ap 17:26.

Kui Haamani salaplaan teatavaks sai, näitas Mordokai oma valu nähtavalt välja, kasutades üht juutide religioosset rituaali, mida on Estri raamatus mainitud: „Ta käristas oma riided lõhki, riietus kotiriidesse ja raputas tuhka pea peale... ning kisendas valjusti ja kibedasti“ (Est 4:1). Samal ajal valmistus Ester kuninga ette minema. Temast pidi saama juut, kes rikkus Pärsia kuningliku seadust sellega, et astus kangelaslikult, ilma kutsumata, kuninga ette. See oli osaks Haamani salakavaluse nurjaajamisest. Kuningas võimaldas Estrile sissepääsu ja võttis vastu tema kutse tulla pidusöögile. Nüüd haaras Ester juhtohjad draamas, millega seisid silmitsi kõik juutidest pagulased kogu Pärsia riigis. Selles loos ilmutas Ester enesesalgamist ja kangelaslikkust (Est 4:16), taktitunnet (Est 5:8) ja julgust (Est 7:6).

„Kuninganna Estri abil teostas Issand oma rahva jõulise vabastamise. Ajal, mil näis, et ükski vägi ei saa neid päästa, kujundasid asjade käiku Ester ja temaga koos olevad naised paastumise ja palve ja viivitamatu tegutsemisega ning tõid oma rahvale pääsemise.“

Naiste tegevuse uurimine Jumala töös Vana Testamendi aegadel õpetab meile õppetunde, mis võimaldavad meil tänase päeva töös ohulolukordades toimida. Me ei pruugi olla paigutatud nii kriitilisse ja silmapaistvasse kohta nagu olid Jumala inimesed Estri ajal, kuid sageli saavad usklikud naised etendada tähtsat osa palju tagasihoidlikumates ametites.“ – Ellen G. White'i märked koguteosest *Piibli kommentaarid. SPA poolt välja antud*, 3. kd, lk 1140.

Loe Est 4:14 Mordokai kuulsaid sõnu Estrile: „Ja kes teab, kas sa mitte ei olegi just selle asja pärast pääsenud kuninglikku seisusesse?“ Mismoodi võivad need sõnad käia just praegu sinu kohta?

Kuidas sai Ester (Est 5. – 8. ptk põhjal) päästa oma rahvast?

Estri kahe peoga jõuab jutustus kriitilisse punkti. Ühtlasi annavad need peatükid teada sepitsetud etnilise puhastuse pea peale pöördumisest. See lugu toob esile ka erinevuse õige austamise ja eneseaustamise vahel ning teatab kelmi karistamisest. Sellistel õukonna-intriigidel olid kaugeleulatuvad tagajärjed. Need annavad meile võimaluse heita pilku piiramatult ainuvalitseja ja tema õukonna telgitagustesse. Ester ja Mordokai kasutasid oma seisust, teadmisi sellest kultuurist, milles nad elasid, ning oma usku lepingutöötustesse, mida Jumal oma rahvale andis, selleks, et tagada neile pääsemine.

Üks kõrvalepöige: kuigi Mordokai toimetab vaikselt oma ametis, tegi ta oma usu teatavaks, kui mitte millegi muu kaudu, siis oma keeldumise kaudu kummardada Haamani ette. Inimesed märkasid seda ja manitsesid teda, kuid tema keeldus oma usuga kompromissile minemast (Est 3:3–5). Kindlasti oli see kaasinimestele tunnistuseks.

Loe Est 6:1–3. Mida see lõik meile Mordokaist räägib? Missuguse õppetunni saame selle kohta, kuidas Jumala rahvas saab tunnistajana töötada ka võõrastes maades?

Kuigi oli ilmselge, et Mordokai oli Issanda järelkäija, näitas ta ometi üles allumist ja riigitruudust selle rahva ülemvõimule, kelle keskel ta elas. Ta keeldus küll kummardamast inimese ette, kuid oli hea kodanik, kuna ta ju andis teada kuningavastasest vandenõust. Samas ei saa me lugeda liiga palju välja tõsiasjast, et talle polnud keegi selle teo eest austust avaldanud. Tõenäoliselt ta lihtsalt teatas vandenõust ja ajas siis oma asju edasi, ootamata mingit tasu. Omal ajal aga, nagu jutustus esile toob, sai tema hea tegu vägagi tasutud. Tema eeskuju avab ehk kõige paremini nende sõnade mõtte: „Andke nüüd keisrile keisri oma tagasi ja Jumalale Jumala oma“ (Mt 22:21).

Kui mõned paganad hakkasid juutideks

Loe Est 8. ptk. Pööra eriti tähelepanu 17. salmile. Kuidas seda mõista kogukonnani jõudmise ja tunnistamise kontekstis?

Pole kahtlustki, et Estri raamat on tüüpiline jutustus kogukonnani jõudmisest ja tunnistamisest. Midagi sellist näeme veel toimumas ajaloo lõpu eel. Juutide kohta käiva kuninga käsu tulemusena „maa rahvast tunnistasid paljud endid juutideks, sest neid valdas hirm juutide ees“ (Est 8:17). Mõned kommentaatorid väidavad, et tegemist ei saanud olla tõelise uskutulemise kogemusega, sest hirmul ja ahistusel ei peaks olema kohta usule poolehoidjate juurdevõitmisel. Öeldu on küll tõsi, aga kes teab, kuidas need inimesed, esialgu mis tahes motiividel, vastasid Püha Vaimu tegevusele, eriti pärast seda, kui nägid suuri erinevusi oma tõekspidamiste ja ainsa tõelise Jumala kummardajate tõekspidamiste vahel?

Loe Rm 1:18–20. Kuidas saavad siin õpetatud arusaamad tulla arvesse [Estri raamatu] inimeste juures just selle loo kontekstis?

Algse juutidevastase käskkirja kohaselt tuli juudid tappa, kuid vähe sellest – nende tapjatel kästi ka nende varandus riisuda (Est 3:13). Siis, kui juutidele anti luba oma vaenlasi tappa, kästi ka neil kallalekippujate vara riisuda (Est 8:11). Ometi on Estri raamatus kolmel korral (9:10, 15, 16) eriliselt öeldud, et juudid „nende vara külge ... ei pistnud oma kätt“. Kuigi need kirjakohtad ei ütle meile miks, näitab tõsiasi, et seda on nimetatud kolmel korral, rõhuasetust, mis sellele tegevusele oli pandud. Kõige tõenäolisemalt oli varandusest keeldumise põhjuseks soov näidata teistele, et nad tegutsesid enesekaitseks, mitte ahnusest.

Kuidas teha nii, et me kogukonnale käe ulatamises ja kaasinimestele tunnistamises ei teeks midagi sellist, mis paneks inimesi kahtlema meie motiivides? Miks on see väga tähtis?

Edasiseks uurimiseks: Peatükk „Kuninganna Estri päevil“ Ellen G. White'i raamatust *Prohvetid ja kuningad*, lk-d 598–605.

„Määrus, mis antakse lõpuks välja Jumalale ustavaks jäänud rahva vastu, on üsna sarnane sellega, mille Ahasveros andis välja juutide vastu. Tõelise koguduse vaenlased näevad väikeses hingamispäeva käsku pidavas hulgakeses väravasusust istuvat Mordokaid. Jumala rahvas, kes austab Jumala käsuseadust, on alaliseks etteheiteks neile, kes on lakanud austamast Jumalat ja tallavad jalge alla Tema hingamispäeva.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 605.

Küsimused aruteluks:

1. Millised paralleelid saame tõmmata määruse vahel, mis anti välja juutide vastu, ja selle vahel, mis antakse lõpuajal välja siis, kui „metsalise märk“ esiplaanile tõuseb?

2. Mõlemad, nii juudid kui ka kristlased, vaidlesid selle üle, kas Estri raamatu õige koht on Vana Testamendi kaanonis. Näib, et seda ei olnud Vanas Testamendis, mida kasutas kogukond, kellelt pärinevad Surnumere kirjarullid, ega ka mitte vana-aja Türgi ja Süüria kogudustes kasutusel olnud Vanas Testamendis. Estri raamatus ei esine Jumala nime, aga samas on siin umbes 190 viidet paganlikule kuningale. Estri raamatus pole viidet palvele, ohverdamisele, templile ega jumalateenistuse pidamisele, kuigi nimetatakse paastumist. Tagatipuks ei mainita, et leping asetaks rõhu andestamisele ja halastusele. Ja ometi nägi Issand olevat kohase lülitada see kaanonisse. Miks? Missuguse jõulise vaimuliku õppetunni saame siit selle kohta, kuidas Jumal saab meie elu heaks midagi teha isegi sellises olukorras, mis näib olevat väga keeruline?

3. Mõtlen pikemalt ajajärkudele, mille jooksul misjonärid ja teised inimesed, kes misjonitööd teevad, ei räägi avalikult, kes nad on ja mida teevad. Millised on meie jaoks mõned põhjendatud põhjused (kui neid on), miks nii teha, eriti misjoni kontekstis? Mõnikord on misjonärid näiteks väga ettevaatlikud ütleva, kes nad on, eriti riikides, kus kristliku tunnustuse suhtes ollakse vaenulik. Juhul, kui tunneme, et me ei peaks otsekohe teatama, kes me oleme, siis kuidas saame seda teha niisugusel moel, et me poleks ebaausad ega valelikud?

Doneshor Tripura, Bangladesh

Doneshoril oli palavikuline soov tõe tunda. Ta otsustas punase pliiatsiga ära märkida kõik, mida oli leidnud Piiblist ja hindu pühast raamatust hea ja kasuliku elu kohta. Varsti leidis ta, et märgib Piiblist peaaegu kõike. Doneshor otsustas, et ühel päeval saab temast kristlane, kuigi tal polnud aimugi, kuidas ja kus see toimub.

Kui poiss kolledžisse astus, jäi tal lugemiseks vähem aega, kuid tema soov Jumalat tunda ei vaibunud. Kui ta pärast kolledžit koju jõudis, kohtas ta turuplatsil oma vana sõpra.

„Ma olen saanud kristlaseks,“ ütles sõber talle. Doneshor erutus. Ta rääkis sõbrale, et oli leidnud jõest Piibli, ja lisas: „Räägi mulle, kuidas mina kristlaseks saaksin.“

Sõbra nägu lõi särama ja ta embas Doneshori. Siis rääkis ta, et umbes 45 km kaugusel asuvas linnas oli kogudus, kus Doneshor saab õppida, kuidas kristlaseks saada.

Pühapäeva varahommikul astus Doneshor bussi, et sõita linna, kus asus kogudus. Ta leidis kodukiriku ja astus sisse. Kõik istusid suletud silmadega. Doneshor ei teadnud, et nad palvetasid. Kui nad silmad avasid, olid nad üllatunud, nähes Doneshori ukse juures seismas. Koguduseliikmed soovisid talle tere tulemast ja palusid enda juurde istuda.

Doneshor käis kirikus nii sageli, kui sai, kuid tal polnud võimalik igal nädalal tulla, sest sõit oli kallis. Aga ta tundis suurt rõõmu sellest, mida teada sai, ja hakkas ka sõpradele neist asjust rääkima. Mõni tahtis kirikussegi tulla ja nii leppis salgake kokku, millal keegi kirikusse läheb, ning jagas omavahel piletiraha. Siis said need, kes kirikust tulid, teistele edasi õpetada, mida nad kuulnud olid.

Umbes aasta käisid Doneshor ja ta sõbrad sel moel kirikus. Siis ütles Doneshor pastorile, et tahab saada ristitud. Pastor oli muidugi õnnelik, et ristimine tuleb, kuid tal oli kahju, et väikeses kirikus ei olnud ristimisbasseini. „Meil tuleb sind ristida Chengi jões,“ ütles pastor vabandavalt.

„Suurepärase!“ vastas Doneshor. „See jõgi tõi mulle Piibli ja samas kohas saan ma kinnitada oma lepingu Jumalaga.“

Doneshor ja veel 24 inimest ristiti jões, kust poisi Jumala-otsing oli alanud. Nende 24 hulgas oli seitse Doneshori sõpra, keda ta oli Kristuse juurde kutsunud. Nad on esimesed kristlased tipura rahva hulgas.

Doneshor Tripura õppis teoloogiat Bangladeshis Adventistide Seminaris ja Bangladeshis Kolledžis.

Jeesus: meistermisjonär

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 2Tm 1:8, 9; Js 42:1–9; Tn 9:24–27, Lk 2:8–14; Mt 10:5, 6; Ap 1:1–14.

Meelespeetav tekst: „Jeesus ütles nüüd neile taas: „Rahu teile! Nõnda nagu Isa on läkitanud minu, nõnda saadan ka mina teid““ (Jh 20:21).

Pühakirja põhjal on Kolmainsuse põhitegevuseks misjonitöö. Isa, Poeg ja Püha Vaim tegelevad inimkonna päästmisega. Nende Sõnum algas pattulangemisel ja jätkub maailma ajaloo lõpuni. Isa, Poeg ja Püha Vaim taastavad siis lunastatud maailma täielikus kooskõlas jumaliku tahtega.

Evangeeliumide põhjal pidi Jeesus tegema läbi radikaalse muutuse inimkujusse, mis oli vajalik Tema misjonitöö eduks. Jeesuses Kristuses tõuseb tähelepanu alla ajaloo tähendusrikkus, Jumala misjonitegevus muutub sidusaks ja inimeste sügavaimad vajadused mõtestatud eksistentsi järele saavad täidetud.

Uues Testamendis tehakse meid tuttavaks Jeesuse Kristuse lihasse-tuleku eesmärkidega. Me leiame siit, kuidas Tema kujundab peajoontes välja misjoniprogrammi, ning saame heita pilku sellele, kuidas Jeesus kohtus teistest rahvustest ja teistest uskudest pärit inimestega. Jumala Sõnas näeme Jumala hämmastavat päästvat tegevust langenud inimkonna heaks.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 15. augustiks.

„Ära siis häbene tunnistamast meie Issandat ega mind, tema vangi, vaid kannata koos minuga kurja evangeeliumi pärast Jumala väe abil, kes on meid päästnud ja kutsunud püha kutsega, mitte meie tegude järgi, vaid omaenese kavatsuse ja armu järgi, mis meile on antud Kristuses Jeesuses enne igavesi aegu“ (2Tm 1:8, 9).

Lisaks sellele, et need salmid näitavad tegude kaudu pääste saamise kasutust, paljastavad need pääste igavest olemust; need näitavad, et plaan meie lunastamiseks oli täpselt sõnastatud juba kaua-kaua tagasi.

Nii pole ime, et kogu Vana Testamendi kestel ilmneb Jeesus Kristus ühel või teisel kujul. Eriti jõulised on prohvetikuulutused, mis näitavad selgesti, et Jeesus on tõepoolest Messias.

Loe järgmisi salme Vanast Testamendist, mis kõik käivad Jeesuse kohta. Mida need Temast ja Tema Messiaks olemisest räägivad? Js 61:1; Tn 9:24–27; Js 7:14; 9:5; 42:1–9.

Prohvet Jesaja kirjeldab Jeesuse missiooni selliste sõnadega: „Vaata, see on mu sulane, kellesse ma olen kiindunud, mu valitu, kellest mu hingel on hea meel. Ma olen pannud oma Vaimu tema peale, tema toob rahvale õiguse... Mina, Issand, olen õigusega sind kutsunud ja kinnitan su kätt; ma kaitsen sind ja panen sinu rahvale lepinguks, paganaile valguseks, avama pimedate silmi, vabastama vange vangistusest, pimeduses istujaid vangikojast“ (Js 42:1, 6, 7).

Mõtiske hämmastava tõsiasja üle, et Jeesus, Looja, võttis endale meie inimlikkuse ning elas ja suri selles inimlikkuses. Missuguse tohutu lootuse annab see sulle maailmas, mis iseenesest mingit lootust ei paku?

Jeesus Kristus on nii koguduse kui ka maailma Issand. Tema tulemine on Vana Testamendi ootuste täitumine – ootused päästetute ühiskonnast, mille piirid laienevad juudi rahvast palju kaugemale. Jeesuse tulemine, eriti Tema kannatused ja ülestõusmine, juhatasid sisse uue ajastu, milles kaob vahetegemine juudi ja pagana vahel, vähemalt selles, mis puudutab evangeeliumi. Jeruusalemm jäänuks keskuseks, vähemalt mõneks ajaks. Ometi polnud lähtepunktiks enam Heroodese tempel Jeruusalemmas, vaid Kristuse poole pöördunud juudid; neist pidi saama elav tempel. Need kristlikud juudid pidid olema tõeline Iisraeli „jääk“.

Seda teadet Kristuse kui kõikide rahvaste Päästja üleilmsest, kõiki haaravast missioonist korrati Tema sündimisel, Tema lapsepõlves ja ristimisel.

Mida õpetavad järgmised salmid meile Jeesuse kõikihaaravast missioonist maailmas?

Lk 2:8–14 _____

Lk 2:25–33 _____

Lk 3:3–6 _____

Jh 1:29 _____

Pole kahtlustki, et Jeesus tuli kogu inimkonna Päästjaks. Mida see tõde meie jaoks misjonitöö mõttes tähendab?

„Misjonimeelsus peab meie kogudustes elustuma. Iga koguduseliige peaks uurima, kuidas aidata edastada Jumala sõnu, olgu kodumisjonina või misjonitööna võõrastes maades. Vaevalt tehakse misjonipõldudel tuhandikki osa sellest, mis tuleks teha. Jumal kutsub oma töölisi üles hõivama uusi maa-alasid Temale. Ustavate tööliste jaoks on olemas rikalikud tööpõllud.“ – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 6. kd, lk 29.

„Mind ei ole läkitatud muude kui Iisraeli soo kadunud lammaste juurde“ (Mt 15:24).

Oma esimese avaliku etteaste ja ristilöömise vahepeal oli Jeesuse tegevuse keskpunkt suunatud peaaegu ainult juutidele, eelkõige Galiileas elavatele juutidele. Issand läkitas ennast kõigepealt Iisraeli. Enne risti on väga vähe teateid heade sõnumite viimisest paganatele. Ilmselt tahtis Jeesus virgutada juudi rahvast nende osa, eesmärgi ja osatähtsuse suhtes Jumala üleüldises misjonitöös kadunud inimkonna hüvanguks. Iisraelil pidi olema võimalus tunnistada Jumala sõnumit maailmale.

Loe Mt 10:5, 6. Miks ütles Jeesus siin seda, mida Ta ütles? Kuidas mõistame neid sõnu Kristuse tegevuse üleüldise silmapiiri raamistikus ja misioonide raamistikus tervikuna? Kõrvuta neid salme Mt 28:19ga.

Siis, kui käsitleme Jeesuse elu ja tööd, peame tähele panema selget vahet ühelt poolt Tema mõtete, ideaalide, põhimõtete ja planeerimise ning teiselt poolt selle vahel, mismoodi Ta need eesmärgid ellu viis. Oma igapäevases elus ja tegevuses samastas Ta ennast juudi kultuuriga, just nagu Vana Testament oli Messia kohta ette kuulutanud. Kuid Tema lihassetuleku mõju rakendati üleüldiselt, kõikihaaravalt. Oma surma ja ülestõusmisega pidi Ta kandma maailma patud (Jh 1:29).

Leiame siit ühe tähtsa piibelliku põhimõtte misjonitöö rajamisel. Esimene samm on suunatud keskuse loomisele, et panna alus tugevale ja püsivale geograafilisele ning kultuurilisele tugipunktile: selleks oli toona Iisrael ja juudi rahvas. Kui esimene samm on tehtud, peaks misjonitöö sellest keskusest edasi arenema väljapoole, järjest laiemalt.

Mõtle hetkeks oma kodukogudusele. Kui hea näide on see ülalväljendatud ideest – tugev ja püsiv tugipunkt, mis suudab lõpuks jõuda kaasinimesteni? Kuidas saate vältida ohtu, millega paljud kogudused silmitsi on – ollakse enesele orienteeritud, muretsetakse oma vajaduste pärast, lükatakse eemale tunnistamine ja misjonitöö?

Misjonitöö paganate heaks

Ehkki Jeesus viibis suurema osa oma ajast juutide hulgas, teenides neid nende kultuurikontekstis, tegi Ta oma õpetuste ja tööga selgeks, et tema missioon oli kõikihaarav. Evangeeliumi tuleb kuulutada rahvas-tele, Iisrael oli selles lähtepunkt. Paganate päästmine on Jumala plaani osa. Jeesuse õpetused sisaldasid kõike seda.

Kuidas alljärgnevad Jeesuse õpetused osutavad misjonitööle mitte-juutidest inimeste heaks?

Mt 5:13, 14

Mk 14:9

Lk 14:10–24

Mt 13:36–43

Kuigi tõsiasi on, et Jeesus töötas peamiselt juutide hulgas, pole kahtlustki, et algusest peale oli Tema missiooniks kogu maailm. Jeesuse ristimise ajal ütles Ristija Johannes seda selgesõnaliselt: „Järgmisel päeval nägi Johannes Jeesust enda juurde tulevat ja ütles: „Vaata, see on Jumala Tall, kes kannab ära maailma patu“ (Jh 1:29). Sõna *maailm* (kreeka keeles *kosmos*) esineb evangeeliumides umbes sajalt korral. Umbes pooled korrad osutavad Jeesuse Lunastajaks olemise üleilmsele ulatusele.

Tähendamissõnas, mille Jeesus rääkis (Lk 14:16–24) esitasid kutsutud erinevaid vabandusi, miks mitte tulla. Loe need vabandused veelkord läbi. Teatud tasandil polnud ju ükski neist põhjendamatut? Missuguse olulise õppetunni peaksime siit enda jaoks saama?

Jeesus veetis 40 päeva, mis jäid Tema ülestõusmise ja taevaminemise vahele, põhiliselt sellega, et valmistas jüngreid ja oma kogudust ette ülemaailmseks evangeeliumitööks. Enimtuntud ja kõige rohkem tsiteeritud taevaminemise-eelne kirjapanek on Matteuse evangeeliumis. Selle aja jooksul oli ka muid juhtumeid, mispuhul sai ülestõusnud Kristus selgitada misjonikäsu kohta käivaid üksikasju. Oli kaks ilmutist Jeruusalemmas, kaks Galileas (üks Tibeeria järve rannal ja üks mäel) ning kokkutulek, millest räägib Apostlite tegude raamat (1:1–14).

Evangeeliumides kirjas on kuus peamist juhtumit, mille puhul suurt misjonikäsku käsitletakse erinevate nurkade alt: mäel Galileas (Mt 28:18–20); lauas (Mk 16:15–20), ülemises toas (Jh 20:19–31); kaldal (Jh 21:4–25); sel korral, kui Ta võeti taevasse (Ap 1:1–11). Millised võtmekohad on kõigil neil juhtumitel ühesugused?

Püha Vaimu väes ja Jeesuse sõnadele kuuletudes levisid apostlid kiiresti üle vana-aja maailma. Paulus jutlustas Vahemere põhjarannikul; Filippus töötas Samaarias. Varakristliku traditsiooni kohaselt rändas Matteus Etioopiasse ja Toomas Indiasse.

Kuigi alguses oli neid vähe ja vastuseis oli suur, olid need ustavad järelkäijad Issanda armu abil suutelised levitama maailmale evangeeliumisõnumit. Olgu nende vead, nõrkused, hirmud, kahtlused ja heitlused millised tahes, nad võtsid vastu kutse ja töötasid maailma päästmise heaks. Mida nemad Jeesusest teada said ja Temalt õppisid, seda püüdsid nad jagada kaasinimestega. Kas pole mitte selles kristlaseks olemise mõte?

Mida on Kristus sulle andnud? Kuidas peaks sinu vastus sellele, mis sulle Kristuses antud on, mõjutama sinu suhtumist tunnistamisse ja missiooni kaasinimeste suhtes?

Edasiseks uurimiseks: Matteuse poolt kirjutatud kohaselt ütles Jeesus ette, et „seda Kuningriigi evangeeliumi kuulutatakse kogu ilma-
maale, tunnistuseks kõigile rahvastele, ja siis tuleb lõpp“ (Mt 24:14). Samas toob Pühakiri väga selgelt välja mõtte: „Seda päeva või tundi ei tea aga keegi, ei taeva inglid ega Poeg, vaid Isa üks“ (Mt 24:36). Pööra tähelepanu ka Jeesuse sõnadele: „Ei ole teie osa teada aegu ja tunde, mis Isa on iseenese meelevaldaga seadnud“ (Ap 1:7).

Sel ajal, kui evangeeliumi häid sõnumeid on kuulutatud ja kuulutatakse nii nagu ei kunagi varem, ja samal ajal, kui me usume, et Kristuse tulek toimub varsti, ei tule meil takerduda ajaarvamisesse ja viljatutele oletustele tuginevatesse arutlustesse kuupäevade üle.

„Meil ei tule inimesi haarata mõlgutustega aegade ja tundide kohta, mida Jumal ei ole ilmutanud. Jeesus käskis oma jüngritel „valvata“, mitte aga kuupäevi määrata. Tema järelkäijatel tuleb olla sellised inimesed, kes kuulavad oma Kapteni korraldusi; nad valvaku, oodaku, palvetagu ja töötagu ning nii liginevad nad Issanda tuleku ajale.“ – Ellen G. White, *Valitud kuulutused*, 1. raamat, lk 189.

Küsimused aruteluks:

1. Vaatamata selgele õpetusele, et Kristuse taastuleku kuupäevi ei pandaks paika, läheb vaevalt mööda aasta, kui kuuleme mõnes uudisest mingist kristlaste grupeeringust, kes määrab Kristuse taastuleku aja. Mida sa arvad, miks inimesed seda teevad, lisaks asjaolule, et see on hea rahakogumistehnika? (Lõpuks, kui Jeesus tuleks 19. juunil järgmisel aastal [või pane selle kuupäeva asemele ükskõik milline teine, mida tahad], siis mis hüve on su praegune raha?) Miks on kristliku tunnistaja jaoks halb, kui sellised kuupäevad aastast aastasse vaeleks osutuvad?

2. Mõtle takistustele, millega algusperioodi usklikud misjonitöö esimestel aastatel silmitsi seisis, eriti kui pidada silmas, et neid polnud arvuliselt palju. Millised on takistused, millega meie tänases misjonitöös silmitsi seisame? Mida saame õppida algusperioodi koguduse edust sellist, mis aitab meil teha seda, mida tegema meid väga selgesti on kutsutud?

Reena Murmu, Bangladesh

Shanti kasvas üles kristlikus kodus Bangladeshis. Kui tüdruk oli veel küllalt noor, suri ta isa. Ema maadles perekonna igapäevase toimetulekuga. Kui Shanti oli 13-aastane, andis ema ta naiseks ühele hindu mehele.

Tava kohaselt oodati Shantilt siis, kui ta abikaasa perekonna juurde elama läks, et ta võtaks omaks ka nende religiooni. Kuid Shanti keeldus. Abikaasa perekond käitus temaga halvasti ning iga pereliige nägi vaeva selle nimel, et Shantit kristlikust usust eemaldada. Aga Shanti klammerdus oma Jumala külge.

Oodati, et Shanti teeniks oma ämma, kes kohtles teda orjana, karjus tema peale ja süüdistas teda. Kuna Shanti keeldus lahti ütlema oma usust Jumalasse, peeti teda ebapuhtaks ega lubatud toimetada köögis toidu ja toidunõudega. Kuid ämm hoolitses selle eest, et tüdrukul oleks kuhjaga muud tööd teha.

Shanti abikaasa Bhudroy oli Shantist palju vanem ja käitus temaga lahkelt, aga tal polnud võimu oma noorukest naist aidata, sest ta ei söandanud ema korraldustele vastu hakata.

Noorikul ei olnud pääsu, sest abielupaarilt oodati, et nad jääksid perekonna juurde vähemalt seni, kuni esimene laps on sündinud. Abiellumisest möödus kolm aastat, enne kui sündis nende esimene tütar, Reena.

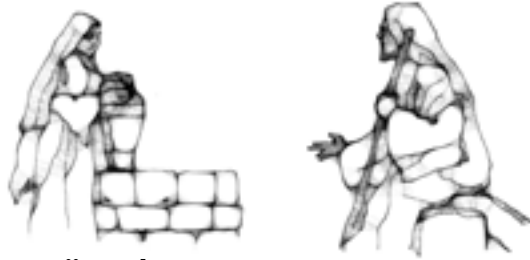
Shanti püüdis abikaasale oma usust rääkida iga kord, kui võimalik, ja ajapikku hakkas mees mõistma, et Shanti usk oli õige. Shantiga samas külas elas üks adventistide pastor. Ta külastas perekonda ja selgitas koguduse põhimõtteid, lootes muuta Shanti elu pisutki kergemaks. Shanti ämm keeldus pastorit kuulamast, kuid äi kuulas. Pastor käis seda peret sageli külastamas ning rääkis oma usukogemustest ja Piibli töötustest pereliikmetele, kes olid valmis teda kuulama.

Selles külas töötades leidis pastor rea inimesi, kes olid huvitatud Piiblit tundma õppima. Pastor korraldas evangeelsed seeriakoosolekud. Shanti teadmata palus naise abikaasa pastorilt piiblitunde. Siis ristiti ta salaja. Shanti ei teadnud abikaasa huvist midagi kuni mehe ristimiseni ja kui ta lõpuks kuulda sai, oli ta üllirõõmus.

Shanti ämm oli aga väga õnnetu, kui kuulis, et tema poeg oli oma jumalatest taganenud ja kummardas naise Jumalat. Ta urises täiel rinnal, kui nägi Shantit ja Bhudroyd koos kirikusse minemas. Sageli püüdis ta nende kirikuskäimist takistada. Ta peitis mõne väärtusliku majapidamisriista ära ja nõudis, et abikaasad selle üles otsiksid, enne kui kirikusse lähevad. Nende otsimiste pärast jäi abielupaar sageli hiljaks.

Jätkub

Kultuurideülene misjon

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Jh 4:4–30; Mt 8:5–13; Mk 5:1–20; Mt 15:21–28; Lk 17:11–19; Jh 12:20–32.

Meelespeetav tekst: „Vaata, see on mu sulane, kelle ma olen valinud, mu armastatu, kellest mu hingel on hea meel. Ma panen oma Vaimu tema peale ja ta kuulutab paganaille õigust“ (Mt 12:18).

On vägagi huvitav, et Jeesus veetis nii suure osa oma varasematest aastatest Galileas, mida tunti „paganate Galileana“ (Mt 4:15), kahtlemata mitte-juutide mõju tõttu selles maakonnas. Selles piirkonnas, Naatsaretis, veetis Jeesus põhiosa oma aastatest enne, kui Ta alustas avalikku tegevust. Tänu oma asendile oli Naatsaret peateede lähedal, mida mööda liikusid nii Rooma armee üksused kui ka kaubakaravanid. Seetõttu pidi Jeesus kogu oma noorpõlve jooksul puutuma kokku mitte-juutidega (jättes mainimata Egiptuses viibitud aja).

Pärast hülgamist Naatsaretis (vaata Lk 4:16–31) tegi Jeesus oma töö keskuseks paljurahvuselise Galilea linna Kapernauma. Kokkupuuted paganatega ja nende maailmaga avaldusid Jeesuse töös ja õpetuses märkimisväärselt. Kuigi Ta keskendus Iisraelile, oli Tema mõttes lai maailm. Oma rohkem kui kolme tegevusaasta jooksul ristimise ja taevasse mineku vahel oli Jeesus vähemalt kuuel korral otseses kokkupuutes inimestega paganarahvaste hulgast. Vaatleme sel nädalal neid evangeeliumeisse kirja pandud kokkupuuteid.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 22. augustiks.

Jeesuse päevil oli muistne Iisrael jagatud kolmeks maakonnaks: Galilea, Samaaria ja Juuda. Samaaria paiknes Galilea ja Juuda vahel. Samaarlased teenisid Iisraeli Jumalat, kuid mitte samal moel nagu juudid tegid. Samaaria kui esmane misjonipõld oli apostlite jaoks ideaalne, sest see oli Iisraelile geograafilises mõttes lähedal.

Loe Jh 4:4–30. Mida saame sellest loost õppida selle kohta, kuidas Jeesus tunnistas mitte-juudile? Mismoodi astus Jeesus traditsiooni piiridest üle selleks, et selle naiseni jõuda?

Samaaria naine oli ergas, oli oma rahva ajalooga hästi kursis ja küsis arukaid küsimusi. Ta juhtis vestlust oma küsimustega. Jeesus aga vastas tema küsimustele ja väljaütlemistele sellega, mis tõi naisele vaimulikult kasu. Ainus koht, kus Jeesus vestluse suunda muutis, oli siis, kui Ta palus naisel tuua kohale oma mees, teades, et naine ei olnud abielus, kuid oli elanud mitme mehega. Paludes naisel seda teha, avas Jeesus tee tema südamesse, kuigi asi muutus naisele ebamugavaks. Ometi sai Jeesus seda tehes võimsasti tunnistada.

Me ei peaks jätma märkamata sedagi, mis toimus Jh 4:27. Jüngrid olid üllatunud, et Jeesus rääkis sellise võõramaa naisega. Jeesus astus üle mõnest juutide tavast: esiteks siis, kui palus samaarlannal endale juua anda; teiseks sellega, et oli naisega kahekesi. Iisraelis ei tohtinud meest näha üksi ühe naisega, kui naine polnud pereliige. Jeesus täitis juutide kombeid, kui oli Iisraelis. Samaarias aga oli Ta juutide maa-alalt väljas ning Teda ei sidunud juutide traditsioonid, isegi kui – nagu me mujal näinud oleme – tegi Jeesus vahet inimeste kommete ning Jumala käskude ja ettekirjutuste vahel.

Kui kaugele oma „mugavustsoonist“ oled sa valmis minema selleks, et kaasinimesi teenida? Kui kaugele sa **peaksid** minema?

Loe Mt 8:5–13 (vaata ka Lk 7:1–10). Mida õpetab see lugu meile selle kohta, kuidas isegi suurimaist kultuurilistest jagunemistest saab evangeliumi nimel läbi murda?

Kapernaumas otsis üks tsentuurio aukraadiga Rooma väeülem (100 mehe komandör) Jeesust. Juudid panid Rooma armee okupatsiooni pahaks ning paljud roomlased vihkasid juute. Sellise tohutu poliitilise ja kultuurilise jagunemise juures võime näha selle roomlase ja juutide vahelist lähedast sõprust.

Luuka poolt tsentuurio kohta kirjutandu järgi „lâkitas ta juutide vanemad“ (Lk 7:3) Jeesust paluma, et Ta tuleks. Ja vâgagi lummav on see, et nad just nii tegidki – palusid Jeesusel tulla ja teha selle mehe teener terveks. Kes need juutide vanemad olid? Tekst seda ei ütle, kuid nâib, et nad suhtusid Jeesusesse teistmoodi kui muud juuda juhid.

Samas oli tsentuurio ilmselgelt usumees; tema sõnad Jeesusele „ütle ainult üks sõna ja mu teener paraneb“ (Mt 8:8) on hâmmastavaks tunnistuseks tema usust Jeesusesse. Tsentuurio „ei oodanud, et juudid tunnistaksid kõigepealt Kristuse Messiaks. „Tõeline valgus, mis valgustab iga inimest“ (Jh 1:9) oli vâepealiku jaoks valgustanud Jumala Poja au.“ – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 317.

Tsentuurio mõistis ja suhtus lugupidavalt juutide usutundlikkusse. Ta teadis, et juutide seaduse kohaselt ei olnud juudil lubatud pagana majja sisse astuda; nii palus ta, et Jeesus teeks oma töö ära eemalt. Teener sai terveks. Paganliku tsentuurio usk sai tasutud. Jeesus andis mõista, et tsentuurio oli nâide sellest suurest päevast, mil inimesed üle kogu maailma istuvad koos juutide usuisadega lauda Messia pidusöögil.

Kõige selle keskel, mida selle tervenemisuhtumise kirjapanekust veel õppida saab, võime nâha, et tohutu kultuuriline lõhe ei suutnud hoida juute ja seda roomlast lahus. Missuguse õppetunni saame siit enda jaoks selle kohta, kuidas tuleb meil ületada üht või teist kultuurierinevust (hea südametunnistusega) selleks, et jõuda kaasinimesteni?

Loe Lk 8:26–39 ja Mt 15:21–28. Kuidas aitavad need jutustused mõista meil seda, mismoodi suhtus Jeesus mitte-juutidesse? Kuidas mõista Jeesuse sõnu Kaanani naisele? Missugune õppetund jäi ka jüngrite kõrvu, kui nad nägid Jeesust teenimas neid, kes ei olnud „lepingurahva“ hulgast?

Gerasa ümbruskonna elanike maa-ala oli varem Kreeka alluvuses, kuid sellest oli saanud roomlastele kuuluva Juuda provintsi osa. Haudades elav mees oli ilmselgelt kurja vaimu mõju all ja see mõju avaldus mitmel hirmuärataval viisil. Ta vajas tõepoolest jumalikku abi ja selle ta sai.

Tõsiasja, et tervistamine leidis aset paganate maa-alal, kinnitab sigade kohalolu. Huvitav on märkida reaktsiooni sellisele majanduslikule kaotusele siis, kui sead uppusid; linnarahvas palus Jeesusel nende maa-alalt lahkuda. Jeesus omakorda palus terveks saanud mehel kohale jääda. Tema pidi oma rahvale Jeesusest tunnistama; kahtlemata pidi võimsaks tunnistuseks olema ka tema muutunud elu, ehk isegi rohkem kui ta sõnad.

Järgmise juhtumi puhul oli deemonite valduses ühe naise tütar Tüürose ja Siidoni aladelt, keda „kuri vaim vaevab ... hirmsasti“ (Mt 15:22). Lapse ema, kaananlanna, on näide sellest, milline kultuuride sulatuspott see piirkond oli. Naise kaananlastest esivanemad olid oma maalt välja surutud siis, kui Iisrael Joosua juhtimise all selle maa päris. Siin näeme veelkord Jeesust sirutumas inimesteni, kes ei olnud Iisraeli jaoks sobivad.

Naisega rääkides kasutas Jeesus justkui kalke sõnu, kui võrdles tema rahvast koertega, kuid see pani proovile naise usu ja näitas tema alandlikku valmidust saada abi, mida ta vajas.

„Õnnistegija oli rahul. Ta oli kontrollinud naise usku. Kohelnud naist nii kummalisel viisil, näitas Jeesus, et inimene, keda peeti halvaks, polnud võõras, vaid Jumala perekonna liige. Jumala lapsena oli tal eesõigus osa saada Isa andidest. Seejärel täitis Kristus naise palve ja viis lõpule õppetunni jüngritele.“ – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 401.

Õppetund oli selles, et vastupidiselt nende arusaamale ei olnud evangeeliumitöö ainult juutide jaoks, vaid see pidi kanduma teistegi rahvasteni.

Loe Lk 17:11–19. Missugused õppetunnid on siin meile, oleme siis mistahes rahvusest või päritoluga?

Pööra kõigepealt tähelepanu sellele, et kõik need õnnetud mehed tundsid Jeesust. Nad nimetasid Teda nii nimepidi kui ka tiitliga, anudes, et Ta sekkuks. Paeluv on seegi, et neid ei tehtud puhtaks otse sealsamas. Neil kästi lihtsalt minna ja näidata ennast preestritele, nagu määras ära 3Ms 14:2. Tõsiasi, et nad ju pöördusid minekule ja läksid, näitab, et nad uskusid Teda ja Tema väge nad terveks teha.

Ainult samaarlane väljendas aga, kui kõrgelt ta hindas seda, mida Jeesus oli teinud. Ülejäänud üheksa ei unustanud minna preestrite juurde, kuid nad jätsid tänamata oma Tervistaja. Samaarlane, nagu siit tekstist loeme, tuli tagasi isegi enne, kui ta preestriteni jõudis. Kuigi tekst ei ütle, et ülejäänud üheksa olid juudid, teeb asukoht selle vägagi tõenäoliseks. Peale selle toob Luukas välja, et see üks oli samaarlane ning Jeesus ütles tema kohta „kui vaid see muulane“ (Lk 17:18), mis pidi tähendama, et ülejäänud üheksa olid tõesti juudid. Kuigi juudid ei teinud tavaliselt samaarlastega tegemist, võttis nende tõbi vaheseinad maha. Ühine õnnetus ja tragöödia, mille Albert Schweitzer sõnastas „kannatuste osaduseks“, oli murdnud etnilise jagunemise. Nende ühine tarve saada puhtaks, terveks ja pääseda, oli toonud nad kollektiivselt Jeesuse juurde.

Ometi ei olnud samaarlased ja muud teisest rahvusest isikud Jeesuse töö otsene sihtpunkt – „Mind ei ole läkitatud muude kui Iisraeli soo kadunud lammaste juurde“ (Mt 15:24). Ta kavatses esmalt rajada tugeva misjonibaasi juutide keskel. Kogu tööaja jooksul tõendas Ta aga oma järelkäijatele, et evangeelium peab jõudma kogu maailma. Ehkki see mõte sai selgeks alles pärast Tema ülestõusmist, tegi Jeesus juba enne palju sellist, mis pidi avama jüngerite meeled mõttele, et nende peauksandeks saab maailmamisjon.

Kuigi kõik kümme meest ilmutasid usku, pöördus ainult üks tagasi ja tänas Issandat selle eest, mida ta oli saanud. Mida räägib see meile sellest, miks on tänu ja kiitus usus väga tähtsad? Mille eest tuleb sul tänulik olla? Mõtle sellele, kui palju õnnelikum oleksid juhul, kui tänupõhjuseid pidevalt oma silme ees hoiaksid, ja mida paremat veel teha, kui tänada Jumalat kõige eest, mille eest sa tänu võlgu oled?

„**Aga** nende seas, kes olid pühadeks üles tulnud Jumalat kummar-dama, olid mõned kreeklased. Need tulid Filippuse juurde, kes oli pärit Galilea Betsaidast, ja palusid teda: „Isand, me tahame Jeesust näha.“ Filip-pus tuli ja ütles seda Andreasele. Andreas ja Filippus tulid ja ütlesid seda Jeesusele. Aga Jeesus ütles neile: „Tund on tulnud, et Inimese Poeg kirkas-tatakse“ (Jh 12:20–23). Kuidas aitab see juhtum meil mõista erinevais pai-gus asuvate inimeste südamekarjet pääste, lootuse ja vastuste järele, mida saab leida ainult Jeesuses?

Need kreeklased olid tõenäoliselt judaismi pöördunud inimesed, sest nad tulid Jeruusalemma pühade teenistustele. Kommentaatorid on märkinud, et need kreeklased läksid Filippuse juurde, kellel, kuigi ta oli juut, oli kreeka nimi, mis võis nende tähelepanu talle tõmmata. Kuigi teedrajavat kristlikku tööd saavad teha välismisjonärid, kes on kultuuri-tundlikud ja kaasaelavalt mõistvad inimeste suhtes, keda nad Kristusele võita tahavad, panevad nurgakivi tegelikult inimesed, kes on sama taust-taga nagu sihtgrupp.

Kreeklased tulid mõni päev enne Jeesuse ristilöömist. Kahtlemata hämmastasid neid Tema sõnad, mis rääkisid Tema kannatustest, sur-mast ja lõplikust võidust. (Hääl taevast andis neile samuti järelemõt-lemisainet.) Küllap julgustas Jeesust nende soov Teda „näha“. Nende tulek andis märku üleilmse evangeeliumitöö algamisest. Seda tunnista-sid ka variserid, kes hüüatasid: „Kogu maailm jookseb tema järele“ (Jh 12:19).

Näeme siin judaismi piiridest väljaspool olevaid inimesi, kes taha-vad tulla Jeesuse juurde. Suurepärane märk sellest, et maailm oli valmis Tema lepitavaks surmaks! Neid kreeklasi, kes esindasid maailma rah-vaid, suguharusid ja rahvusi, tõmbas Tema poole. Peagi pidi Päästja rist tõmbama inimesi kõikidest maadest ja kõikidest ajastutest Tema poole (32. s). Jüngrid pidid leidma, et maailm oli evangeeliumi vastuvõtmi-seks valmis.

Loe Jh 12:20–32. Mida tähendab Jeesuse ütlus, et kes oma elu kaotab, see hoiab seda? Miks ütles Ta seda otse selles kontekstis? Kuidas oled sina kogenud, millest Ta räägib?

Edasiseks uurimiseks: „Ma ütlen aga teile, et paljud tulevad idast ja läänest ning istuvad lauda Aabrahami ja Iisaki ja Jaakobiga taevariigis, Kuningriigi lapsed aga tõugatakse välja kaugele pimedusse, kus on ulgumine ja hammaste kiristamine“ (Mt 8:11, 12). Kuigi need sõnad lausuti kindlate asjaoludega seoses, viidates kindlatele inimestele, ei peaks meil põhimõtte märkamata jääma. Need, kellele on antud suured eesõigused, suured eelised vaimulike ja teoloogiliste tõdede näol, peavad olema hoolikad. Kerge on muutuda enesega rahulolevaks tõdede suhtes, mis on meile antud, tõdede suhtes, mida mõnel juhul mitte keegi teine ei juttusta ega õpeta. Kõigepealt tuleb meil kindlaks teha, et oleme ise neile tõdedele rajatud; seejärel peab meis olema valmidus õpetada neid teistele, kes neid ei tea.

Küsimused aruteluks:

1. Rist on meile näidanud absoluutselt kogu inimkonna kaasaarvamist. Jumala ees oleme kõik patused ja vajame pääsemiseks armu. Ometi peavad paljud grupeeringud ennast sageli teistest üle olevaiks. Seda on ajaloo jooksul üleüldiselt ikka olnud. Mida ütled enda ja oma rahvusliku, ühiskondliku, majandusliku või kultuurilise grupi kohta? Mismoodi sa varjad (ega vea ennast ninapidi, et sa varjad) enda üleolekutunnet kaasinimeste kohta, kes sinust erinevad? Mis sellise suhtumise juures valesti on ja kuidas saad risti jalamil õppida seda muutma?

2. Kaevu ääres olnud naine läks linna tagasi ja kuulutas oma rahvale Jeesusest. Mida õpetab see meile misjonitööst ning sellest, kui tähtis on kasutada inimesi, kes on pärit just sellest kultuurist, milles elavate inimesteni tahetakse jõuda?

3. Kreeklasted tahtsid näha Jeesust. Kahtlemata olid nad Temast kuulnud või näinud ise ühte või teist Tema tegu. Jeesus on nüüd küll taevas ning kogudus, Tema rahvas, esindab Teda maa peal. Mida tähendab see meie jaoks selles mõttes, millist elu me elame ja millise tunnistuse edastame?

Reena Murmu, Bangladesh

Kui vingerpussid enam läbi ei läinud, pöördus Shanti ämm oma teise minia poole, et too aitaks Shanti ja Bhudroy meelt murda. See minia oli isekas ning nääkles ja sõdis alatasa. Ta tegi kõigil elu kibedaks.

Aasta pärast seda, kui Bhudroyst sai adventkristlane, suri tema vanem vend. Siis jäi Shanti rängalt malaariasse. Ravimid ei aidanud ja haigus süvenes üha. Kui palavik alanes, süüdistas ämm Shantit teesklemises, et ta on haige. Shanti ägas Jumalale: „Miks sa lubad mul selles perekonnas nii väga kannatada?“ Isegi abikaasa julgus kadus ja ta süüdistas hädades Jumalat.

Shanti ema sai tütre rängast haigusest mõnelt külaelanikult teada ning läks tüdart vaatama. Shanti ämm tervitas tema ema nõudmisega: „Viige ta endaga koju. Ta ei ole meie jaoks hea.“ Shanti ema viis tütre koju, kuid beebi Reena jäi Shanti abikaasa ja ämma juurde.

Shanti ema viis tütre haiglasse, kus arstid teda korralikult ravida said. Vahepeal hakkas Shanti ämm Bhudroy jaoks uut naist välja vaatama, sest oli kindel, et Shanti sureb. Kuid Bhudroy rääkis, et ei ole huvitatud kellegi teisega abiellumisest.

Apajikku paranes Shanti haigusest, aga selle asemel, et pöörduda ämma koju tagasi, jäi ta oma ema juurde.

Sel ajal nõudis teine minia, kelle abikaasa oli surnud, tema osa perekonnale kuuluvast maast, et seda oma kolme poja vahel jagada. Kuigi tal oli õigus perekonna maale, viisid tema nõudmised äia ja ämma kriitilisse seisu, sest ilma kogu maata ei suutnud nad ära elada. Isekas minia tahtis enda ja oma poegade jaoks kõike, mida tema saada võis. Tasahaaval hakkas Shanti ämm taipama, et Shanti oli olnud truu minia, samas kui teine minia oli isekas ja nõudlik. Ta palus Bhudroyl minna ja tuua Shanti koju.

Bhudroy läks Shantile külla. Ta rääkis naisele oma ema südame muutmise ja kutsus teda endaga koju. Shanti tahtis väga oma väikest tüdart jälle näha. Ta pakkis asjad ja läks mehega kaasa.

Suure rõõmuga leidis ta, et ämm oli vägagi muutunud. Vanem naine tervitas Shanti tagasitulekut ning kohtles teda lugupidavalt ja lahkelt. Shanti otsustas olla nii hea kristlane, kui saab, lootes, et kord nii õel ämm annab ka oma südame Jeesusele. Mõni aasta hiljem andis Shanti ämm enne surma oma elu Kristusele.

Bhudroy uuendas ka oma pühendumist Kristusele ja nüüd elab perekond kristlastena rahulikult koos. Truu noorik elas üle rasked katsumused ja mõnitamise ning juhtis oma abikaasa ja äia-ämma Jeesuse juurde.

Reena Murmu on Shanti ja Bhudroy kõige vanem tütar. Ta tahab õppida arstiks.

Peetrus ja paganad

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ap 2:5–21; 10:1–8, 23–48; Rm 2:14–16; Ap 10:9–22; 11:1–10; 15:1–35.

Meelespeetav tekst: „Aga Peetrus ütles neile: „Parandage meelt ja igaüks teist lasku ennast ristida Jeesuse Kristuse nimesse oma pattude andekssaamiseks, ning siis te saate Püha Vaimu anni. Sest see töötus on antud teile ja teie lastele ning kõikidele, kes on eemal, keda iganes Jumal, meie Issand, enese juurde kutsub “ (Ap 2:38–39).

Peetrus oli esimene apostel, kes jutlustas päästet paganatele. Ta juh-
tis kogudust hulga aastaid pärast selle asutamist, isegi pärast seda, kui
Paulusest sai kõrgetasemeline misjonär paganate juures. Peetrus koos
Paulusega aitas algusperioodi kogudusel ja selle valdavalt juutidest
koosneval juhtkonnal mõista suure misjonikäsu kõikihaaravust.

Peetrus töötas liitkoguduse loomisel, ühendades paganatest uskutul-
nud, kes ei tundnud juutide kultuuri peenemaid kohti, ja juutidest usku-
tulnud, kelle tavad kaldusid omandama jumaliku absoluudi iseloomu.
Nii nagu kõik teerajajad-misjonärid, pidi Peetrus vahet tegema selle
vahel, mis on muutumatu jumalik absoluut ning millised kombad on
tingitud kultuurist, mis on suhtelised ja millel ei ole olulisi tagajärgi usk-
like elus, ükskõik kas nad olid juudid või mitte. Seega oli Peetrus Jeruu-
salemme nõukogus see, kes tegi paganate kohta teatavaks, et Jumal „ei
ole teinud mingit vahet meie ja nende vahel, olles usu läbi puhastanud
nende südamed“ (Ap 15:9) ning kes aitas läbi töötada teemad, mis ohus-
tasid algusperioodi koguduse ühtsust.

*Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 29.
augustiks.*

Jeesuse viimased sõnad enne taevaseminekut olid misjonäri loomuga: „Te peate olema minu tunnistajad Jeruusalemmas ja kogu Juuda- ja Samaariamaal ning ilmamaa äärteni“ (Ap 1:8). Siin näeme veel kord volituse andmist levitada evangeeliumi kogu maailmas. Ainult 10 päeva hiljem hakkas see üleskutse lahti rulluma ning Peetrus etendas siin peaosa.

Loe Ap 2:5–21. Kuidas näitab see sündmus Jumala kavatsust, et evangeelium leviks üle maailma, ning seda osa, mis juutidel kuulutamisel oli?

Suur misjonikäsk leidis oma esmase täitumise nelipühapäeval. Püha Vaimu väljavalamine taotles maailma evangeliseerimist. Algne Püha Vaimu väljavalamine tõi nelipühapäeva suured tulemused. See aga oli ainult eelmaitsse palju suurematest tulemustest, mis pidid järgnevatel aastatel tulema.

Peetruse jutlus sisaldas nii mõnegi sellise mõttepunkti, mis on asjakohane ka täna:

Esiteks, Vana Testamendi prohvetikuulutused ja töötused täituvad Kristuses (Ap 2:17–21); see on tõde, mida paljastasid nii Tema võimsad teod ja Tema tööga kaasnevad tunnustähed kui ka Tema surm ja ülestõusmine (s-d 22–24).

Teiseks, Jeesus ülendati, Ta paigutati Jumala paremale käele ning on nüüd Kristus (Messias) ja kõikide Issand (s-d 33–36). Temas saavad pattude andestuse kõik, kes pattu kahetsevad ja ristitakse (s-d 38, 39).

Siin näeme aktiivset ja häälekat jüngrit, Peetrust, seismas oma usu eest Jeesusesse. Jeesus kutsus ta koguduse varastel päevadel tugevaks juhiks. Kuigi Peetrus oli vähem maailmakodanik, vähema töövõimega ning väiksema kohanemisvõimega teistes kultuurides ja religioonides kui apostel Paulus (vaata Gl 2:11–14), avas Peetrus umbes 15 rahvusele tee evangeeliumi juurde, kui ta jutlustas diasporaa juutidele Jeruusalemmas. Sel moel kasutas ta väga tähtsat silda, millest viia üle häid sõnumeid oma aja Lähis-Ida maailma.

Mida räägib nelipüha lugu sellest, kui pakiliselt vajame oma elus Püha Vaimu? Millised valikud saame langetada selleks, et olla rohkem häälestatud Vaimu juhtimisele?

Loe Ap 10:1–8, 23–48. Mida õpetab lugu sellest, kuidas see pagan sai Jeesuse järelkäijaks, pääste ja tunnistamise kohta?

Korneeliuse, Rooma sõjaväe paganliku väepealiku, ning tema pereliikmete ja sõprade uskutulekut on nimetatud *paganate nelipühaks*. Tegemist on olulise looga Apostlite tegude raamatus, mis puudutab algusperioodi koguduses vägagi suurt lahknemist tekitanud teemat – kas ühest paganast võib saada kristlane ilma, et temast kõigepealt saaks juut?

Tervet Juudamaad (sealhulgas Jeruusalemma) hõlmava Rooma armee üksuse peakorter asus Kaisareas. Korneelius pidi olema üks kuuest tsentuuriost, kes käsutasid 600 sõjameest. Sõdurid moodustasid Itaalia kohordi, mis asus Kaisareas. Korneeliuse nimi näitab, et ta pärines kuulsast sõjaväelisest perekonnast, kust oli varem tulnud väejuht, kes oli toonud kaotuse Hannibalile, pikki aastaid Rooma vastu rüüsteretki teinud Kartaago kindralile. Aga veelgi tähtsam, Korneelius oli jumalakartlik mees, kes tundis koos perega rõõmu vaimulikest osadushetkedest, palvetas regulaarselt ning oli abivajajate suhtes helde käega. Jumal kuulis tema palveid ja saatis tema juurde ingli erilise sõnumiga.

„Uskudes Jumalasse kui taeva ja maa Loojasse, austas Korneelius Teda, tunnustades Tema autoriteeti ning püüdis järgida Tema nõuandeid kõigis elujuhtumeis. Ta oli ustav Jehoovale nii koguduses kui ametikohustustes. Oma kodus oli ta püstitanud altari Jumalale, kuna ei julgenud teostada oma plaane ega täita kohustusi ilma Jumala abita.“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 133.

Pööra tähelepanu ka sellele, mis toimus siis, kui Korneelius viimaks Peetrusega kohtus. Peetrus pidi küll kohkuma, kui Korneelius teda kummardas, heites ta jalgade ette maha. Niisiis näeme, et sellel paganal, Jumalale meelepärasel ja pühendunud mehel, oli veel küllalt tõde tundma õppida, isegi kõige algelisemal tasemel; samas õppis ta selle kahtlemata ära.

Milline on mõni Korneeliuse iseloomujoon, isegi tema asjatundmatuses, mida oleks hea ka meie enda vaimulikus elus esile tuua?

„Nüüd avas Peetrus oma suu ja ütles: „Tõepoolest, nüüd ma mõistan, et Jumal ei ole erapoolik, vaid talle on vastuvõetav iga rahva hulgast see, kes teda kardab ja teeb õigust“ (Ap 10:34, 35). Kuigi need sõnad pole meie jaoks nii murrangulised nagu nende jaoks, on see Peetruse suust hämmastav tunnistus. Tuletagem meelde, kes Peetrus oli, kust ta pärines ning milliste hoiakutega oli ta võidelnud ja veel võitles. (Vaata Gl 2:11–16.) Kahtlemata aitas aga kogemus Korneeliusega näha tal veelgi selgemalt tema teede ekslikkust ning saada parema pildi sellest, mis oli Jumalal evangeeliumi sõnumiga kavas.

Loe Ap 10:33. Mida ütles Korneelius Peetrusele, mis näitas, et ta mõistis, vaatamata oma asjatundmatusele, et Issanda järel käimine tähendas ka Temale kuuletumist?

Loe Ap 11:14. Kuidas näitab siinõeldu meile vajadust levitada evangeeliumi isegi nii jumalakartlikule mehele nagu oli Korneelius?

Kuidas aitab Rm 2:14–16 meil mõista, mis Korneeliusega toimus?

Nagu näinud oleme, oli Korneelius „jumalakartlik“ pagan (Ap 10:2), ehkki tal oli veel palju õppida (eks meil kõigil ole?). Ometi näitab tema paastumine, palvetamine ja almuste andmine Issandale avatud südant; ning siis, kui oli õige aeg, tegutses Jumal imeliselt tema elus.

Üks oluline punkt, mida selle loo puhul meeles pidada, on see, et ehkki Korneeliusele ilmus ingel, ei kuulutanud ingel talle evangeeliumi. Selle asemel avas ingel tee Peetrusega kohtumiseks, kes siis Korneeliusele Jeesusest rääkis (vaata Ap 10:34–44). Näeme siin näidet sellest, kuidas Issand kasutab inimesi Tema sõnumivijatena maailmale.

Eile nägime, et selleks ajaks, mil Peetrus Korneeliusega kontakti astus, oli ta mõistnud seda, mida teised juutidest usklikud veel ei mõistnud, ning tema suhtumine paganatesse oli muutunud (vaata Ap 10:44, 45). Mis juhtus sellist, mis Peetruse meelt muutis?

Loe Ap 10:9–22 ja 11:1–10. Mida räägivad need kirjakohad sellest, kui sügavale oli kaevunud Peetruse väär suhtumine, nii et tema meelt oli vaja selliselt avada?

Korneeliuse uskutulek ja Peetruse osa selles tunnistamises olid koguduse misjonitöö jaoks nii tähtsad, et Jumal võttis mõlemaga – misjonäri ja misjonäri võõrustajaga – üleloomulikul teel ühendust: sel ajal, kui Korneeliust külastas ingel, anti Peetrusele nägemus.

Detail, mida esile tõsta, on veel seegi, et Peetrus peatus Joppes nahkru juures (Ap 9:43; 10:6, 32). Naha parkimine ja parkalid olid juutide jaoks eemaletõukavad, kuna nad käitlesid surnukehi ja kasutasid oma tööprotsessides väljaheiteid. Nahkrutel polnud lubatud elada asulates; märkad, et Siimona maja asus „mere ääres“ (Ap 10:6).

Tõsiasi, et Peetrus peatus nahkru juures, näitas, kuidas ta tajus juba enne nägemust, et mõni tema varasem hoiak rääkis evangeeliumist mööda. Mõlemal – nii Peetrusel kui ka Korneeliuse perekonnal – tuli maha panna üht-teist oma kultuuripagasist. Kõik inimesed, keda Peetruse nägemuses kujutasid „igasugused... loomad“, on Jumala lapsed.

Peetruse kutsumine Korneeliusele tunnistama osutas sellele, et kuigi kõik inimesed on Jumalale meelepärased, ei ole kõik religioonid võrdselt meelepärased. Korneelius oli juba „religioosne“ inimene nagu peaaegu iga teinegi antiikühiskonnas. Sõjamehena pidi ta olema tuttav Mitra teenimisega ning väeülemana pidi ta olema osa võtnud keisri jumaldamisest. Kuid neist kumbki ei olnud Jumalale meelepärane.

Siin on õppetund nende jaoks, kelle meelest on mittekristlikud religioonid võrdõiguslikul alusel kristlusega. Kuigi seda tehakse vahel poliitilise korrektsuse vaimus, lahjendab selline suhtumine piibellikke väiteid kristluse ainulaadsusest ja otsustavusest.

Kuidas väljendame lugupidamist inimeste suhtes, kelle usk on meie uskumist mööda vale, ilma et jätaksime muljet, nagu peaksime nende uskumustest lugu? Mis vahe on inimestest lugu pidamise ja usust lugu pidamise vahel?

Algne edu misjonitöös paganate hulgas tõstatab koguduse algusperioodil mõne väga olulise küsimuse selle kohta, milliseid nõudmisi peaks esitama paganatest uskutulnutele, neile, kes „poogitakse“ usku (Rm 11:17). Alati tõusevad pinged siis, kui teistest uskudest ja kultuuridest inimesed ühinevad rajatud usklite kogukonnaga. Antud juhul pidasid juutidest kristlased, kes austasid vägagi Vana Testamendi seadusi ja rituaale, endastmõistetavaks, et paganlusest uskutulnud võtavad need seadused ja rituaalid omaks ning täidavad neid. Tulipunktis oli põhiliselt ümberlõikamine, meeste jaoks põhjapanev märk vastuvõtmisest juudi kogukonda, mis hakkas sümboliseerima nõustumist judaismi kõikide nõuetega. Kas nõuda paganlusest kristlusesse tulnud inimestelt ümberlõikamist? Osa juutidest kristlasi Juudamaal mõtlesid kindlasti nii ja sõnastasid oma veendumuse jäigas teoloogilises keeles: see oli nende jaoks pääste saamiseks elutähtis.

Mis toimus Jeruusalemma nõukogus, mis aitas selles tähtsas teemas otsust langetada? Ap 15:1–35.

Kuigi ümberlõikamise küsimus oli Jeruusalemma nõukogu kokkutsumise peapõhjus, käsitles see tervet rida kultuurilisi kombeid, mida evangeelium uskutulnuilt ei nõudnud. Selle nõukogu ringkiri (s-d 23–29) andis ühise platvormi, kus juutkristlased ja paganlusest pöördunud kristlased said sõbralikult koos eksisteerida. Juutide põhivääratusi austati, kuid paganatel lubati ümberlõikamisest hoiduda. Nõukogu otsus oli ühtaegu praktiline ja teoloogiline. See seadis kogudusele eeskujuga, kuidas käidelda teemasid ja probleeme enne, kui need hakkavad lahknemist tekitama. Kogenud misjonärid õpivad tuvastama kristliku usu põhiteemasid ja pidama silmas neid, vastandina takerdumisele asjaoludesse, mis ei ole usu jaoks elutähtsad.

Missuguse õppetunni saame Jeruusalemma nõukogu käest, mis aitaks kogudust täna, kui tuleb käsitleda võitlust tekitavaid teemasid? Mida nad tegid, mis on meie jaoks musternäidiseks?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust *Apostlite teod* peatükki „Juudid ja paganad“, lk 188–200.

„Peetrus jutustas oma üllatusest, kui ta, kõneldes tõe sõnu Korneeliuse kotta kogunenuile, nägi, kuidas Püha Vaim valati välja tema kuulajaile, nii paganatele kui juutidele. Samasugune valgus ja aulikus, mis peegeldus ümberlõigatud juutide näolt, ilmnas ka ümberlõikamata paganate nägudel. See oli Jumala hoiatus Peetrusele, et ta ei peaks kedagi teistest halvemaks, kuna Kristuse veri võib puhastada kõigest roojusest...

Peetruse sõnavõtt lõi kokkutulnute seas sellise õhkkonna, et nüüd võisid nad kannatlikult kuulata Paulust ja Barnabast, kes jutustasid oma kogemustest paganate hulgas töötades.“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk-d 193, 194.

Küsimused aruteluks:

1. Peetruse nägemust on seletatud kui selle väite toetajat, et Vana Testamendi toitumisealased seadused ei kehti enam – eriti õigustatakse sellega ebapuhta liha söömist. Selle nägemuse tähenduse selgitas Peetrus ise selgesti ära: „... et ühtegi inimest ei tohi nimetada halvaks ega rüvedaks“ (Ap 10:28). Nii ei käinud see nägemus toiduvaliku kohta, vaid selle tunnustamise kohta, et kaasinimesed on Jumala lapsed, olgu nende rahvuslik päritolu ja kuuluvus, amet või usk milline tahes. Miks kasutavad inimesed siiski seda osa argumendina toiduvaliku kohta? Mida peaks see meile ütlema, kui hoolikas tuleb olla selles, kuidas me Pühakirja tõlgendame?

2. Peatu veelkord Rm 2:14–16. Kuidas peaksime kogudusena mõistma seda mõtet misjonitöö tarvis? See tähendab, miks on meil vaja jutlustada inimestele, kelle südamesse on kirjutatud Jumala käsk?

3. Neljapäevases osas rääkisime Jeruusalemma nõukogu eeskujult tänapäeva kogudusele. Loe üle nõukogu kohta käiv tekstiosa (Ap 15:1–35). Missugused asjaolud on tänapäeva koguduse jaoks musternäiteks? Vaata näiteks asjaolusid: (1) isiklikud tunnistused tunnistamistööst; (2) evangeeliumi osatähtsus; (3) Pühakirja osatähtsus; (4) misjonitöö osatähtsus ja (5) kuidas inimesed üksteisesse nõukogus suhtusid.

Chhenghorn Thean, Kambodža

Chheng elas kõrvaletõrjutute slummitaolises laagris Phnom Penhis, Kambodžas. Ühel päeval möödus ta ühest majast, kus kuulis, et keegi räägib salkkonnale rahvale. Uudishimulikuna vaatas naine aknast sisse. Kas see oli kirik? Ta tahtis õppida inglise keelt ja oli kuulnud, et sageli õpetasid kirikud inglise keelt. Naine ootas õues nii kaua, kuni programm lõppes. Üks mees astus välja ja tutvustas ennast pastor Hangina.

„Ma tahan õppida inglise keelt,“ ütles Cheng. Pastor Hang rääkis talle, et inglise keele õppijad kogunesid kodukirikus kolmapäeva pärastlõunati.

Kolmapäeva pärastlõunal tuli Cheng tagasi inglise keele tundi. Õpetaja alustas tundi palvega ja tunni lõpul kutsus ta Chengi hingamispäevaks kirikusse. Naine tuli jumalateenistusele, kuid ei teadnud Jumalast midagi ega saanud jutlusest aru. Ometi tahtis ta uuesti tulla. Kolmapäeviti jätkas ta inglise keele õppimist. Kaks nädalat hiljem kutsus pastor Hang Chengi reedeõhtustele piibliuurimistele. Naisele meeldis mõte kristlaste Jumalat paremini tundma õppida ja ta kutsus pastor Hangi oma koju, ennast seal õpetama.

Cheng rääkis pastorile, et tal olid abieluprobleemid. Ta selgitas, et tema ja abikaasa ei olnud ametlikult abielus ning ämm püüdis neid lahku ajada, et poeg saaks abielluda ühe hiina tüdrukuga. Abielupaar kolis eraldi, kuid ämm võttis nende kaks pojakest ja keelas Chengil lastega kohtuda.

Siis ei andnud abikaasa talle enam raha toidu ostmiseks. Pastor kuulas kaastundlikult Chengi kurba lugu ja pakkus siis välja võimaliku lahenduse. Ta oli märganud, et Chengil oli loomupärane anne müüa. Ta kutsus naist müüma adventistide raamatuid, et pisut raha teenida. Cheng nõustus proovima. Pastor jätkas temaga piibliõpet ja suunas teda Jeesuse juurde.

Pastor õpetas Chengile, kuidas neid raamatuid müüa. Cheng tegi tema juhiste järgi, aga tal ei õnnestunud müüa ühtki raamatut. Parim koht raamatute müümiseks oli sööklas, hommiku- ja õhtusöögi ajal. Kuid parajasti kestis vihmaperiood ning Cheng ei saanud kuigi hästi selistesse söögipaikadesse minna.

Kui vihmaperiood lõppes, palvetas Cheng: „Jumal, kui Sa oled õige Jumal ja tahad, et ma sinu järel käiksin, siis palun näita oma väge sellega, et aitad mul täna õhtul müüa mõne raamatu.“ Siis püstitas ta eesmärgi müüa kolm-neli raamatut, igaüks 1 dollari eest.

Jätkub

Filippus misjonärina

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 2Kr 4:18; Ap 2:44–47; 4:34–37; 6:1–7; Ap 8. ptk; 21:7–10.

Meelespeetav tekst: „Vaid te saate väe Pühalt Vaimult, kes tuleb teie üle, ja te peate olema minu tunnistajad Jeruusalemmas ja kogu Juuda- Ja Samaariamaa ning ilmamaa äärteni“ (Ap 1:8).

Nende 40 päeva jooksul, mis jäid ristilöömise ja taevasse mineku vahele, oli ülestõusnud Kristuse põhitähelepanu all ülemaailmne misjon. Uus Testament talletab vähemalt viiel korral Tema suust kõlanud suure misjonikäsu: Mt 28:18–20; Mk 16:15; Lk 24:47–49; Jh 20:21; Ap 1:5–8. Üheskoos moodustavad need kristlastele antud ülesandeist suurima. Korralduse hulgas oli misjonitöö geograafiline strateegia, mille puhul oli Jeruusalemm baasiks kogu Juudas ja Samaarias tehtavale tööle ning lõpuks kuni maailma äärteni. Seda korraldust võtsid nad tõepoolest tõsiselt ja asusid täitma.

See geograafiline strateegia paistab silma evangelist Filippuse misjonitöös. Ap 8. peatüki järgi ulatus tema töö Jeruusalemmast kaugeemale levivate ringidena. Järelikult levis see aegamööda üha kaugemale, nii kuidas töö edenes.

Kes oli evangelist Filippus? Mida räägib Jumala Sõna meile temast ja tööst, mida ta noil koguduse alguspäevil tegi? Missuguse õppetunni saame inspireeritud kirjapanekutest selliste algusaegade misjonäride kohta enda jaoks?

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 5. septembriks.

„Meile, kes me ei pea silmas nähtavat, vaid nähtamatut, sest nähtav on mööduv, nähtamatu aga igavene“ (2Kr 4:18). Mõtles selle üle, mida Paulus siin ütleb, eriti siis, kui õpime sellel nädalal tundma evangelist Filippust, kedagi, kellest me teame vähe ja kelle kohta on Piiblis ainult mõni viide. Nagu me aga näeme, tegi Filippus head tööd, ehkki suuremast osast sellest, mida ta korda saatis, ei tea me eriti midagi. Kes on mõni selline inimene, kellest sa tead, et ta on teinud Jumala jaoks suuri asju, kuid on avalikult vähe tunnustatud. Miks on tähtis alati meele hoida Pauluse sõnade põhimõtet, eriti juhul, kui teeme tööd, mis ei kogu kuigi palju kiiduavalduspuhanguid ega tähelepanu? Vaata ka 1Kr 4:13.

Filippus oli populaarne kreekapärane nimi, mis tähendab „hobuste armastaja“. Uues Testamendis on neli selle nimega inimest. Kahel on lisanimeks „Herodes“ ja nad olid Herodesse valitsejapere liikmed, kes valitsesid Israeli Uue Testamendi ajal üldiselt karmi käega. Ülejäänud kahel Filippusel oli silmapaistev osa misjonitöös.

Esimene neist, Filippus Betsaidast, oli jünger, kes aitas kaasa Naatanaeli toomisele Jeesuse juurde (Jh 1:43–46). Hiljem tõi ta kreeklased Jeesuse juurde (Jh 12:20, 21).

Teist Filippust märgistati sõnaga „evangelist“ Ap 21:8, et eristada teda jünger Filippusest. Esimest korda tuleb ta Jeruusalemma koguduses esile „toidulaudade eest hoolitsejana“ (Ap 6:2–5), kellest sai evangelist ja misjonär (Ap 8:12). Tema tegevusest misjonärina, mis hõlmas rohkem kui kakskümmend aastat ja mida täiendasid neli prohvetlikult kuulutatavat tütar, räägitakse põgusalt Apostlite tegude raamatus. Me ei tea tema päritolust kuigi palju.

„Filippus oli see, kes kuulutas evangeeliumi Samaarias; Filippus oli see, kel oli julgust ristida Etioopia kojaülem. On aegu, kus nende kahe tööliste [Filippuse ja Pauluse] elu tihedasti läbi põimunud. Variser Sauluse metsik tagakiusamine pillutas Jeruusalemma koguduse laiali ning hävitas organiseeritud seitsme diakoni tõhusa töö. Jeruuaulemmast põgene mine viis sinnani, et Filippus muutis oma tegutsemisviisi ja tulemuseks oli, et ta järgis samale kutsele, millele Paulus oli oma elu pühendanud. Tunnid, mida Paulus ja Filippus veetsid koos teineteise seltskonnas, olid kallihinnalised; erutavad olid mälestused, mida nad meenutasid ajast, mil Stefanose taeva poole suunatud näolt paistnud valgus siis, kui ta märtrisurma suri, välgatas kogu aus Saulusele, tagakiusajale, ning tõi ta abitu anujana Jeesuse jalge ette.“ – Ellen G. White, *Sketches From the Life of Paul*, lk 204.

Loe Ap 2:44–47; 4:34–37. Missugune pilt varakristlikust kogudusest siin avaneb?

Kahtlemata läksid asjad kristluse algusperioodi uskllike jaoks teatud ajal küllalt hästi. Muidugi on kõik langenud inimesed ning üsna pea hakkas tõusma mõningaid pingeid.

Loe Ap 6:1–7. Millised probleemid tõusid ja kuidas kogudus nende probleemidega tegeles?

Jeruusalemma koguduse kiire kasv tõi endaga kaasa sotsiaalse pinge. Filippus valiti meeskonda, kes sellega tegeles. Uskutulnute hulgas olid ühiskondliku ebavõrdsuse all kannatavad ja majanduslikult vähekindlustatud isikud, kelle osalemine igapäevastel ühistel söömaaegadel esitas koguduse juhtidele üha suurenevaid nõudmisi. Tõusis nurin kreeka keelt kõnelevatele leskede toidu jaotamise ebaõigluse pärast. Teema oli eriti tundlik, sest heebrea prohvetid olid südamele pannud leski ja vaeslapsi mitte hooleta jätta.

Selle tõsise probleemi lahendamiseks kogusid kõik 12 apostlit usklikud kokku ning pakkusid välja mõtte määrata seitse meest, täis Püha Vaimu ja tarkust, kes hakkaksid otseselt „hoolitsema [kreeka keeles on siin sõna ‘teenima/kätte toimetama’] toidulaudade eest“, nii et 12 apostlit saaksid „hoolitseda Sõna eest“ (vaata Ap 6:3, 4). Kõigil seitsmel olid kreeka nimed, võib-olla osutamaks sellele, et hoolekandeteenus kõrvale jäänud kreekakeelsete leskede jaoks tasakaalustati. Selle seitsme hulgas oli Filippus ja see on esimene kord, mil Filippust Piiblis mainitakse.

Apostlid arutlesid nii: juhtkonda vajati inimesi juurde, et nemad ei peaks ühiselu jaoks vajalike ressursside korraldamise tõttu üle töötama. Nad rõhutasid, et nende kutsumus oli pühenduda Jumala Sõnale ja palvetamisele.

Millised on võimalikku lahkeli tekitavad teemad sinu kohalikus koguduses ning kuidas saad Jumalal lasta sind kasutada nende teemade lahendamisel?

Saulus, tulevane apostel ja misjonär, ilmub Piiblis esimest korda nähtavale diakon Stefanose, esimese kristliku märtri kiviatega surnuks viskamise juures. Tagakiusamislaine ainult aitas evangeeliumi levitada.

Loe Ap 8:1–6. Mis oli Jeruusalemma koguduse tagakiusamise tulemus?

Samaaria oli kristluse geograafilise leviku teel esimene peatuskoht. Samaarlased pidasid ennast nende iisraellaste järeltulijateks, kes jäid Iisraeli siis, kui Assüüria saatis enamiku iisraellastest 722. aastal eKr maalt välja. Juudid aga pidasid samaarlasi nende võõramaalaste järeltulijateks, keda assüürlased sundisid Iisraeli ümber asuma. Uue Testamendi ajal tähistasid juutide ja samaarlaste vahelisi suhteid pinged ja vägivallapursked. Aga nagu me eespool nägime, oli Jeesus seal juba silutanud tee misjonitööle, kui Ta suhtles samaarlannaga kaevul, kes hakkas omakorda „evangeliseerima“ oma rahvast.

Filippuse ametisse kutsumine toidulaudade eest hoolitsejana hakkas nüüd muutuma misjonär-evangelisti tööks samaarlaste hulgas. Pögenikuna, kes pages Jeruusalemmas maad haaranud usulise tagakiusamise eest, ei raisanud ta aega. Ta jutlustas, et Messias, keda ootasid nii juudid kui samaarlased, oli tulnud (Ap 8:5, 12).

Loe Ap 8:6–15. Kui edukas oli Filippuse tegevus Samaarias?

Issand kasutas Filippust sellel algusperioodi välismisjonipõllul võimsalt. Naisepoolne mõistaandmine kaevul, et „juudid väldivad ju iga kokupuudet samaarlastega“ (Jh 4:9), jäi nüüd möödanikku.

Missugune vaenulikkus, vimm ja eelarvamused, mis on mürgitanud sinu hinge, peavad „jääma nüüd minevikku“? Kas poleks aeg lasta sel kõigel minna?

Ap 8:26–39 põhjal puutus Filippus järgmisena kokku Etioopia varahalduriga ning astus sellega veel ühe sammu edasi „ilmamaa äärteni“ tehtavas misjonitöös (Ap 1:8). Filippus oli sidevahend Samaaria ja Gaza misjoni vahel. Jeruusalemmast põhja poole jäävast Samaariast kutsuti Filippus Gazasse, mis on linnast lõuna pool. Tema töö põhjas oli suunatud grupele; siin oli see suunatud üksikisikule. Samaarias sai Filippus kuulutada Kristusest ainult Moosese viie raamatu põhjal, sest see oli kõik, mida samaarlased aktsepteerisid; siin sai ta kasutada ka Jesaja raamatut, tõenäoliselt tõlget kreeka keelde.

Loe Ap 8:26–39. Seejärel vasta järgmistele küsimustele:

Milliseid salme luges etiooplane Jesaja raamatust (Js 53. ptk) ja miks andsid need Filippusele täiusliku võimaluse talle evangeeliumi kuulutada?

Kõrvutame Filippuse tööd Samaarias, kus ta tegi imesid (Ap 8:6), tööga etiooplase puhul, kellega ta üksnes õppis Piiblit tundma. Missuguse mõttekoha saame siit enda jaoks, kui me kaasinimeste heaks tegutseme?

Issanda Vaim kutsus Filippuse ära niipea, kui ta oli lõpetanud „Jeesuse kohta käivate heade sõnumite“ selgitamise ning oli etiooplase ristinud. Filippusel polnud võimalik anda äsja usku tulnule edasi oma uskumusi ja õpetusi. Etiooplane jäi usku omaks võtma Aafrika kultuuri kontekstis, suunatuna Vanast Testamendist ja Jumala Vaimust, kes temas juba tegutses, sest ta oli juba Issanda kummardaja ja Tema Sõna uskuja.

Filippus selgitas etiooplasele Vana Testamendi ülitähtsat kirjak kohta Jeesuse surma kohta. Miks peab Jeesus, Tema surm ja ülestõusmine olema keskne selles sõnumis, mida maailmale edastame? Mis oleks meie sõnum ilma Temata?

On selge, et Filippus oli määratud tegema Issanda tööd. Kommentaatoritel on lahkavamus selle suhtes, mida tähendab fraas „haaras Issanda Vaim Filippuse“ (Ap 8:39) – kas tal lihtsalt kästi minna Asdodisse (40. s) või kanti ta ime läbi sinna. Olgu nii või naa, meie jaoks on väga tähtis see, et Filippus oli mees, kes allus Pühale Vaimule, ja nii sai Jumal teda kasutada enda suure töö tegemiseks.

Loe Ap 8:40. Mida räägib see meile Filippuse kohta, mis aitab aru saada, miks teda nimetati „evangelistik“?

Loe Ap 21:7–10. Mida saame Filippuse kohta teada neist salmidest?

Siinkohal saame teada, et Filippus oli pereinimene, kellel oli neli valalist tütar. Filippuse kutsumine diakoniametist evangeeliumitööle tähendas talle ka palju reisimist. Me teame teekonda Jeruusalemmast Samaariasse, siis Gazasse, seejärel „kõigisse linnadesse“ Asdodi ja Kaisarea vahelisel 50-miilisel (80 kilomeetrit) rannikualal. Töenäoliselt oli kirja panemata teekondi. Nii nagu kõiki teedrajavaid misjonäre, võidi teda rünnata, teda tülitati ning ta koges „kõrghetki ja madalseise“, mida sellised kohustused kaasa toovad. Ometi juhatas ta oma perekonda sellises ulatuses, et Püha Vaim pidas tema nelja tütar kohaseks saada prohvetikult kuulutamise andi. See annab tunnistust heaks lapsevanemaks olemisest ja tõelisest jumalakartusest, mis valitses selle teedrajava kristliku misjonäri peres.

See kirjakoht annab teada, et apostel Paulus jäi Filippuse juurde „mõneks päevaks“ (10. s). Kakskümmend viis aastat varem oli Paulus, tollase nimega Saulus, kristlaste äge ja metsik tagakiusaja (Ap 9:1, 2). Temapoolne Jeruusalemma usklike tagakiusamine sundis Filippuse põgenema Samaariasse (Ap 8:1–5). Nüüd, aastaid hiljem, kohtusid tagakiusaja ja tagakiusatav Filippuse kodus, kes võõrustas Paulust. Missugune huvitav kohtumine – vennad ja kaastöölised Kristuses, kes tegutsevad suure eesmärgi nimel, et viia evangeeliumi mittejuutide maailma!

Miks on väga tähtis, et me ei unustaks kaasinimeste heaks tööd tehes mitte kunagi oma esmast kohustust: oma peret?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White'i raamatust *Apostlite teod*, peatükk „Armõõpetuse kuulutamine Samaarias“, lk 103–111.

„Kui neid tagakiusamisega hajutati, läksid nad misjonivaimustusest täidetuina välja. Nad mõistsid oma ülesande vastutust. Nad teadsid, et nende käes on eluleib nälgivale maailmale. Kristuse armastus sundis neid murdma seda leiba kõigile abivajajaile.“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 106.

„Kui nüüd jüngrid Jeruusalemmast ära aeti, leidsid nii mõnedki neist Samaarias kindla pelgupaiga. Samaarlased tervitasid evangeeliumikoolutajaid ning juutidest pöördunud kogusid rikkaliku lõikuse nende hulgast, kes olid kord olnud nende kibedaimad vaenlased.“ – *Samas*, lk 106, 107.

Küsimused aruteluks:

1. Nagu nägime, murrab evangeelium maha vaheseinad inimeste vahel. Vähemasti on see ideaal; reaalsus on ajuti teravalt teistsugune. Miks on inimestega niimoodi – isegi kristlastega, kes mõistavad, et me kõik oleme Jumala ees ühesugused ja rist on suur võrdsustaja –, et me laseme kultuurilistel, ühiskondlikel ja muudel barjääridel end ikka suurel määral üksteisest eristada? Kuidas saab seitsmenda päeva adventistide kogudus, mis on ülemaailmne, selliseid eelarvamusi mitte heaks kiita?

2. Nagu nägime, sundis varakristliku koguduse vastu suunatud tagakiusamine usklikke põgenema ja selle tulemusena hakkas evangeelium levima sel moel nagu seda ilma tagakiusamiseta poleks võibolla toimunud. Kuigi Jumal sai sellise asja heaks pöörata, tuleb meil meeles pidada, et usuline tagakiusamine ei ole iialgi hea, õige ega õigustatud. Missugune peaks meie suhtumine olema inimestesse, kes on silmitsi usulise tagakiusamisega; seda ka juhul, kui me ei ole nõus selliste inimeste uskumustega? (Vaata Lk 6:31.)

Chhengorn Thean, Kambodža

Sellel õhtul müüs Cheng viis raamatut, igaüks 5 dollari eest. Ta oli veendunud, et Jumal on õige Jumal. Aga kuu aega hiljem käskis abikaasa tal raamatute müümise lõpetada. „Sinu tegevus häbistab mind,“ ütles ta.

Chengi abikaasa nõudis, et naine lõpetaks Jeesusesse uskumise ja raamatute müümise. „Ma ei saa seda teha,“ rääkis Cheng talle. „Ma usun Jeesusesse; ma olen näinud Tema väge tegutsemas. Ja ma müün raamatuid sellepärast, et ennast ära toita. Sina keeldud ju mulle raha andmast.“

„Kui sa seda hullust ei lõpeta, siis jätan ma su maha,“ ütles mees. Cheng aga ei olnud nõus oma uut usku loovutama. Kui ta mõni kuu hiljem ristiti, jättis mees ta maha ning läks elama oma ema ja poegade juurde.

Mitu aastat on Cheng püüdnud oma poegi külastada, aga tal ei lubata seda teha. Kuigi tema elu on raske, ei ole Cheng lasknud oma isiklikel muredel ennast araks teha. Ta müüb jätkuvalt kirjandust, et ennast elatada, ning kutsub inimesi kirikusse, kui nad ilmutavad huvi raamatute vastu, mida ta müüb. Kui inimene on liiga vaene, et raamatut osta, õhutab naine teda kirikusse tulema, et Jumalaga kohtuda. Ta räägib neile oma kogemusest ja tunnistab, et Jumal on ustav nende suhtes, kes Teda usaldavad.

Üks naine, kel oli kombeks lasta Chengil tasu eest küüsi värvida, küsis, miks temast sai kristlane. Cheng naeratas ja rääkis naisele, et Jumal on armastav ja võimas Jumal ning Ta vastab palvetele. Kui Cheng naisega tema kodu ees juttu ajas, märkas naine, et üks ta kallihinnaline kõrvarõngas oli kadunud. „Meil tuleb see üles leida!“ ütles ta ja otsis tolmusel teel palavikuliselt oma kadunud kallisasja. „Ma sain selle pärandiks oma emalt. Ma pean selle leidma.“

Kaks naist otsisid kõrvarõngast koos. Cheng teadis, et kui nad kõrvarõngast ei leia, võib naine hakata süüdistama Chengi ja kogudust. Naisele avaldas sügavat muljet see, et Chengi Jumal aitas neil kõrvarõnga üles leida, ning ta palus, et Cheng viiks ka teda hingamispäeval kirikusse.

Chengi rusus see, et abikaasa ütles temast kui oma naisest lahti. Ta usaldas aga Jumalat. Hiljuti sai ta sõbraks ühe globaalmisjoni teerajajaga ning nad kavatsesid abielluda. „Jumal on tõesti hoolitsenud kõikide mu vajaduste eest,“ ütleb ta leebe naeratusega.

Chhengorn Thean on väga hea kirjandusevangelist ja hingedevoitja Phnom Penhis, Kambodžas.

Paulus: päritolu ja kutsumine

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ap 9:1; Fl 3:6; 1Kr 15:10; Ap 9:1–22; 26:18; Gl 2:1–17.

Meelespeetav tekst: „Aga Issand ütles talle: „Mine, sest tema on mul valitud tööriist minu nime kandma rahvaste ja kuningate ja Iisraeli laste ette, sest mina tahan talle näidata, mida kõike ta peab kannatama minu nime pärast“ (Ap 9:15, 16).

Üks kõige kesksam kuju Uues Testamendis oli Paulus, algselt Saul (Saulus) Tarsosest. Paulus oli kristliku koguduse algusaegadel sama, kes Mooses Iisraeli laste jaoks. Vahe on selles, et Mooses tõi Jumala rahva paganate hulgast välja, selleks et Iisrael saaks võimaluse täita Jumala tahet, Paulus aga viis Jumala Sõna Iisraeli käest paganatele selleks, et paganad saaksid teha sedasama – täita Jumala tahet.

Paulusest on rohkem teada kui ühestki teisest esimese sajandi kristlasest. Teda peetakse eriliselt meeles tema märkimisväärse panuse pärast, mis on mõjutanud kristlikku tööd väljaspool kogudust möödunud kahe aastatuhande jooksul. Tema misjonireisid ja tegevus Vahemere-äärsete rahvaste juurde on järgnevate põlvkondade jaoks olnud võimsaks eeskujuks kristlikus misjonitöös.

Paulust tuntakse piibellike absoluutide esiletõstjana juudi kultuurist, milles tsiviil-, rituaal- ja moraalseadused olid juudi eluga niivõrd lõimunud, et oli veel vaevalt mingit vahet juutlike kommete ja nende vahel, mis olid mõeldud Jumala igaveseks sõnumiks rahvastele.

Sellel nädalal heidame esimese pilgu isikule, keda paljud peavad Jeesuse kõrval Uue Testamendi tähtsaimaks tegelaseks.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 12. septembriks.

Saulus sündis Tarsoses, tähtsas linnas Süüria ja Lääne-Aasia kaubateel (Ap 22:3). Tarsos oli tööstus- ja õppekeskus, kus kohtusid paljud kultuurid ning see linn oli lühikest aega koduks Rooma kuulsaimale oraatorile ja senaatorile Cicerole.

Sauluse vanemad olid diasporaa juudid (juudid, kes ei elanud Iisraeli maa-alal), Benjamini suguharust. Tema sünninimeks oli Saul (heebrea keeles *sha'ul*, „[Jumalt] palutu“), kuid pärast seda, kui ta alustas oma missiooni paganate heaks (Ap 13:9), võttis ta endale nimeks Paulus (ühe tuntud rooma perekonna nimi). Kuna ta oli variser, oli Paulusel tõenäoliselt naine, kuigi me ei tea ta naisest mitte midagi. Tegelikult ei tea me üldse ta perekonnast kuigi palju, kuigi öde ja õepoega mainitakse (Ap 23:16). Paulusel oli ka rooma kodakondsus (Ap 22:25–28).

Saulust õpetati tõenäoliselt kuni 12. eluaastani sünagoogikoolis Tarsoses, millele järgnes õppeaeg rabide juures Jeruusalemmas kuulsa rabbani (see aunimi tähendas „meie rabi“) Gamalieli (Ap 22:3) käe all. Nii nagu suurem osa juudisoost mehi, õppis Paulus oma tööga äraelamiseks telgitegemist (Ap 18:3).

Sai juba mainitud, et Paulus oli variser (Fl 3:5). Varisere (täheenduses „eraldatud“) tunti inimestena, kes nõudsid, et kõik Jumala seadused – nii need, mis olid Moosese raamatutes kirjas, kui ka need, mida kirjatundjad põlvest põlve suuliselt edasi andsid – olid juutide jaoks kohustuslikud. Nende paindumatu patriotismi ja pisiasjadeni kuuletumise tõttu juutlikele seadustele saidki nad kaasjuutide seas nähtavaks silmakirjalike ja hukkamõistvatena. Paulus aga ei varjanud tõsiasja, et tema ja ta isa olid variserid (Ap 23:6).

Pauluse variserlikul päritolul oli tähtis osa tema edukas misjonitöös nii juutide kui paganate hulgas. See andis talle pagasiks Vana Testamendi (varakristlaste jaoks ainsa saadaoleva Pühakirja) üksikasjaliku tundmise. Samuti tegi variserlik päritolu ta tuttavaks ümberkirjutus-lisandustega ja Vana Testamendi seaduste laiendamistega. Nii oli ta apostel, kes kõige asjatundlikumalt eristas ühelt poolt ajatut, Pühakirjal põhinevat jumalikku absoluuti ja teiselt poolt hilisema juutliku kultuuri lisandusi, mis ei olnud kohustavad ning mida Jeesuse järelkäijad, kes pärinesid paganaist, võisid seepärast tähele panemata jätta. Nagu näinud oleme, muutus see teema varakristliku koguduse elus väga tähtsaks. Tänapäeval tekitab kultuuri roll koguduse jaoks teemasid, millega tuleb tegeleda.

Missugune sinu kristlikest uskumustest näib kõige teravamalt minevat vastuollu ümbritseva kultuuriga? Mida selle vastuoluga teed, ilma et läheksid kompromissile sellega, millega kunagi kompromissile minna ei tohi?

Isikupärasteks joonteks nimetatakse isiku tavapärast reaktsiooni ümbritsevatele kodu-, kultuuri- või haridustingimustele. Iseloom on nende joonte, väärtushinnangute ja oskuste kombinatsioon, mis otsustab, mislaadi isik see inimene on.

Loe Ap 9:1; Fl 3:6, 8; I Kr 15:9, 10; ITm 1:16; Gl 1:14 ja 2 Kr 11:23–33. Mida need kirjakohad meile Pauluse iseloomust ja isiksusest räägivad?

Paulus oli silmnähtavalt vägagi veendunud ja innukas mees. Enne uussünnikogemust kasutas ta oma innukust selleks, et varakristlikku kogudust taga kiusata. Ta toetas Stefanose kividega surmamist (Ap 7:58), haaras initsiatiivi kristlastest naiste ja meeste tagakiusamisel (Ap 8:3), tegi jüngritele tapmisahvardusi (Ap 9:1) ning organiseeris kristlastevastaseid röövretki võõrail mail (Ap 9:2; Gl 1:13).

Samal ajal võime ka näha, kuidas Pauluse ind ja tulusus sai kasutatud heaks otstarbeks siis, kui ta pühendas oma elu evangeeliumi kuulutamisele, vaatamata uskumatutele raskustele ja katsumustele. Ainult inimene, kes on täielikult pühendunud sellele, mida ta usub, saab teha seda, mida ta tegi. Ja kuigi ta kaotas kõik Kristuse pärast, pidas ta seda „pühkeiks“ (see sõna tuleneb kreekakeelsest sõnast, mis tähendab kasutat, nagu prügi). Paulus sai aru, mis on elus tähtis ja mis mitte.

Paulus oli ka alandlik mees. Kahtlemata osalt süütundest kunagise kristlaste tagakiusamise pärast pidas ta ennast nii suure kutsumuse jaoks väärituks. Inimesena, kes jutlustas Kristuse õigusest kui meie ainsast päästelootusest, teadis ta, kui patune ta oli püha Jumalaga võrreldes, ning sellisest teadmisest oli rohkem kui küll, et hoida teda alandliku, alistunu ja tänulikuna.

„Ainus kiir Jumala auhiilgusest, kõigest Kristuse puhtuse kuma teeb hinge tungides iga rüvedusepleki piinlikult selgesti nähtavaks ja paljastab inimolemuse vead, puudused ja nõrkused. See teeb silmanähtavaks ebapühad soovid, südame uskmatus ja huulte ebapuhtuse.“ – Ellen G. White, *Tee Kristuse juurde*, lk 29.

Mitte keegi meist ei ole immuunne uhkuse suhtes. Kuidas peaks pilgu suunamine ristile ja sellele, mida rist tähendab, ravima igauht sellest patust?

Loe Ap 9:1–22, lugu Pauluse pöördumisest. Kuidas oli see kogemus seotud tema misjonitööle kutsumisega? Vaata ka Ap 26:16–18.

Algusest peale oli selge, et Issand oli kavatsenud kasutada Paulust nii juutide kui ka paganate õpetamiseks. Ükski teine sündmus Pauluse ettevalmistamisel misjonäriks ja teoloogiks ei ole nii tähtis kui tema uskutulek; on tõsi, et oma tunnistustes räägib ta sageli sellest kogemusest.

„Kuid nüüd tõuse püsti ja seisa oma jalgadel, sest mina olen sulle end näidanud selleks, et sind määrata sulaseks ja kõige selle tunnistajaks, mida sa oled näinud minu juures ja näed, kui ma sulle end veel näitan“ (Ap 26:26). Paulus poleks saanud jutlustada ega õpetada seda, mida ta ise ei teadnud. Küll aga sai ta jutlustada ja õpetada enda kogetut koos Issanda tundmisega, olles kogu aeg Jumala Sõnaga kooskõlas. (Vaata Rm 1:1, 2.)

Loe Ap 26:18. Mis pidi olema Pauluse töö tulemus?

Siit võime näha ehtsa misjonitöö viit tulemust:

1. Avada inimeste silmad. Tuua esile Jumal ja Jeesus reaalse, juuresoleva, toimeka ja veetlevana.

2. Liikuda pimedusest valguse poole, teadmatuses teadmisele – evangeeliumi tuumani. (Vaata Lk 1:78, 79.)

3. Liikuda saatana meelevaldalt Jumala poole.

4. Saada pattude andeksandmine. Patuprobleemile on lahendus. See on kristlaste elav, tervendav tuumiksõnum.

5. Saada osa nende seas, kes on pühitsetud usu kaudu; see tähendab Jumala koguduse liikmeskonda kuuluma hakkamist, vaatamata emakeelele, soole või rahvusele.

Juhul, kui keegi sinult küsiks: „Missugune on sinu isiklik kogemus Jeesusega? Mida sa mulle Temast räägid?“, siis mida sa vastaksid?

„**Alustades** Jeruusalemmast ja liikudes ümberringi Illüüriani, olen Kristuse evangeeliumi kuulutamise lõpule viinud“ (Rm 15:19). Millise olulise misjonitöö tahu me sellest salmist leiame? Vaata ka I Kr 1:23; 2:2; Gl 6:14; Fl 1:15–18.

Kõigis Pauluse misjonipüüdlustes on üks kindel tõsiasi: ükskõik, kuhu ta läks, tema sõnumi keskmeks oli jutlustamine Kristusest ja Temast kui ristilöödust. Seda tehes oli Paulus ustav üleskutsele, mille Kristus temale esmalt oli esitanud – ta peab jutlustama Jeesusest. Tänapäeva misjonitöö jaoks on sõnum ilmne: ükskõik mida muud me ka jutlustaks ja õpetaks (ning seitsmenda päeva adventistidena on meile antud nii palju seda, mida on vaja maailmaga jagada), peame igasuguse misjonitöö eesliinil ja keskmes hoidma Kristuse ja Tema kui ristilöödu.

Paulus aga ei jutlustanud Jeesusest lihtsalt kui mingisugusest objektiivsest tõest, mille ärakuulamise järgi minna rõõmsalt oma teed. Tema töö peamine osa oli rajada kogudusi, panna alus kristlikele kogukondadele ühes või teises piirkonnas, igas maailma osas, kus ta vähegi sai. Kõige tõelisemas mõttes oli tema tööks „koguduste istutamine“.

Pauluse misjonitöös on veel teisigi koostisosi.

Loe Kl 1:28. Mis siin Pauluse suust kõlab? Kas tegu on evangeliseerimise või jüngeriksolemisega?

Kui keegi loeb palju Pauluse kirju, siis selgub, et need ei ole sageli evangeliseerivad, vähemalt mitte selles mõttes, kuidas meie seda sõna kasutame – sirutumine inimesteni, kes kogudusse ei kuulu. Vastupidi, paljud tema kirjad said kirjutatud koguduste juurdumiseks. Võib ka öelda, et Pauluse misjonitöö püüdlustesse oli kaasatud karjase hoolitsus, moraalse õpetuse andmine ja koguduste kasvatamine.

Seega võime Pauluse misjonitegevuses näha vähemalt kolme põhilist koostisosa: Jeesusest jutlustamine, koguduste rajamine ja rajatud koguduste kasvatamine.

Mõtle sellele korrale, mil sa viimati kellelegi tunnistasid, ükskõik mis mahu. Kui keskne oli Jeesus selles, mida sa ütlesid? Kuidas saad olla kindel, et hoiad alati Teda keskmes?

„Multikultuursus“ on nüüdisaegne mõiste, mis ilmus esimesena trükikirjas 1960ndail, nagu ütleb Oxfordi inglise keele sõnaraamat. Paljude vana-aja inimeste jaoks koosnes inimsugu ainult kahest kategooriast – meie ja nemad, meie suguharu ja mitte meie suguharu. Kreeklaste jaoks olid kõik mittekreeklased „barbarid“. Juutide jaoks olid kõik mittejuudid „paganad“.

Nagu juba näinud oleme, sundis paganate hulgas tehtava misjonitöö edu vastsündinud kogudust ja tema juhte tegelema jaotusega juut/pagan. Küsimuse olemus peitus selles, kas paganast võib saada kristlane, kui ta ei ole eelnevalt saanud juudiks.

Loe Gl 2:1–17. Mis siin toimus ja kuidas illustreerib kirjpandu omal moel „multikultuursuse“ väljakutset misjonitöös?

„Kui Peetrus hiljem Antiookiat külastas, võitis ta paljude usalduse oma mõistliku käitumisega paganatest pöördunute suhtes. Teatud aja töötas ta kooskõlas taevast antud valgusega. Ta võitis oma sünnipärase eelarvamused isegi sedavõrd, et sõi paganatest pöördunudega ühes lauas. Kui aga Jeruusalemmast saabusid mõningad juudid, kes olid innukad tseremoniaalkäsu täitjad ja nõudsid seda ka teistelt, muutis Peetrus mõistmatult oma käitumist paganate suhtes... See nõrkuse ilmutamine nende poolt, keda oli austatud ja armastatud koguduse juhtidena, jättis paganatest usklike meeltesse ülimalt valusa mulje. Kogudust ähvardas lõhe.“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 198.

Paulus seisis Peetruse käitumisele vastu ja võttis kindla seisukoha selle poolt, mida täna võiks nimetada multikultuurseks koguduseks. Tema meelest ei pidanud paganatest uskutulnud saama juudiks sellepärast, et saada kristlaseks. Pauluse keerukas tagapõhi – pühendunud variser, rabi Gamalieli õpilane, Rooma kodanik, fundamentalistist tagakiusamise pooldaja ning lõpuks Jeesuse Kristuse usku tulnu ja Tema apostel – valmistas ta väga hästi ette tajuma selgesti ühest küljest ajatuid, muutumatuid jumalikke absoluute ning teisest küljest nende ajutisi kultuurilisi ja usulisi vahendeid.

Kuidas teed vahet selle vahel, mis on sinu usus elutähtis ja mis on puhtalt kultuurilised, sotsiaalsed või lausa isiklikud eelistused?

Edasiseks uurimiseks: „Ma olen kõikidele saanud kõigeks, et igal juhul mõned päästa. Aga seda kõike ma teen evangeeliumi pärast, et saada selle kaasosaliseks“ (1Kr 9:22, 23).

Loe 1Kr 9:19–23. Tänapäeva misjoniteadus kasutab Pauluse siin esitatud misjonimeetodite kohta mõistet „kontekstualiseerimine“. Kontekstualiseerimist defineeritakse kui „püüet edastada evangeeliumi sõna ja teoga ning rajada kogudus sellisel viisil, mis läheb inimestele korda nende kohalikus kultuurikontekstis, esitab kristlust sel viisil, et see puudutab inimese sisimaid vajadusi ja tungib läbi nende maailmavaate, lastes neil nii viisi käia Kristuse järel ja jääda oma kultuuri piiridesse.“ – <http://www.xenos.org/ministries/crossroads/OnlineJournal/issue/contextu.htm> - Note1#Note1 Darrell L. Whiteman, „Contextualization: The Theory, the Gap, the Challenge.“ *International Bulletin of Missionary Research*, vol. 21 (January, 1997), lk 2.

„Juudakristlasel kes elas templi vahetus läheduses, oli loomulik lasta oma meeli kõita juutide kui rahvuse erilistel eesõigustel. Kui nad nägid, et kristlik kogudus judaismi tseremooniast ja traditsioonidest eemaldus, ning mõistsid, et see eriline pühadus, mis juuda kommete jaoks oli omistatud, kaob uue usu valguses peaaegu täiesti, said paljud pahaseks Pauluse kui mehe peale, kes suurel määral selle muudatuse põhjustajaks oli. Isegi jüngrid ei olnud kõik valmis nõukogu otsust heameelega vastu võtma. Mõned olid väga innukad tseremoniaalkäsu pidajad ning vaatasid Paulusele viltu, kuna arvasid, et tema põhimõtted juuda käsunduse nõuete suhtes on liiga lõdvad.“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 197.

Küsimused aruteluks:

1. Loe 1Kr 9:20. Millised õppetunnid joonistuvad meie jaoks neist sõnadest, mis aitavad meil mõista ja kontekstualiseerida seda, kuidas meie teeme misjonitööd või kuidas saame teha teenimis- ja tunnustamistööd?

2. Kuigi Pauluse minevik oli patune, isegi häbiväärne, andis Jumal Paulusele andeks ja kasutas teda võimsal viisil. Kuidas õpime endale andestama seda, mida teinud oleme, ja, nõudes Kristuse õigust, taotleva, et Tema ka meid võimsasti kasutada saaks?

Homne annetused: **Maailmamisjon (Peakonverents)**

Gemini Mendis

Tahtsin kokku kutsuda kõik oma linna vaimulikud. (Tegevus toimus Sri Lankal.) Mõtlesin vajadusele koos palvetada ja üksteisega sõbraks saada. Niisiis vaatasin nimekirja veelkord läbi, sest soovisin olla kindel, et ma pole ühtki pastorit unustanud. Teadsin, et kõik vaimulikud ei röömusta selle üle, kui ma kutsun adventistide pastori, sest nende meelest oli adventism sekt, aga mina tahtsin kaasata kõik vaimuliku töö tegijad.

Päris mitme vaimulikuga ei olnud ma varem kohtunud ja see oli hea võimalus nendega vestelda. Eriti pakkus mulle huvi adventkogudusest rohkem kuulda saada. Kui adventistide pastor rääkis mulle, et nende koguduse jumalateenistus on pühapäeva asemel laupäeval, äratas see minus huvi. Kuid mu huvi oli puhtalt isekas. Ma otsustasin külastada laupäeviti adventistide kogudust ja kuulata pastori jutlusi. Siis saan seda materjali kasutada oma pühapäevaste jutluste ettevalmistamisel. Nii jääb hulk ränka tööd ära!

Järgmisel laupäeval läksin adventkirikusse. Pastor ja tema kogudus tervitasid mind soojalt. Kuulasin jutlust tähelepanelikult ja tegin hoolikalt märkmeid. Järgmisel päeval pidasin sama jutluse, mida adventistide koguduses olin kuulnud, lihtsalt väikeste muudatustega. See kergendab mu tööd tunduvalt, mõtlesin ma. Järgmisel laupäeval läksin jälle adventkirikusse ja kirjutasin jutluse üles. Kasutasin neid märkmeid pühapäeval oma kogudusele jutlust pidades. Veel järgmisel nädalal tegin sama. Laupäeva õhtul läksin magama naeratusega huulil, sest minu hiilgav idee säästis mu tööaega.

Öösel ärkasin selle tõttu, et mu õlga löi äkiline terav valu. Kargasin üles ja süütasin tule. Madu oli mind salvanud. Mu naine ja mina otsisime toast meelegeitlikult madu, kuid me ei leidnud. Naine viis mind haiglasse, aga me ei osanud arstidele öelda, mis liiki maoga oli tegemist, ja nii ei saanud nad mulle õiget ravimit manustada. Kaotasin teadvuse ning arst mõtles, et olen surnud.

Mind viidi surnukuuri ja mu vend tuli kirstuga. Mu pereliikmed ja sõbrad hakkasid minu juures halama. Mõne aja pärast puudutas mind keegi. Võib-olla tundsid nad mu naha soojust, kuigi see pidanuks olema külm, kuid igal juhul kontrollisid nad asja ja avastasid, et mu pulss lööb nõrgalt. Erutatult ruttasid nad minuga haigla intensiivravi osakonda.

Jätkub

Paulus: missioon ja sõnum

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 1Kr 1:22–24; 1Tm 6:12; 2Tm 4:7; 1Kr 15:12–22; Ap 15:38–41.

Meelespeetav tekst: „Vennad, ma ei arva endast, et ma selle olen kätte saanud, ühte aga ma ütlen: Ma unustan kõik, mis on taga, ja sirutun eesoleva poole, ma püüdlen sihtmärgi poole, Jumala üleva kutsumise võiduhinna poole Kristuses Jeesuses“ (Fl 3:13, 14).

Võttes ette Vana Testamendi prohvetlikud sõnumid, juutide ajaloo ning Jeesuse elu ja õpetused, arendas Paulus välja lunastusloo kristliku käsitluse, mis kõik koondus Kristuse elule, surmale ja ülestõusmisele. Oma kultuurilise tausta poolest – judaistlik ja kreeka-rooma ühiskond ühtaegu – evis Paulus piisavalt arusaamist, mis võimaldas tal tõsta evangeelium välja heebrea keerukatest tsiviil-, rituaal- ja moraalitavadest ning teha see kättesaadavamaks multikultuursele maailmale.

Pauluse 13 kirja usklitele rääkisid usu rakendamisest nende elus. Ta käsitles nii õpetuslikke kui ka praktilisi teemasid. Ta andis nõu, julgustas ja manitses isikliku kristluse, inimsuhete ja koguduse elu teemadel. Ometi räägivad tema kirjad läbiva põhiteemana „Jeesusest Kristusest ja temast kui ristilöödust“ (1Kr 2:2).

Paulus polnud ainult kirjade kirjutaja. Teda tunti ka suurepärase apostelliku misjonärina, kes andis evangeeliumist tunnistust Süüriast Itaaliani, võib-olla isegi Hispaanias. Aastakümne jooksul rajas Paulus kogudusi Rooma impeeriumi neljas provintsis.

Sellel nädalal vaatleme Pauluse missiooni ja tema sõnumit.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 19. septembriks.

Loe 1Kr 1:22–24. Kuidas aitavad need salmid meil mõista erinevaid teid, mismoodi inimesed puutuvad tõega kokku? Mida õpime siit sellist, mis aitab meid, kui tunnistame erinevatele inimgruppidele?

Egiptuse orjusest väljatulemise ajal tegi Jumal oma ettenägevuses Israeli heaks tähelepanuväärseid tunnustähti. Juutide hilisemad põlvkonnad arendasid välja ootuse, et iga uus Jumalast saadetud sõnumitooja peab tegema ennast tuntuks tunnustähtede, imede ja imetegude kaudu.

Vastandina sellele otsisid kreeklased oma filosoofilisest ja teaduslikust pärandist joondudes uskumisele ratsionaalset, põhjendatud alust, sellist, mis rahuldaks inimliku *tarkuse* nõudmised.

Paulus ei lükanud kõrvale oma sihtgrupi kultuurilist ega vaimset pärandit, vaid kasutas seda sissepääsuna, et kuulutada ristilöödud Kristust. Need, kes igatsesid tunnustähti, leidsid need Jeesuse ja alguspeeriоди ristikoguduse elus ja töös. Need, kes tahtsid loogika elegantsi, peenust, ja mõistuspärasust, leidsid selle Pauluse arutlustes evangeeliumi sõnumi kohta. Mõlemat tüüpi inimestel oli lõppude lõpuks ainult üks vajadus ning selleks oli tunda ülestõusnud Kristust „ja tema ülestõusmise väge“ (Fl 3:10). Kuidas Paulus neid selle tundmise juurde viis, olenes inimestest, kellele ta tunnistas.

Siis, kui Paulus jutlustas juutidest kuulajaskonnale, võttis ta oma jutluste aluseks Israeli ajaloo, sidus Kristuse Taavetiga ja rõhutas, et Vana Testamendi prohvetikuulutused osutasid Kristusele ning kuulutasid ette Tema ristilöömist ja ülestõusmist (Ap 13:16–41). See tähendab, et ta alustas sellest, mis oli neile tuttav, millest nad lugu pidasid ja mida uskusid, ning sellest lähtudes püüdis ta esitada neile Kristust.

Paganate jaoks sisaldas Pauluse sõnum Jumalat kui Loojat, Ülalhoidjat ja Kohtunikku; patu tulekut maailma; pääsemist Jeesuse Kristuse kaudu (Ap 14:15–17; 17:22–31). Paulusel tuli selliste inimestega töötada teisest lähtekohast kui juutidega (või paganatega, kes olid juutide usku). Kuid ka siin oli tema eesmärgiks juhtida nad Jeesuse juurde.

Mõtle oma usule. Millel see põhineb? Millised head põhjendused sul selleks on? Kuidas võivad sinu põhjendused erineda teiste inimeste omadest ja miks on tähtis neid erinevusi vääriliselt hinnata?

Võimeka suhtlejana kasutas Paulus oma misjonitöös inimeste jaoks tuttavat, selleks et selgitada neile tundmatut. Ta võttis kreeka-rooma maailma argielu osad ja kasutas neid, illustreerimaks Kristuses elamise praktilist tegelikkust. Võrdlused, mida ta oma õpetuste jaoks kasutas, pärinesid peamiselt kahest valdkonnast, mis olid uskutulnud inimeste jaoks tuttavad – atleedid ja nende mängud ning kõikjalolevad rooma sõjamehed.

Pauluse-aegset maailma köitis kõvasti kiindumus atleetide saavutustesse, sama palju kui meie-aegset maailma. Antiikaja kreeklased andsid armastuse võistluste vastu edasi sellega, et pidasid sajandite jooksul mitte vähem kui neli erinevat olümpiamängude tüüpi võistluste tsükli, mis leidsid aset Kreeka erinevates paikades. Rooma sai spordivõistlused päranduseks ja aitas neid edaspidi aktiivselt edendada. Võidujooksud olid populaarseimad sündmused ja neis jooksudes tegid kaasa täielikku sõjavarustust kandvad mehed. Ka maadlus oli populaarne. Sportlased treenisid püüdlukult ja võitjad said rikkaliku tasu. Emakeelel, rahvusel ja sotsiaalsesse klassi kuulumisel polnud kuigi suurt tähtsust, sest eesmärgiks oli vastupidavus ja vaatamängulisus.

Missuguse kristliku elu põhiõpetuse võisid Pauluse lugejad järgmistest kirjakohtadest leida? 1Kr 9:24–27; Gl 5:7; 1Tm 6:12; 2Tm 2:5.

Mariusest alates kasutasid Rooma imperaatorid sõjamehi teatud ajaks täiskohaga karjäärivõitlejatena, paigutasid nad garnisonidesse üle kogu Rooma impeeriumi ning täiustasid ja normeerisid nende varustust ja relvi. Pauluse ajaks värvati sõdureid erinevatest rahvusgruppidest, olid nad siis Rooma kodanikud või mitte. Autasude eest sidusid sõdurid end oma teenistusaja lõppedes töötusega olla ustavad valitsevale imperaatorile, kes nad konfliktiaegadel isiklikult lahingusse juhtis.

Missuguse paralleeli tõmbab Paulus järgmistes kirjakohtades sõduriks olemise ja kristliku elu vahele? 2Kr 10:4, 5; Ef 6:10–18; 1Tm 6:12; 2Tm 2:3, 4.

Kirjas, mis on võib-olla Pauluse viimane kiri, kasutas ta oma kristliku misjonäri elu kohta nii sõduri kui sportlase kohta käivat: „Olen võidelnud head võitlemist, lõpetanud elujooksu, säilitanud usu“ (2Tm 4:7).

Mil moel on usk võitlemine ja mil moel on see võidujooks? Kuidas oled kogenud kummagi kujundi paikapidavust oma kristlikus elus? Missugune võrdlus kirjeldab kõige paremini sinu enda kogemust ja miks?

„Kas me siis tühistame Seaduse usu läbi? Ei sugugi! Me vaid kinnitame Seadust“ (Rm 3:31). Missugusest seadusest küll Paulus siin räägib?

Pauluse kirjade ingliskeelses tõlkes esineb sõna *seadus* umbes saja kolmekümnel korral ning Apostlite tegude raamatus umbes kahekümnel korral. Paulus püüdis oma kuulajad ja lugejad, hoolimata kultuuritaustast, panna mõistma, et „seadus“ kandis mitut tähendust, eriti juutide jaoks. Selline seadus nagu kümme käsku kehtivad kõikide inimeste jaoks kõigil aegadel. Kuid teistlaadi seadusi Vanas Testamendis ja juutide kultuuris pidas Paulus kristlaste jaoks kehtetuiks.

Oma kirjutistes kasutas apostel sõna *seadus* üldiselt siis, kui ta viitas religioosete tseremooniade reeglitele, tsiviilseadusele, terviseseadustele ja rüvetumisest puhastamise seadustele. Ta kirjutas „seaduse all olemisest“ (Rm 3:19) ja „seaduse alt lahti saamisest“ (Rm 7:6). Ta kirjeldas „patu seadust“ (Rm 7:25), kuid ka seda, et „käsk on püha“ (Rm 7:12). Ta nimetas „Moosese seadust“ (1Kr 9:9), aga ka „Issanda käsku“ (Rm 7:25). Kuigi need fraasid võivad mittejuutide jaoks näida segadust tekitavatenä, sest juutidest usklikud kasvasid heebrea kultuuris, teeb kontekst selgeks, missugusest seadusest jutt käib.

Loe Rm 13:8–10; Rm 2:21–24; 1Kr 7:19; Ef 4:25, 28; 5:3; 6:2. Kuidas aitavad need salmid meil mõista, et Jumala moraaliseadust, kümnet käsku, ei tühistatud ristil?

Paulus mõistis, et tseremoniaalseadused, mis jutustasid üksikasjalikult Jumalale liginemisest preestriseisuse kaudu, heebrea pühamust ja selle ohvriteenistustest, muutusid pärast ristilöömist kehtetuiks. Need olid täitnud enda eesmärgi oma ajas, kuid nüüd neid enam ei vajatud. (See punkt saab eriti ilmseks pärast templi hävitamist.)

Moraaliseadusega, mida väljendavad kümme käsku, on lugu teine. Oma kirjades tsiteerib Paulus mõningaid kümnest käsust ja vihjab teistele kui kõikide inimeste, nii juutide kui ka paganate kohta käivatele universaalsetele eetilistele nõudmistele. Olles kirjutanud patustamise vilumuse vastu, ei kahanda Paulus mitte kuidagi seadust, mis selgitab välja, mis on patt. Muidu oleks see sama mõttetetu, nagu räägiksid sa kellelegi, et ei tohi ületada kiiruse piirmäära, kuid samal ajal selgitaksid, et kiirust piiravad märgid ei ole enam jõus.

„Sest ma otsustasin teada teie keskel ainuüksi Jeesusest Kristusest ja temast kui ristilöödust“ (1Kr 2:2).

Pole kahtlustki, et Kristuse rist oli kesksel kohal kõiges, kuidas Paulus elas ja mida õpetas. Kuid Paulus ei õpetanud risti vaakumis: ta õpetas seda hoopis kontekstis teiste õpetustega ja üks neist, võib-olla ristiga kõige keerukamalt seotud, oli ülestõusmine, ilma milleta oluks rist asjatu.

Loe 1Kr 15:12–22. Mida räägivad need salmid sellest, kui tähtsad on Jeesuse surm ja ülestõusmine evangeeliumi jaoks? Miks on õige arusaam, et surm on nagu uni, väga oluline selleks, et need salmid omandaksid mõtte? See tähendab, juhul kui Kristuses surnud on juba taevas, millest Paulus siin siis räägib?

Kahjuks usub põhiosa kristlikest traditsioonidest, samuti nagu mittekristlikud religioonidki, kangesti inimhinge surematust. Sellise uskumuse vastu rõhutab Paulus aga korduvalt, et:

1. ainult Jumalal on surematust (1Tm 6:16);
2. surematust on and Jumalalt päästetutele (1Ts 4:16);
3. surm on uni, mis kestab Kristuse tagasitulekuni (1Ts 4:13–15; 1Kr 15:6, 18, 20).

Jumalateenimisse kuulub peaaegu kõikides religioonides arvukalt valeõpetusi, mis põhinevad hinge surematusest valesti arusaamisel. Selliste vigade hulka kuuluvad taaskehastumine, palvetamine pühakute poole, esivanemate vaimude austamine, õpetus igavesti põlevast põrgust ja paljud Uue Ajastu Liikumise (*New Age*'i) tavad nagu infotee ehk astraalne projektsioon. Ainus tegelik kaitse seesuguste suurte pettumuste vastu on õige arusaamine Piibli õpetusest surma kohta. Väga kahju on sellestki, et kõige tugevamini astuvad just selle tõe omaksvõtmise vastu välja kristlased teistest uskkondadest.

Usklik suleb surmas oma silmad ning pärast seda, mis näib olevat ainult hetk pimeduses ja vaikuses, äratatakse ta Kristuse teisel tulekul üles igavesele elule. Mida väljendab tõde surnute olukorrast surmas meile Jumala iseloomu kohta?

Paulus oli kõva töömees, tugev isiksus ja eesmärgi suhtes avameelne. Sellised inimesed võivad olla üksi, väheste sõpradega, kuid paljude imetlejatega. Ometi saatsid Paulust tema reisidel sageli kaks või kolm kaaslast. Vähemalt kaheksat sellist lähemat kaastöölist mainitakse nimepidi (Ap 13:2; 15:22, 37; 16:1–3; 19:22; Kl 4:7, 10, 11; Fm 24). Sellele tuleb lisada Pauluse tervitused 24 inimesele Rm 16. peatükis, lisaks üldised tervitused perekondadele.

Apostel uskus meeskonnatöösse, eriti teed rajavates oludes. Samas aga läks ta mõnikord vastuollu kaastöölistega.

Loe Ap 15:38–41. Mis siin juhtus ja mida räägib see meile isegi seesuguste suurte Issanda töö tegijate inimlikkusest?

„Siin aga juhtus, et Markus, haaratud kartusest ja julgusetusest, kaldus teatud ajaks kõrvale oma eesmärgist pühendada end täielikult Issanda tööle. Raskustega harjumata, tegid teekonna ohud ja puudus tema südame araks... See Markuse argusest tingitud põgenemine sai Pauluse poolt tükiks ajaks karmi hukkamõistu osaliseks. Barnabas, vastupidi, kaldus Markust tema kogenematuse pärast vabandama. Ta oli veendunud, et Markus ei peaks evangeeliumitööst loobuma, kuna ta nägi temas omadusi, mis võisid teha teda kasulikuks Kristuse tööliseks.“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk-d 169, 170.

Apostlite tegude raamatu aruanne näitab, kuidas Paulus ootas, et ta kaaslased oleksid vaevanägemises ja hädaohtudes vastupidavad. Pauluse jaoks moodustas lähem meeskond miniatuurse koguduse. Ta rõhutas hea eeskuju jätmise tähtsust, misjonitöös jälgendamist vääriva mudeli andmist. Kohusetruud, aga ometi armastusväärsed suhted meeskonnaliikmete vahel said eeskujuks kogudustele, kelle algrakukesteks olid sageli leibkonnad. Meeskond andis ka ideaalse raamistuse uute evangelistide ja misjonäride väljaõpetamiseks. Mõistagi ei läinud asjalood alati libedalt, nagu ka Johannes Markuse puhul.

Loe 2Tm 4:11. Mida see kirjakoht meile kasvamise ja andeksandmise kohta teatavaks teeb?

Me kõik teeme vigu. Kuidas õppida andestama neile, kelle vead on sulle haiget teinud? Mõtle ka neile, kellele sina oma vigadega oled haiget teinud. Kuidas oled püüdnud sellistes olukordades asja parandada? Või kui sa pole veel püüdnud, siis miks mitte teha seda nüüd?

Edasiseks uurimiseks: Apostel Paulust on võrreldud liblika mõjuga kaoseteoorias: „liblika tiivalööb Kalifornias põhjustab orkaani Aasias“. Tema töö kirjutajana ja jutlustajana aitas juutide lahkusu Rooma impeeriumi silmapaistmatust nurgast muuta maailmareligiooniks. Mõtted, mis on kirjas tema kolmeteistkümnese kirjas, avaldavad tõenäoliselt suuremat mõju kui ükski teine samamöötmeline antiik-kreeka kirjandusteos.

Küsimused aruteluks:

1. Paulus vältis märtrisurma sellega, et põgenes Ateenasse, kreeka-rooma maailma intellektuaalsesse keskusesse. Linnad pakkusid põgenikele (sealhulgas kristlastele) varjupaika. Apostel ei kaotanud aega; pärast selle linna religioosete monumentide silmitsemist arutles ta juutidega ning jutlustas turuplatsil. Loe Ap 17:16–31. Kuidas Paulus nendele inimestele lähenes ja kuidas aitab see meil aru saada vajadusest kohandada oma sõnumit erinevate inimgruppide jaoks? Samas vaata ka seda, et inimesteni jõudmiseks ei lahjendanud Paulus tõde ega läinud sellega kompromissile. Kuidas tagada, et me oma püüdlustes inimesteni jõuda ei teeks kompromisse põhiuskumustes?

2. Miks on teema inimese olukorrast surmas niivõrd tähtis õpetus? Milliste vigade ja pettuste eest kaitseb meid sellest tõest arusaamine? Kuidas mõistab seda kultuur, milles elad? Milliste uskumuste vastu on see tõde kaitsevalliks?

3. Mõtiskle veel küsimuse üle tunnustähtede osast usus ning samuti ka loogika ja põhjenduse osast. Need, kes on selleks tahtlikud, jagagu klassis oma kogemust, kuidas nemad uskuma hakkasid ning missugune osa on tunnustähtetel, loogikal ja muul sellisel nende kogemuses. Lisaks, missugune osa peaks sellel olema mitte ainult usu tulemisel, vaid ka usu säilitamisel?

4. Mida öelda sinu ühiskonna valdava enamuse kohta? Missugune taust neil on? Missugused uskumused on vägagi tavalised? Tuginedes oma arusaamisele inimeste uskumustest ja taustast, mõtle hoolikalt sellele, mismoodi on neile parim läheneda. Mil viisil on sul võimalik luua kontakte nii, et sa neid kohe ei solvaks?

Varastatud jutlused – 2. osa

Gemini Mendis

Suure valu pärast jäin kaheks nädalaks haiglasse, kuid hakkasin tasa-pisi taastuma. Mitu pastorit tulid mind vaatama. Mõni ütles, et Jumal pani mind pikali, sest ma käisin adventkirikus. Adventistide pastor külastas mind mitmel korral ja tõi mulle raamatu Suur võitlus. Mul oli lugemiseks aega ja kui mind haiglast välja kirjutati, olin raamatu lõpetanud. Kui adventistide pastor mind kodus külastas, oli mul palju küsimusi.

Siis, kui olin nii palju taastunud, et sain jälle oma kirikus jutlustada, läksin taas adventkogudusse, et pastorilt jutlusemärkmeid laenata. Muidugi ei öelnud ma talle seda, mida tegin, ja ma ei rääkinud ka oma kogudusele, kust oma jutlusteks materjali sain.

Ühel päeval pidas adventistide pastor jutluse hingamispäevast. Laenasin ka selle jutluse. Pärast küsisid minu koguduse liikmed, miks me siis pühapäeviti Jumalat teenime, kui Jumala püha päev on hingamispäev.

Järsku taipasin, et olin enda kaevatud lõksu langenud. Vajasin rohkem teadmisi, et oma koguduse küsimustele vastata. Külastasin adventistide pastorit ja palusin, et õpiksime koos Piiblit, alustades hingamispäevast. Pärast piiblitundi esitasin talle kõik küsimused, mille kohta arvasin, et mu kogudus võib neid minult küsida. Siis kutsusin ma oma koguduse liikmed kokku, et laupäeval neile samasugune piiblitund pidada. Mitte kõik polnud uuest tõest huvitatud, kuid mitu inimest tahtis rohkem teada saada.

Kuuldused, et ma õpetan adventistide õpetusi, levisid minu uskkonna juhtideni. Nad ütlesid mulle, et juhul, kui jätkan jutlustamist nii, nagu adventistide pastor räägib, ei saa ma oma kirikus pastorina jätkata. Selleks ajaks uskusin ma hingamispäeva ja teisi Piibli tõdesid, mida olin õppinud tundma selle pastori jutlusi laenates.

Otsustasin saada adventistiks, muuta oma kogudus adventkoguduseks ning tuua koguduseliikmetest endaga kaasa nii palju, kui kuulata tahtjaid on. Pühapäevad muutusid mu koguduses piiblitunni päevadeks ja mitu adventkoguduse pastorit tuli mulle appi inimesi õpetama. Kolm-neli kuud õppisime usinalt Piiblit ning püüdsime mõista Jumala tahet oma elu ja koguduse jaoks. Siis oli ristimisteenistus, kus 20 liiget minu kogudusest ühines adventkoguduse perega. Hiljem ristiti veel 13. Rohkem kui pooled mu väikesest kogudusest on adventkogudusega ühinenud.

Gemini Mendis jätkab tööd pastorina Sri Lanka samas piirkonnas, kus ta teenis kord pastorina üht karismaatilist kogudust. Nüüd on tema hooldada kolm adventkogudust.

Kas kogu maailm peab kuulma?

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ap 4:12; Ps 87:4–6; Jh 10:16; Rm 2:12–16; Jh 14:6; Rm 1:18.

Meelespeetav tekst: „Sellele aga, kes teid võib kinnitada minu evangeliumi ja Jeesuse Kristuse kuulutuse kohaselt, selle saladuse ilmutuse kohaselt, millest on igavesest ajast vaikutud, nüüd aga on tehtud avalikuks ja prohvetite kirjade läbi igavese Jumala käsu kohaselt kõigile rahvastele antud teada kuulekuseks usule, ainsale, targale Jumalale – temale olgu kirkus igavesti Jeesuse Kristuse läbi! Aamen“ (Rm 16:25–27).

Nagu näinud oleme, kasutab Issand inimesi, et viia evangeliumi sõnumit kaasinimestele. Ometi on ajastute jooksul surnud miljonid ilma piibellikku päästeplaani tundmata. Tõsiasi on, et valdav osa neist, kes on üldse elanud, ei ole kuulnud lunastuslugu ega teadnud Jumala armu headest uudistest, mis ilmnesis Jeesuses Kristuses. See paneb esitama kaht pealekäivat küsimust. Esiteks, kuidas kohtleb Jumal kohtupäeval neid miljardeid, kes ei ole Teda tundnud? Teiseks, kas on päästet väljaspool seda, et keegi tunneks päästeplaani nagu see on Jeesuses?

Mõni võib vastata, et ärapäasemine on ainult ühes kristlikus uskonnas; vastandina sellele usuvad teised, et kõik religioonid on võrdselt sobivad Jumala tundmiseks ja igavese elu saamiseks.

Lõpuks on väga oluline meenutada, et Jeesus on meile avaldanud Jumala iseloomu ja see räägib meile ohtralt sellest, kuidas Tema armastab kogu inimkonda ning soovib, et meist pääseksid nii paljud, kui võimalik. Jumal on õigluse Jumal ja ükskõik, kuidas Ta selle esile toob, saab üle taeva kõlama hüüd: „Õiged ja tõelised on sinu teed, sa paganate kuningas!“ (Ilm 15:3).

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 26. septembriks.

Mõned kristlased on veendunud, et päästetud saavad ainult need, kes kuulevad kristlikku evangeeliumi ja vastavad sellele positiivselt. Need inimesed, keda nimetatakse vahel „välistajateks“, arvavad, et kõik mittekristlikud religioonid koosnevad äralangenud inimestest, kes väljendavad tahtlikku vastuhakku Jumalale. Sel põhjusel, usuvad nad, jäävad mittekristlased Jeesuse Kristuse päästva armu alt välja.

Osa kristlasi astub veel sammu edasi, väites et väljaspool nende kindlat uskkonda ja õpetuslikku struktuuri ei ole ärapääsemist ka teiste ennast kristlaseks tunnistavate inimeste jaoks. Nende meelest on teised uskkonnad oma kõrvalekalduvate uskumustega paigutanud ennast väljaspoole Jumala hoolt ja seetõttu pole neil võimalik siseneda taeva-riiki. Näiteks teatas paavst Bonifacius VIII 1302. aastal oma paavstlikus bullas *Unam Sanctam*, „et pääsemiseks on absoluutselt vajalik, et iga inimolend oleks Rooma Pontifeksi alam“. Ka mõned protestandid on õpetanud sarnaselt, pidades silmas oma uskkonda.

Loe Ap 4:12. Mida siin öeldakse ja kuidas tuleb meil neid sõnu mõista?

Pühakirja siinsed sõnad on väga selged: pääste leidub ainult Jeesuses Kristuses ja mitte üheski teises nimes taeva all. On aga oluline, et me ei loeks neisse sõnadesse sisse muud, kui seda, mida need täpselt ütlevad.

Kujutlege ühte inimest, kes on põlevas hoones; enne, kui ta suudab põgeneda, saab suits temast võitu ja ta vajub teadvusetult kokku. Tule-tõrjuja leiab ta põrandalt, haarab kaasa ja viib õue, kus meedikud võtavad ta oma hoole alla. Ta viiakse kiiresti haiglasse ning tuleb mõni tund hiljem meelemärgusele.

Mõte on selles, et inimesel, kes päästeti, polnud aimugi, kes tema päästis. Igauhe, kes pääseb – elas ta siis enne seda, kui Jeesus lihasse tuli, või pärast seda – päästab samamoodi ainult Jeesus, ükskõik, kas see inimene on kuulnud Tema nimest ja lunastusplaanist või mitte.

„Paganate hulgas on inimesi, kes teadmatult teenivad Jumalat; neid, kellele ükski inimene pole ialgi valgust toonud, ometi nad ei hukku. Ehkki nad ei tea midagi Jumala kirjutatud käsust, on neid kõnetanud tema hääl looduse kaudu ning nad on toiminud käsu nõuete kohaselt. Nende teod tõendavad, et Püha Vaim on puudutanud nende südant, ja Jumal tunnistab nad oma lasteks.“ – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 638.

Kui palju peab inimene teadma?

Tulles tagasi sinna, kuhu me pühapäeval jäime, näeme, et kuigi Kristuse töö on meie ainsaks lunastusvahendiks, usub osa inimesi, et päästetud saamiseks ei ole vaja Kristust üksikasjaliselt tunda.

See ei tähenda, et pääste on kättesaadav Kristusest lahus, vaid tähendab seda, et Jumal suudab ja tahab kohaldada Kristuse töö teened sellele, kellele Tema iganes soovib. Mõni usub, et inimesed, kes ei tunne Kristust ja kellele ei ole evangeelium iialgi olnud kättesaadav, kuid kes tunnevad Püha Vaimu mõjul vajadust vabanemiseks ja tegutsevad selle nimel, saavad päästetud. Eilse osa lõpus olev tsitaat Ellen G. White'lt annab seda kindlasti mõista (mõttele Iiobile ja Melkisedekile).

Millist valgust heidavad järgnevad kirjakohad sellele mõttekäigule?

Ps 87:4–6 _____

Jh 10:16 _____

Ap 14:17 _____

Ap 17:26–28 _____

Rm 2:12–16 _____

„[Jumal] tasub igaühele tema tegude järgi: igavest elu küll neile, kes püsiva heategemise kaudu taotleavad kirkust ja au ja kadumatust“ (Rm 2:6, 7).

Paulus teatab siin, et kristlaskonnast väljaspool on neid, kes saavad igavese elu „kuulekuse varal elamise“ põhimõtte järgi (vt 3Ms 18:5). „Paganaile“, kes näitavad, et „seaduspärane tegutsemine on kirjutatud nende südamesse; ühtlasi tõendavad seda ka nende südametunnistus ja nende mõtted“ (Rm 2:15), muudab see kohtupäeval asjaolusid, sest need inimesed on reageerinud Vaimu tööle oma südames.

Kuna meie ei tunne inimese südant, siis miks peame kõikidel juhtudel, olgu tegu ennast kristlaseks tunnistava inimesega või mittekristlasega, olema ettevaatlikud, et me ei otsustaks tema hingeõnnistuse üle?

Osa inimesi õpetab, et lõpuks päästab Jumal ära kõik inimesed, sõltumata sellest, mida nad uskusid või isegi kuidas nad elasid. „Universalism“ on veendumus, et kõik inimesed on Jumala jaoks nii lähedased, et Ta päästab nad, isegi juhul, kui nad pole mitte kunagi kuulnud evangeeliumi ega sellesse uskunud. Ütleb ju Jh 3:16: „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud.“ Seega, niisuguse mõtteviisi kohaselt, juhul kui Ta igauht armastab, kuidas saab siis ükski kaduma minna, eriti kui kadumaminek tähendab igavest piina põrgus? Kuidas saaks Jumal kellelgi, keda Ta armastab, igavesti põleda lasta? Siit näeme, kuidas üks valeõpetus (igavene piin) juhib teiseni (universalism).

Universalismiga on seoses „pluralism“, veendumus, et kõik religioonid on ühtemoodi paikapidavad ning juhivad ühtemoodi Jumala ja päästeni. Ükski religioon pole loomuomast teisest parem või ülem, vähemalt selle teoloogia kohaselt. Pastor ühest Kalifornia kogudusest kirjutas koguduse veebilehel, et tema kogudus „ei usu, et kristlus on mingil moel ülem muudest religioossetest veendumustest“.

Pluralistide jaoks on religioossete rituaalide ja uskumuste, sümbolite ja kujundite tohutu hulk pelgalt pealispindne erisus, mis varjab kõikide religioonide ühesugust tuuma. Pluralistid osutavad näiteks sellele, et enamik religioone rõhutavad Jumala ja kaasinimeste armastamist, kuldreeglit ning lootust õnnistatud tulevasele elule. Nende sõnade kohaselt õpetavad kõik usud oma olemuselt üht ja sama; seega on nad kõik Jumala jaoks kehtivad teed ning on väga marurahvuslik ja kõrk püüda kristlikke uskumusi peale suruda neile, kes on mittekristlike uskude liikmed.

Mida on Piiblis öelda nii universalismi kui ka pluralismi kohta? Jh 14:6; Ilm 20:14, 15; 21:8; Tn 12:2; Jh 3:18; Mt 7:13, 14; 2Ts 2:9, 10.

Kahtlemata on mõlemad, universalism ja pluralism, Pühakirjaga vastuolus. Mitte igauks ei saa päästetud ja kõik usud ei juhi pääsemiseni.

Mida vastaksid kellelegi, kes ütleb, et kristluse väide – olla ainus õige tee pääsemisele (vt Jh 14:6) – on kõrk ja teisi välistav? Räägi oma vastusest hingamispäeval klassis.

„**Jumal** ei ole ju läkitanud oma Poega maailma, et ta kohut mõistaks maailma üle, vaid et maailm tema läbi päästetaks“ (Jh 3:17). Missugune suur lootus leidub selles salmis kogu inimkonna jaoks? Kuidas saame selle üliolulise tõe esmalt ise vastu võtta? Kuidas kasutame seda nii, et see ajendaks meid minema välja kaasinimeste juurde?

Piibli järgi oleme kõik patused (Rm 3:23) ning Jumal soovib, et kõik kahetseksid patte (Ap 17:30; 26:20; 2Pt 3:9) ja saaksid päästetud (1Tm 2:4). Alates pattulangemisest Eedenis on Jumala eesmärgiks päästa inimkond laostumisest ja lõplikust viimasest surmast, mida patt ja vastuhakk on inimsoole kaasa toonud. Millist tõestust me veel vajame – rist näitab meile Jumala armastust ja Tema soovi meid päästa!

Ometi ütleb Pühakiri selgesõnaliselt, et Jumal ei säästa neid, kes otseselt Tema vastu mässavad.

Loe IMs 6:11–13; Rm 1:18; 2Ts 2:12; Ilm 21:8; 22:15. Missugune võimalus hoiatus neis salmides leidub?

Jumal armastab kõiki inimesi, kuid kõik inimesed on patused ja vajavad armu ning see arm on avaldunud Jeesuses. Ta on kutsunud oma kogudust üles levitama maailmale häid sõnumeid sellest armust.

„Kogudus on Jumalast määratud tööriist inimeste päästmiseks. Kogudus organiseeriti teenimiseks ning selle missiooniks on viia maailmale evangeeliumi. Juba algusest peale oli Jumala plaan, et Tema koguduse kaudu peegelduks maailmale Tema õnnistuse täius. Koguduseliikmed, keda Ta on pimedusest oma imelise valguse juurde kutsunud, peavad ilmutama Tema au. Kogudus on Kristuse armu rikkuste varakamber; koguduse kaudu saab lõpuks ilmsiks isegi „taevastele valitsustele ja võimudele“ Jumala armastus selle täielikul ja lõplikul kujul (Ef 3:10).“ – Ellen G. White, *Apostlite teod*, lk 9.

Mil viisil saad sina isiklikult (mitte pastor, mitte kogudusevanem, mitte diakon, vaid sina) õppida paremini „ilmutama Tema au“ hukkuvale maailmale? Mida tuleb sul oma elus muuta selleks, et seda teha?

„**Ma** olen kõigile saanud kõigeks, et igal juhul mõned päästa. Aga seda kõike ma teen evangeeliumi pärast, et saada selle kaasosaliseks“ (1Kr 9:22, 23). Missuguse tähtsa põhimõtte Paulus siin esile toob ja kuidas saame peegeldada sama suhtumist oma elus?

Misjonitöö Issand valis oma tarkuses teha tööd inimeste abil, et viia maailmale sõnumit andestusest ja pääsemisest. Jumal valib mehi ja naisi, olgugi nad nõrgad, töötama koos Püha Vaimuga ja inglitega. Iisrael pidi olema Jumala pidev „valgus“ Vana Testamendi päevil, kuid liiga sageli panid nad oma valguse „vaka alla“ (Mt 5:15). Liigagi mitmel korral hoidsid nad saadud õnnistusi Iisraelis seespool. Selle asemel, et teistega seltsida ja tõe edasi anda, sulgesid nad ennast rahvastele selleks, et põgeneda „nakkuse“ eest.

Jumala järgmist plaani maailmamisjonis nimetatagu soola-meetodiks – minge ja „tehke jüngriteks“ (Mt 28:19; Mk 16:15, 20; Ap 1:8). Kristliku misjoni ajalugu sädeleb ennastohverdavate misjonäride lugudest, kes läksid soolana maailma ning viisid elu evangeeliumi üksikisikutele, kogukondadele ja mõnikord isegi tervetele rahvastele.

Siiski, nagu ka vana-aja Iisraeli puhul, on sellist misjoniedu tumestanud misjonäride endi ja nende misjoniette võtte inimlikud vajaka jäämised. Selliste inimlike vajakajäämistest hulka tuleb arvata: (1) vilets sirutumine väljapoole, puudulik arusaam eesmärgist, (2) kitsas vaade misjonile – seda nähakse ainult hariduse, tervishoiu, katastroofiabi või arenguabi liinis, mis jätab varju evangeeliumi jutlustamise; (3) alarahastatus ja vähe inimesi lähetusorganisatsioonides; (4) ülesande jaoks sobimatud misjonärid ja (5) riigid, kes panevad evangeeliumi kuulutamisele keelu.

Muidugi ei ole keegi kunagi öelnud, et misjonitöö saab olema lihtne. Oleme suure võitluse keskel ja vaenlane tegutseb igal võimalikul viisil, et nurjata jõupingutusi ulatada käsi inimestele meie oma naabruskonnas või maailma „kolgastes“. Meil aga ei tule araks muutuda, sest meile on antud palju imelisi töotusi jõu kohta ja me võime olla kindlad, et Jumal täidab oma eesmärgi maa peal. Nii nagu meile on öeldud: „Nõnda on ka minu sõnaga, mis lähtub mu suust: see ei tule tagasi mu juurde tühjal, vaid teeb, mis on mu meele järgi, ja saadab korda, milleks ma selle läkitasin“ (Js 55:11).

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White' i raamatust *Ajastute igatsus* peatükk „Ajamärgid“, lk 633; raamatust *Tunnistused kogudusele*, 6. köitest „Töö laiendamine välismisjonipõldudel“, lk 23 ja raamatust *Fundamentals of Christian Education* peatükk „Speedy Preparations“, lk 335.

Uus Testament kasutab kreeka keeles koos omadussõnaga „kogu“ kahte nimisõna, et väljendada kristliku misjoni ülemaailmset ulatust: Mt 26:13, Mk 14:9 ja 16:15 „kogu maailmas (*kosmos*)“ ning Mt 24:14 „kogu ilma-maale (*oikumenē*)“. Kui *kosmos* on üldtermin eksisteerimise korrastatuse kohta üldse, tähistades planeeti (esinemus umbes 150 korral Uuest Testamendis), keskendub eriomasem *oikumenē* rohkem maailma inimasustusele.

Kui ulatuslik oli „kogu maailm“ esimese sajandi kristlaste jaoks? Mõne aasta jooksul pärast ristilöömist olid nad jõudnud tänapäevases mõistes Küprosele, Liibanoni, Süüriasse, Türgisse, Makedooniasse, Kreekasse ja Itaaliasse. On tõendeid, et nad esitasid evangeeliumi nii kaugel põhjas nagu Lõuna-Venemaa (muistne Sküütia), lõunas nagu Etioopia, idas nagu India ja läänes nagu Hispaania.

Kas kristluse algusperioodi misjonärid uskusid, et nad olid jõudnud evangeeliumi viia kogu maailma? Apostlite tegude raamatu põhjal hakkas Püha Vaim nelipühapäeval, kristliku koguduse „sünnipäeval“, jutlustama „Jumala suuri asju“ tervele reale erinevatest rahvastest, geograafilistest piirkondadest ja rahvusgruppidest külastajatele (Ap 2:5–11). Oma esimesest elupäevast peale teadvustas kristlik kogudus endale oma misjoni üleilmse ulatuse. Kui neil oli juba toona selline arusaam, kui palju enam peaksime meie nii mõtlema?

Küsimused aruteluks:

1. Vaadake klassis üle teisipäevase osa lõpus olev küsimus selle väite kohta, et kristlased peavad ainult enda usku õigeks ja on ülbed. Kas enda usu ainuõigeks pidamist saab tingimata tõlgendada ülbusseks? Juhul kui ei, siis miks?

2. Koguduse arusaam „kogu maailma“ mõõtmetest on avardunud nelipühapäevast alates. Jeesuse evangeeliumikäsk „minge siis, tehke jüngriteks kõik rahvad“ (Mt 28:19) jääb koguduse jaoks käesoleva aja tõeks seni, kuni Kristus tagasi tuleb. Kuidas Ilm 14:6–12 kolme-ingli-kuulutusest rääkimine selle suure korraldusega sobitub?

3. Kuidas vastaksid sellisele küsimusele: juhul, kui inimesi päästetakse ilma, et nad oleksid evangeeliumist kuulnud, siis mis mõtet on riskida oma elu ja tervisega selleks, et evangeeliumi levitada?